

České vydání

Informace a oznámení

Ročník 60

18. ledna 2017

Obsah

I Usnesení, doporučení a stanoviska

USNESENÍ

Výbor regionů

118. plenární zasedání ve dnech 15. a 16. června 2016

2017/C 017/01	Usnesení k návrhu rozpočtu EU na rok 2017	1
2017/C 017/02	Usnesení Evropského výboru regionů – Příspěvek Evropského výboru regionů k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2017	4
2017/C 017/03	Usnesení situace informačních středisek Europe Direct	11

STANOVISKA

Výbor regionů

118. plenární zasedání ve dnech 15. a 16. června 2016

2017/C 017/04	Stanovisko Evropského výboru regionů – Ocelářství – Jak v Evropě uchránit udržitelná pracovní místa a růst	13
2017/C 017/05	Stanovisko Evropského výboru regionů – Revize víceletého finančního rámce v polovině období (VFR)	20
2017/C 017/06	Stanovisko Evropského výboru regionů – Potravinový odpad	28
2017/C 017/07	Stanovisko Evropského výboru regionů – Boj proti radikalizaci a násilnému extremismu: preventivní mechanismy na místní a regionální úrovni	33

2017/C 017/08	Stanovisko Evropského výboru regionů – Reakce EU na demografickou výzvu	40
---------------	---	----

III Přípravné akty

VÝBOR REGIONŮ

118. plenární zasedání ve dnech 15. a 16. června 2016

2017/C 017/09	Stanovisko Evropského výboru regionů – Legislativní návrhy, kterými se mění směrnice o odpadech .	46
2017/C 017/10	Stanovisko Evropského výboru regionů – Strategie rozšíření EU na období 2015–2016	60

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

VÝBOR REGIONŮ

118. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 15. A 16. ČERVNA 2016

Usnesení k návrhu rozpočtu EU na rok 2017

(2017/C 017/01)

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

- s ohledem na svá dřívější stanoviska k návrhům rozpočtu EU na rok 2014, 2015 a 2016;
 - s ohledem na své stanovisko Přezkum víceletého finančního rámce v polovině období;
 - vzhledem k tomu, že se rozpočtový proces pro rozpočet EU na rok 2017 časově shoduje s přezkumem víceletého finančního rámce (VFR) v polovině období podle článku 2 nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1311/2013 ze dne 2. prosince 2013, kterým se stanoví VFR na období 2014–2020;
1. vyzdvihuje význam úlohy rozpočtu EU na rok 2017 pro stanovení a plnění cílů a priorit Unie na podporu růstu, podporu zaměstnanosti a vytváření nových pracovních míst při současném posilování efektivní soudržnosti a konkurenceschopnosti EU s cílem řešit nové výzvy;
 2. zdůrazňuje, že se roční rozpočet EU potýká s řadou strukturálních nedostatků VFR, k nimž patří:
 - omezené zdroje v celém VFR, zejména však v okruzích 3 a 4,
 - systém vlastních zdrojů, který je založen především na příspěvcích členských států na základě HND,
 - vyšší užívání „přídavných“ nástrojů, jež sice na jedné straně posiluje flexibilitu rozpočtu, zároveň však také narušuje jednotnost rozpočtu EU a demokratickou kontrolu ze strany Evropského parlamentu,
 - zrušení závazku v případě nevyužitých prostředků, které jsou definitivně ztraceny, místo aby byly převedeny do následujícího roku jako rezerva pro neočekávané potřeby;
 3. na základě roční analýzy růstu na rok 2016 vypracované Komisí opakuje, že je nutné, aby rozpočet EU přispíval k hospodářskému oživení a v období po krizi zaplňoval stále významnou investiční mezeru v EU, jež poškozuje konkurenceschopnost a ohrožuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost;
 4. zdůrazňuje význam evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy), Evropského fondu pro strategické investice (EFII), programu Horizont 2020, Erasmus+, programů financování malých a středních podniků a dalších politik a programů, které stimulují rozvoj hospodářství EU; vyzývá Komisi, aby dále zvyšovala investice do výzkumu, inovací a infrastruktury;
 5. konstatuje, že místní a regionální orgány členských států se musí často samy, při velmi omezeném financování a/nebo koordinaci ze strany celostátních a evropských orgánů, vyrovnávat s velkým počtem vysídlených osob a integračními opatřeními. Místním a regionálním orgánům by měly být přímo zpřístupněny finanční zdroje, jež by jim umožnily plnění jejich povinností týkajících se migrace a integrace a zajistily jim rychlý přístup k vnitrostátním a unijním fondům; navrhuje, aby byly i členským státům a místním a regionálním orgánům poskytnuty praktické pokyny týkající se možných zdrojů financování;

6. místním a regionálním orgánům v zemích původu a v okolních regionech, a to i v „tranzitních“ oblastech, by rovněž měla být poskytnuta pomoc při zvládání migračních toků, protože bez podpory EU nebudou místní a regionální orgány v partnerských zemích schopny zajistit důstojné životní podmínky a základnu pro hospodářský rozvoj v zemích původu; V této souvislosti by se v rámci odpovědné revize víceletého finančního rámce měla – vzhledem k dohodám s třetími zeměmi o účinné ochraně hranic, omezení migračních proudů, spolupráci v oblasti navracení a boji proti obchodování s lidmi – stanovit zvýšená finanční a operační podpora, mj. prostřednictvím nových, inovativních zdrojů financování;

7. vyzývá rozpočtový orgán, aby vzal v úvahu nutnost finančních zdrojů přímo přístupných evropským zemědělcům postiženým od počátku současného VFR různými krizemi (např. kolísáním cen), a to zejména v odvětví mléka a mléčných výrobků, masa, ovoce a zeleniny; zdůrazňuje, že rozpočtový dopad mimořádných opatření přijatých v reakci na tyto krize dosáhl v rozpočtu na rok 2016 celkové výše 500 mil. EUR a v rozpočtu na rok 2015 300 mil. EUR; upozorňuje na přetrvávající krizovou situaci v zemědělství v řadě členských států;

8. připomíná, že Evropská komise má v roce 2016 přezkoumat celkové přidělené prostředky všech členských států v rámci cíle „Investice pro růst a zaměstnanost“ politiky soudržnosti na období let 2017–2020 a že má celkové přidělené prostředky upravit podle aktualizovaných statistických údajů, přičemž zdůrazňuje, že je v roce 2017 třeba zajistit dostatek rozpočtových zdrojů na financování těchto úprav;

9. vyzývá Evropskou komisi, členské státy a regiony, aby těchto úprav využily jako flexibilního nástroje k řešení nových výzev v rámci politiky soudržnosti vzhledem k tomu, že článek 7 nařízení o VFR stanoví, že tyto úpravy mají být provedeny se zohledněním zvláště obtížné situace členských států, které jsou postiženy krizí;

10. konstatuje, že počáteční analýzy ukazují rychlé přijímání závazků a provádění projektů financovaných v rámci programů Horizont 2020 a Nástroj pro propojení Evropy a negativní dopady rozpočtových škrťů na oba tyto programy; žádá rozpočtový orgán, aby během rozpočtového procesu pro rok 2017 kompenzoval rozpočtové škrty v programech Horizont 2020 a Nástroj pro propojení Evropy související s vytvořením EFSI;

11. připomíná, že roční rozpočtový proces může řešit nedostatek financí i zvyšující se rozdíl mezi závazky a platbami pouze dočasně a že je třeba se těmito otázkami zabývat v rámci řádného přezkumu VFR v polovině období;

12. vyjadřuje politování nad snížením finančních prostředků na energetické investice v rámci Nástroje pro propojení Evropy a zdůrazňuje, že by tento prioritní rozpočtový okruh neměl utrpět v důsledku převodu dalších částek do jiných rozpočtových okruhů. Doporučuje, aby byla při provádění Nástroje pro propojení Evropy v oblasti energetiky zajištěna lepší zeměpisná vyváženost, tak aby z lepšího propojení, které má zásadní význam pro dobré fungování vnitřního trhu s energií v celé EU, mohly mít prospěch nejen jihovýchodní regiony EU a jejich sousedé, ale zeměpisně vyváženějším způsobem také ostatní regiony;

13. považuje Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí (YEI) za hlavní politickou prioritu, neboť představuje – s podporou evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy) – konkrétní nástroj podpory mladých lidí vstupujících na trh práce; navrhuje proto, aby v rámci rozpočtu na rok 2017 byly na tuto iniciativu poskytnuty dostatečné prostředky na závazky a platby z rozpočtové položky v celkové výši 3,2 miliardy EUR přijaté na období 2014–2020;

14. poukazuje na skutečnost, že po počátečních prodlevách nabírá provádění ESI fondů na rychlosti, a žádá proto, aby byly v rozpočtu EU na rok 2017 prostředky na platby navýšeny tak, aby se předešlo budoucímu zpoždování plateb; vyzývá Komisi, aby pravidelně sledovala vývoj zbývajících závazků a aby zřídila mechanismus včasného varování;

15. navrhuje, aby Evropský parlament uskutečnil v rámci rozpočtu na rok 2017 několik pilotních projektů s cílem zjistit potřeby a potenciál růstu v oblasti odstraňování chybějícího propojení v dopravní infrastruktuře v přeshraničních oblastech;

16. zdůrazňuje, že pokud by se v budoucnu ukázala potřeba nových nepředvídaných plateb, měly by být tyto platby financovány z nových prostředků na platby, a nikoli přerozdělováním stávajících zdrojů;

17. zdůrazňuje, že rozpočet EU by měl být zaměřen na výsledky, a podporuje proto veškeré úsilí Evropské komise o zjednodušení finančního nařízení, aby se různé finanční nástroje EU lépe doplňovaly a byly zajištěny rovné podmínky pro všechny politiky a programy EU, co se týče pravidel státní podpory, veřejných zakázek a požadavků na podávání zpráv; zdůrazňuje, že je nezbytné, aby rozpočet EU vycházel ze zásady místně orientované víceúrovňové správy;
18. zdůrazňuje, že je třeba, aby se rozpočet EU řídil místně orientovaným přístupem založeným na víceúrovňové správě, aby fondy a politiky EU přinášely lepší výsledky, které by využívaly místní a regionální specifika;
19. připomíná, že dohoda COP 21 z prosince 2015 zavazuje dárcovské země k podpoře rozvojových zemí částkou 100 mld. USD ročně, ale že společná metodika pro započítávání financování opatření v oblasti změny klimatu musí být dohodnuta před konferencí COP 22 v Marrákeši. Žádá, aby Komise v této souvislosti předložila konsolidovaný regulační rámec EU pro financování opatření v oblasti klimatu a začlenila jej do svého návrhu rozpočtu EU na rok 2017, přičemž je třeba zohlednit, že EU souhlasila rovněž s tím, že by nejméně 20 % prostředků víceletého finančního rámce na období 2014–2020, tj. 180 mld. EUR, mělo být vynaloženo na opatření týkající se klimatu;
20. na závěr konstatuje, že mnoho místních a regionálních orgánů nedávno zavedlo politiky přidělování finančních prostředků podle pohlaví, a žádá Evropskou komisi, aby genderové dopady zohlednila v návrhu rozpočtu na rok 2017;
21. pověřuje předsedu, aby toto usnesení předložil Komisi, Evropskému parlamentu, Radě a předsedovi Evropské rady.

V Bruselu dne 15. června 2016.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Usnesení Evropského výboru regionů – Příspěvek Evropského výboru regionů k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2017

(2017/C 017/02)

Předkládají politické skupiny SES, ELS, ALDE, EA a EKR

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

- s ohledem na své usnesení ze dne 4. června 2015 o svých prioritách pro období 2015–2020 a na své usnesení ze dne 4. prosince 2015 k pracovnímu programu Evropské komise na rok 2016 a s ohledem na protokol o spolupráci s Evropskou komisí z února 2012;
- s ohledem na zásady subsidiarity a proporcionality považuje za důležité, aby činnost Komise i nadále vyjadřovala úsilí o dodržování těchto zásad a aby se prováděl integrovaný a víceúrovňový politický přístup, a doufá, že místní a regionální orgány budou stále více zapojovány do evropského rozhodovacího procesu;

Pracovní místa, růst, investice a politika soudržnosti

1. vyzývá Komisi, aby v brzké době předložila novou dlouhodobou strategii pro udržitelný rozvoj EU (evropskou strategii pro udržitelný rozvoj) v časovém horizontu do roku 2030, a to na základě přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období a realizace cílů udržitelného rozvoje OSN;
2. vyzdvihuje úlohu, kterou při řešení otázky překážek v oblasti investic hrají místní a regionální orgány, jak bylo zdůrazněno ve zprávách o jednotlivých zemích a doporučeních pro jednotlivé země v roce 2016, a skutečnost, že by všechny úrovně správy v jednotlivých zemích měly při zjišťování a odstraňování těchto překážek partnersky spolupracovat;
3. naléhavě vyzývá Komisi a EIB, aby podnikly další kroky s cílem zajistit doplňkovost a adicionalitu mezi Evropským fondem pro strategické investice (EFSI) a evropskými strukturálními a investičními fondy (ESI fondy) i jinými programy financovanými EU. Opakuje svůj požadavek, aby byl VR zapojen do provádění, monitorování a hodnocení investičního plánu, zejména pokud jde o podporu investičních platforem a analýzu skutečného dopadu EFSI na řešení problému investiční mezery na regionální a místní úrovni;
4. zdůrazňuje, že je nutné, aby Evropská komise ve spolupráci s Evropskou investiční bankou upřesnila úlohu regionálních podpůrných bank a jiných finančních institucí v systému zřízených investičních platforem jakožto nástrojů k provádění investičního plánu pro Evropu ⁽¹⁾;
5. zdůrazňuje, že v zájmu posílení dopadu programů ESI fondů a v zájmu jejich lepšího využívání je nutné zjednodušení, a navrhuje, aby pro stávající programové období byla urychleně přijata řada zjednodušujících opatření. Současně navrhuje pro příští programové období zintenzivnění práce na důkladném přezkumu systému provádění politiky soudržnosti prostřednictvím zvýšení intenzity činnosti skupiny na vysoké úrovni pro otázky zjednodušení, a to zahájením komplexních víceúrovňových dialogů, především s místními a regionálními orgány;
6. navrhuje vypracovat rozsáhlé výjimky na výdaje z ESI fondů z pravidel státní podpory;
7. vítá „přeshraniční přezkum“ s cílem odstranit právní a administrativní překážky bránící přeshraniční spolupráci a vybízí Komisi, aby v roce 2017 prezentovala konkrétní kroky ke zrušení těchto překážek, a to mimo jiné na základě zohlednění návrhu lucemburského předsednictví týkajícího se evropské přeshraniční úmluvy o zvláštních ustanoveních v příhraničních regionech. Vyzývá Komisi, aby bedlivě sledovala provádění směrnice 2011/24/EU o přeshraniční zdravotní péči s cílem řešit její případné nedostatky;

⁽¹⁾ ECON-VI/007

8. vyjadřuje politování nad tím, že přezkumy několika programů a iniciativ EU v polovině období, jež mají být dokončeny ve třetím čtvrtletí roku 2017, nejsou sladěny s přezkumem/revizí stávajícího víceletého finančního rámce (VFR) v polovině období. Vyzývá tudíž Komisi, aby uvedené přezkumy dokončila do 1. července 2017 a přikročila ke komplexnímu návrhu příštího VFR, jenž má být předložen do 1. ledna 2018. V této souvislosti doufá, že prodlevy v přezkumech těchto programů nepovedou ke zpoždění přijetí legislativních návrhů týkajících se příštího VFR;

9. potvrzuje význam provádění městské agendy EU, schválené hlavami států a předsedy vlád, v partnerství s místními a regionálními orgány. Zdůrazňuje, že je důležité zajistit soulad městské agendy EU s programem zlepšování právní úpravy EU. Vyzývá k tomu, aby městská agenda EU byla zahrnuta do pracovního programu Komise na rok 2017, a navrhuje, aby do tohoto programu bylo rovněž zařazeno vypracování bílé knihy o provádění městské agendy EU;

10. požaduje po Komisi, aby do svého pracovního programu na rok 2017 zahrnula vytvoření územní vize do roku 2050. Zdůrazňuje, že nová územní vize je nutná, jelikož je třeba aktualizovat Perspektivu evropského územního rozvoje z roku 1999, jak je zdůrazněno v závěrech ministerské schůzky na téma územní soudržnosti a městské politiky ze dne 27. listopadu 2015;

11. vyzývá Komisi, aby věnovala úsilí odstranění problematických míst v dopravě a zajistila náležitá přeshraniční spojení, zejména řešením problému chybějících přeshraničních dopravních spojení na místní a regionální úrovni. Náležité financování by mělo být poskytnuto především menším infrastrukturám přeshraničního významu. Očekává, že Evropská komise představí konkrétní návrh a časový harmonogram zavedení přeshraničního multimodálního plánování cest a interoperabilních integrovaných systémů prodeje jízdenek;

12. znovu Evropskou komisi vyzývá, aby zveřejnila zelenou knihu o mobilitě v zeměpisné a demograficky znevýhodněných regionech;

13. vybízí Komisi, aby obnovila diskusi o jiných ukazatelích, než je HDP, a prozkoumala potřebu a proveditelnost vytvoření doplňkových ukazatelů ekonomické výkonnosti, kvality života a udržitelného rozvoje;

14. doporučuje, aby Evropská komise zavedla „záruku získání minimálních kvalifikací a dovedností“, která by byla uznána a schválena ve všech členských státech, aniž by byla dotčena odpovědnost členských států za obsah výuky a za organizaci vzdělávacích systémů podle článku 165 SFEU, a očekává, že opatření zaměřená na uznání neformálního a informálního učení budou zavedena nejpozději v roce 2018. Zdůrazňuje nutnost přizpůsobit kvalifikaci pracovní síly potřebám trhu, přičemž v pracovním programu Komise na rok 2017 musí být náležitě zohledněny potřeby nezaměstnaných mladých lidí v oblasti odborné přípravy;

15. vyzývá Komisi, aby vypracovala strategii EU týkající se demografických změn, zahrnula do přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období stěžejní iniciativu týkající se demografických otázek a aby v rané fázi této činnosti vedla dialog s VR o budoucí definici regionů zasazených závažnými a trvalými demografickými znevýhodněními;

16. očekává, že Komise začátkem roku 2017 předloží legislativní návrh ohledně evropského pilíře sociálních práv s cílem řešit asymetrii mezi ekonomickými svobodami a sociálními právy;

17. naléhá na Komisi, aby předložila právní rámec, který by obsahoval soubor společných definic různých evropských forem sociální ekonomiky, např. družstevních společností, nadací, vzájemných pojišťoven a sdružení, aby podniky sociální ekonomiky mohly provozovat svoji činnost na jistém právním základě, a využily tak výhody vnitřního trhu a volného pohybu;

18. naléhavě vyzývá Komisi, aby navrhla novou strategii pro rovnost žen a mužů a práva žen na období 2016–2020 a aby připravila legislativní návrh týkající se revize směrnice Rady 92/85/EHS o mateřské dovolené;

19. vyzývá Komisi, aby – za spoluúčasti VR a členských států – předložila druhou zprávu k Evropské strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020 a posoudila možnost dalšího rozvoje této strategie;

20. vyzývá Komisi, aby se věnovala problematice tzv. „letterbox companies“;
21. hodlá přispět k Evropskému roku kulturního dědictví, jímž byl vyhlášen rok 2018, přiblížením znalostí o kulturním dědictví širšímu publiku na místní úrovni;
22. zdůrazňuje potřebu obnovené evropské strategie v oblasti cestovního ruchu a upozorňuje, že začal s přípravou stanoviska na téma „Cestovní ruch jakožto hybná síla regionální spolupráce v celé EU“ a že Evropské komisi k této obnovené evropské strategii předloží své návrhy;
23. vyzývá Komisi, aby systematictěji zohledňovala venkovský rozměr všech oblastí politik EU a aby připravila bílou knihu o venkovských oblastech, jež by sloužila jako výchozí bod politiky rozvoje venkova v období po roce 2020;
24. vyzývá Komisi, aby dále podporovala modrý růst, a to prostřednictvím nového komplexního plánu pro rozvoj modré ekonomiky v Evropě založené především na společné evropské strategii pro pobřežní mapování a údaje o mořích, s cílem napomoci rozvoji modré ekonomiky na základě lepší dostupnosti údajů a zároveň zabránit roztržitosti a využívat přeshraniční synergie. Požaduje také zřízení znalostního a inovačního společenství pro modrou ekonomiku;
25. vyzývá Komisi, aby ve svých politikách a fondech zohlednila zásadu investic ke zvýšení odolnosti vůči katastrofám. Vyzývá Komisi, aby na základě konzultací a spolupráce s místními, regionálními a vnitrostátními orgány veřejné správy a se zúčastněnými stranami vypracovala pokyny ohledně toho, jaký význam má pro Evropu Sendajský rámec pro snižování rizika katastrof a jak jej nejlépe provést;

Udržitelný rozvoj

26. vyzývá Komisi, aby plně provedla akční plán pro oběhové hospodářství a aby vyhodnotila, je-li třeba v roce 2017 předložit nezbytné návrhy včetně ambiciózní strategie pro plasty v rámci oběhového hospodářství a právních předpisů stanovujících minimální požadavky na kvalitu opětovně využívané vody, jakož i navrhnout nové iniciativy týkající se stavebního a demoličního odvětví;
27. vyzývá Komisi, aby provedla posouzení územního dopadu u všech stávajících závazných cílů v oblasti životního prostředí;
28. naléhá na Komisi, aby přezkoumala cíle EU v oblasti klimatu a nezbytné prostředky pro jejich realizaci v souladu s celosvětovými cíli přijatými v Paříži na konferenci COP 21. Připomíná Komisi svoje původní doporučení 50 % snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 ve srovnání s úrovními v roce 1990. Je přesvědčen, že veškeré nové cíle by měly podléhat posouzení územního dopadu a neměly by omezovat právo členských států stanovit svou skladbu zdrojů energie;
29. vyzývá Komisi, aby uvedla v praxi preambuli 15 k celosvětové dohodě o klimatu uznávající důležitost přístupu založeného na víceúrovňové správě, který nezahrnuje pouze města, ale také regiony;
30. žádá, aby byl přidružen k fóru EU pro energetickou infrastrukturu jako představitel názorů místních a regionálních orgánů v rámci procesu tvorby politiky, co se týče investic do energetické infrastruktury, zejména v oblasti decentralizované výroby energie, včetně mikroprodukce a distribuce;
31. žádá, aby byl od počátku plánování politiky zapojen do přezkumu směrnic EU o energetické účinnosti, podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a uspořádání trhu s elektřinou;
32. vyzývá Komisi, aby navrhla konkrétnější iniciativy v oblasti kombinované výroby tepla a elektřiny a sítí pro dálkové vytápění a chlazení zaměřené na ještě větší snížení emisí CO₂ a na zvýšení energetické bezpečnosti;

33. domnívá se, že by Komise měla zvýšit úroveň ambicí, pokud jde o politiku v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, a sice tím, že bude dále podporovat, uzpůsobovat a rozšiřovat model Paktu starostů a primátorů v EU i mimo ni a na základě toho důsledněji a udržitelněji přispívat k transformaci správy a řízení měst, opatřením v oblasti klimatu a zapojení občanů;

34. volá po plném provedení 7. akčního programu Evropské unie pro životní prostředí na období 2014–2020 a naléhá na Komisi, aby předložila návrh směrnice EU, jež by pro celé *acquis* EU v oblasti životního prostředí zavedla ustanovení, která by se týkala zajištění dodržování právních předpisů ⁽²⁾;

35. žádá úplné provedení strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020, a proto naléhá na Komisi, aby v roce 2017 předložila svoji dlouho odkládanou iniciativu týkající se nulové čisté ztráty biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb. Také znovu opakuje svůj požadavek Komisi, aby nepředkládala k přezkumu směrnice o ochraně přírody, ale aby brzy prezentovala sdělení, které by obsahovalo konkrétní opatření na podporu jejich lepšího provádění ⁽³⁾;

36. vyzývá Komisi, aby předložila sdělení o udržitelných potravinách, v němž bude stanoven celoevropský rámec politiky s cílem řešit udržitelnost zemědělství, výroby potravin a dodavatelského řetězce a obchodní aspekty, a připomíná Evropské komisi svoji předchozí výzvu, aby byly stanoveny konkrétnější cíle pro snížení množství potravinového odpadu o 30 % do roku 2025 ⁽⁴⁾. Opakuje také svou výzvu, aby bylo zřízeno nové logo a vymyšlena společná symbolika a vnější identita místních potravin;

37. vyzývá Komisi, aby zveřejnila novou strategii týkající se alkoholu na období 2016–2025, jež by byla založena na nejnovějších poznatcích a brala by v potaz společenské změny a podpůrné programy, které již fungují na úrovni členských států a na regionální a místní úrovni;

Vnitřní trh a hospodářská soutěž

38. podporuje požadavek Evropského parlamentu začlenit do evropského semestru pilíř jednotného trhu společně se systémem pro pravidelné sledování a hodnocení;

39. vítá nadcházející balíček zjednodušujících opatření v souvislosti s DPH pro malé a střední podniky a iniciativu pro začínající podniky coby konkrétní kroky směrem k omezení regulační a administrativní zátěže pro tyto podniky. Podtrhuje, že je nutné další podstatné regulační zjednodušení, zejména pokud jde o přístup malých a středních podniků k veřejným zakázkám a o jejich účast na projektech financovaných z ESI fondů;

40. vítá skutečnost, že Komise věnuje pozornost ekonomice sdílení, avšak opakuje, že jakákoli striktní regulační iniciativa by měla zachovat odvětvový přístup a měla by zohlednit rozsah iniciativy jakožto kritérium pro naznačení směru regulace;

41. je přesvědčen, že Komise musí více reagovat na závažné výzvy v oblasti financování, kterým čelí služby obecného zájmu, a vyzývá ji tudíž, aby posoudila územní dopad právních předpisů EU na poskytování těchto služeb, přičemž by se měla zvláště zaměřit na pravidla státní podpory a pravidla pro zadávání veřejných zakázek a na veškeré možnosti pro zjednodušení, které se jí nabízejí, včetně zjednodušení finančních nástrojů EU. V této souvislosti očekává, že při příležitosti přezkumu tzv. balíčku Almunia v roce 2017 s ním bude vedena řádná konzultace týkající se financování služeb obecného hospodářského zájmu;

42. navrhuje, aby probíhající hodnocení směrnice o právních prostředcích v oblasti zadávání veřejných zakázek prováděné Komisí bylo následováno přezkumem této směrnice s cílem vyřešit její nedostatky z pohledu místních a regionálních orgánů;

Hospodářská a měnová unie (HMU) a evropský semestr

43. znovu vyzývá Komisi a Parlament, aby zavedly kodex chování, který zaručí, aby byly místní a regionální orgány systémově zapojeny do evropského semestru, a zavazuje se, že bude vést s Komisí v této otázce dialog;

44. opakuje svou výzvu Komisi, aby posoudila dopad nových pravidel systému ESA 2010 na schopnost místních a regionálních orgánů investovat;

⁽²⁾ COR-2015-05660.

⁽³⁾ COR-2015-02624.

⁽⁴⁾ Usnesení VR k tématu Udržitelné potraviny.

45. žádá Komisi, aby VR zapojila do přípravy bílé knihy týkající se reformy HMU, která by se měla zabývat konkurenceschopností a sociálním rozměrem HMU;

Jednotný digitální trh, výzkum a inovace

46. domnívá se, že jednou z hlavních výzev pro jednotný digitální trh je vytvoření udržitelné ekonomiky založené na datech, a to i v průmyslovém kontextu (Industry 4.0). Vyslovuje se pro to, aby byly vytvořeny podmínky, které umožní pokrytí všech oblastí vysokorychlostním širokopásmovým připojením, a pro spolupráci s Komisí a Evropskou investiční bankou, pokud jde o využívání financování a systémů podpory infrastruktury v oblasti IKT. Vyzývá Komisi k tomu, aby v rámci provádění jednotného digitálního trhu pravidelně informovala o pokroku při překonávání digitální propasti, zejména na regionální a místní úrovni;

47. vyzývá Komisi, aby předložila návrhy zaměřené na lepší využívání výzkumných programů financovaných ze zdrojů EU tím, že vytvoří synergie mezi programem Horizont 2020, ESI fondy a EFSI a posílí propojení se strategiemi inteligentní specializace na regionální úrovni. Navrhuje, aby byl zvláštní důraz kladen na dopad financování z programu Horizont 2020 na růst a aby se při provádění průběžného hodnocení řešila otázka rozdílů v oblasti inovací (tzv. „inovační propasti“);

48. navrhuje intenzivní zapojení VR do přezkumu strategie pro biohospodářství v roce 2017;

49. zdůrazňuje, že provádění nových nástrojů EU, jako je např. Evropská rada pro inovace, a iniciativ týkajících se veřejně přístupných dat a otevřených inovací musí zohlednit regionální rozměr a přispívat ke stírání rozdílů v oblasti inovací;

Obchodní politika EU

50. žádá Komisi, aby každá významná iniciativa v oblasti obchodní politiky byla doprovázena posouzením územního dopadu a aby nové obchodní dohody nezaváděly nová omezení pro místní a regionální orgány, co se týče poskytování služeb obecného zájmu;

51. požaduje po Komisi, aby systematicky prováděla hodnocení ex post s cílem měřit pozitivní a negativní hospodářské, sociální a územní dopady obchodních dohod;

52. žádá Komisi, aby v zájmu řešení problémů souvisejících s transparentností při tvorbě obchodní politiky na úrovni členských států EU vydala pokyny ohledně toho, jakým způsobem by měly být formulovány cíle obchodní politiky před zahájením jednání, tj. ve fázi, kdy 28 členských států stanovuje mandát;

Spravedlnost, základní práva a migrace

53. pokud jde o spravedlnost, vyzývá Komisi, aby podporovala takové formy pobídek, jež by pomohly členským státům zlepšit podmínky, v nichž ve věznicích žijí zadržené osoby, a podpořily vytváření systémů mediace v trestních věcech zaměřených na restorativní justici, zdůraznění alternativ k trestu odnětí svobody a na vzdělávací proces, který by napomáhal vymanění se ze sociálního prostředí založeného na nezákonných činech a kriminalitě;

54. vítá skutečnost, že Evropská komise usiluje o řešení problémů vyplývajících z bezprecedentního přílivu žadatelů o azyl, uprchlíků a ekonomických migrantů do Evropy a návrhy, jak reformovat dublinský systém, považuje v tomto směru za významný krok. Očekává však, že v roce 2017 budou následovat další konkrétní návrhy, aby vznikla komplexní migrační a azylová politika EU, jež bude založena na respektování základních práv a mezinárodních závazků a na zásadě solidarity;

55. vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s členskými státy pokračovala v hledání konsenzu ohledně společného evropského seznamu bezpečných zemí původu a aby spolupracovala se zeměmi původu a tranzitu, které jsou považovány za bezpečné, za účelem provádění účinné a rychlé návratové politiky při plném dodržování lidských práv a mezinárodních závazků;

56. vyzývá Komisi, aby navrhla zřízení mechanismu, jenž by žadatelům o azyl dával možnost žádat o humanitární víza ze zemí mimo EU, což by jim umožnilo legální vstup do EU;

57. uznává, že migrace významně přispívá k růstu evropského hospodářství, a vyzývá k tomu, aby evropský semestr tento rozměr zohlednil, a to především pokud jde o výdaje k zajištění integrace migrantů;

58. domnívá se, že zachování schengenského prostoru je nyní důležitější než kdy jindy, a naléhá na Komisi, aby společně s členskými státy vyvinula veškeré možné úsilí o to, aby tomuto systému byla navracena potřebná stabilita. Připomíná, že pozastavení schengenské dohody o volném pohybu přes hranice má dalekosáhlé důsledky, pokud jde o fyzické kontroly, a může způsobit závažné hospodářské dopady, aniž by vyřešilo problém migračního tlaku;

59. naléhá na Komisi, aby místním a regionálním orgánům poskytla více finančních prostředků, aby mohly účinněji plnit svou důležitou úlohu v rámci podpory a integrace žadatelů o azyl, uprchlíků a migrantů;

60. domnívá se, že lepší přidělování evropských strukturálních a investičních fondů na regionální a místní úrovni představuje nezbytnou podmínku pro podporu integračních politik. V této souvislosti žádá, aby bylo v příštích letech na řešení otázek žadatelů o azyl, uprchlíků a migrace přiděleno více zdrojů, a také žádá jejich lepší rozdělení a vyšší účinnost jejich využívání;

61. vyzývá Komisi, aby 1) podpořila místní a regionální orgány při rozvoji místních, regionálních a celostátních strategií prevence zaměřených na boj proti radikalizaci, 2) pokračovala ve shromažďování osvědčených postupů v oblasti předcházení radikalizaci a zveřejnila je v příručce a 3) podporovala spolupráci mezi jednotlivými městy zaměřenou na řešení problému radikalizace;

62. vyjadřuje své znepokojení s obtížným sledováním přítomnosti nezletilých osob bez doprovodu a s rizikem, že budou vtaženy do obchodování s lidmi a zneužívání. Vyzývá, aby se prováděly programy v oblasti začleňování a odborné přípravy, zejména pro nezletilé, kteří se již na daném území nacházejí, a aby se zavedly postupy přijímání, do nichž budou zapojeny komunity s původem ve stejné zemi, jako dotyčné nezletilé osoby, avšak již zakořeněné v hostitelské zemi, což nezletilým zajistí možnost žít v rodině nebo v prostředí podobném rodinnému;

Stabilita a spolupráce mimo Evropskou unii

63. zdůrazňuje, že při provádění přezkoumané evropské politiky sousedství (EPS) je třeba dát vysokou prioritu iniciativám na podporu procesů decentralizace, navazování partnerství a budování kapacit na nižší než celostátní úrovni správy. Naléhá na Komisi, aby obnovila nástroj pro místní správu (LAF) a rozšířila jej na všechny sousední země, a opakuje svůj návrh začlenit metodiku, koncepcí a nástroje evropské politiky soudržnosti do provádění přezkoumané EPS;

64. naléhá na Komisi, aby v rámci vypracovávání svých výročních zpráv o procesu rozšíření důkladněji zkoumala proces decentralizace a také situaci místní samosprávy v zemích procesu rozšíření;

65. trvá na tom, že má-li být dosaženo udržitelných výsledků, je nutné, aby v oblasti rozvojové spolupráce, včetně činnosti v návaznosti na konferenci OSN o bydlení a udržitelném rozvoji měst (Habitat III), odpovídající měrou přispěly i místní a regionální orgány EU;

66. vyzývá Komisi, aby věnovala mimořádnou pozornost ochraně uprchlíků v oblastech, z nichž pocházejí, coby důležitý prvek toho, jak se vypořádat s rostoucím počtem osob, které potřebují mezinárodní ochranu. Vítá v této souvislosti návrh Evropské komise na zřízení nového rámce pro partnerství se třetími zeměmi, které ubytovávají vysoký počet uprchlíků. Je třeba, aby tyto země vybudovaly udržitelné přijímací kapacity a poskytly milionům osob prchajícím před válkou a pronásledováním dlouhodobé vyhlídky blízko místu bydliště. V tomto ohledu uznává potřebu plánu vnějších investic prostřednictvím mobilizace investic ve třetích zemích, a vyzývá místní a regionální orgány v Evropě, aby byly do tohoto procesu plně zapojeny. Místní a regionální orgány by měly být pobízeny k tomu, aby podporovaly své protějšky mimo EU starající se o uprchlíky, a to tím, že jim budou poskytovat odbornou pomoc a budou se zasazovat o systematictější přístup k ochraně uprchlíků;

Občanství, správa a lepší právní úprava

67. opakuje svou výzvu ke zjednodušení a zlepšení právního rámce evropské občanské iniciativy jakožto jediného nástroje pro přímé zapojení na úrovni EU;

68. upozorňuje Komisi na svou úspěšnou činnost v oblasti pořádání decentralizovaných komunikačních aktivit týkajících se záležitostí souvisejících s EU v úzké spolupráci s místními a regionálními sdělovacími prostředky, občanskou společností a orgány a institucemi EU a naléhá na Evropskou komisi, aby zintenzivnila své úsilí na tomto poli, a to se značným předstihem před volbami do Evropského parlamentu v roce 2019;

69. vyzývá Komisi, aby vypracovala standardní definici tzv. gold-platingu platnou pro celou EU, a sice v zájmu právní jistoty při provádění a uplatňování právních předpisů EU a v zájmu omezení nadměrné administrativní zátěže;
70. vyzývá k posílení transparentnosti, spolupráce a efektivity orgánů a institucí EU v návaznosti na přijetí nové interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů a k zapojení VR do všech fází legislativního procesu s cílem plně využít jejich potenciál v rámci legislativního cyklu a konzultací;
71. vyzdvihuje dobrou spolupráci s Komisí v rámci pilotního testování posuzování územního dopadu provedeného v průběhu let 2015 a 2016. Vycházejí z této dobré spolupráce, VR vyzývá Komisi, aby posuzování územního dopadu začlenila coby běžnou praxi do posuzování dopadu právních předpisů, jež by potenciálně mohly mít asymetrický územní dopad, a do širšího programu zlepšování právní úpravy;
72. očekává ještě užší spolupráci s Evropskou komisí a Evropským parlamentem při monitorování subsidiarity a také v souvislosti se svou konferencí věnovanou problematice subsidiarity, jež proběhne v roce 2017;
73. pověřuje předsedu, aby toto usnesení předložil Komisi, Evropskému parlamentu, Radě a předsedovi Evropské rady.

V Bruselu dne 15. června 2016.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Usnesení situace informačních středisek Europe Direct

(2017/C 017/03)

Předkládají politické skupiny SES, ELS, ALDE, EA a EKR

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

- s ohledem na své usnesení ze dne 16. února 2012 k tématu Situace informačních středisek Europe Direct (CdR 84/2012);
- s ohledem na své stanovisko Znovu spojit Evropu s jejími občany – více a lépe komunikovat na místní úrovni ze dne 3. prosince 2014 (COR-2014–04460);
- 1. konstatuje, že EU čelí velkým politickým a hospodářským výzvám. Vzhledem k tomu, že přetrvává demokratický deficit a občané jsou stále více rozčarovani z EU, je potřeba, aby všichni aktéři evropské politiky vyvinuli úsilí o zvýšení společné angažovanosti s občany EU v evropském projektu a aby evropské politiky zajistily svou legitimitu;
- 2. zdůrazňuje, že místní a regionální orgány mají dobrou pozici k tomu, aby lépe propojily občany s aktéry evropské politiky a informovaly vedoucí evropské představitele o bezprostředních potřebách občanů. Proto by měl být přikládán větší význam decentralizovanému evropskému komunikačnímu procesu;
- 3. zavazuje se, že v rámci své komunikační strategie na období 2015–2020 prohloubí spolupráci s informačními středisky Europe Direct;
- 4. připomíná, že síť Europe Direct se svými současnými 518 informačními centry v členských státech hraje klíčovou roli v decentralizované evropské komunikační strategii. Je jedním z nejdůležitějších nástrojů Evropské komise sloužících k informování občanů na místní a regionální úrovni o konkrétním významu různých evropských politických témat pro jejich každodenní život;
- 5. vítá proces hodnocení rámce Evropské komise pro obsah a technické aspekty informačních středisek Europe Direct probíhající za účelem přípravy období financování 2018–2023 a stanovení nových rámcových podmínek informačních středisek Europe Direct;
- 6. považuje aktivitu informačních středisek Europe Direct v oblasti navazování kontaktů s evropskými institucemi a dalšími informačními sítěmi Evropské komise a jejich funkci propojování s úřady a potřebami daných území, místních institucí a subjektů občanské společnosti za zásadní;
- 7. poukazuje na to, že s ohledem na současnou krizi je činnost informačních středisek Europe Direct stále důležitější a náročnější. Vzhledem k řadě výzev, jimž EU čelí, by cílem mělo být využívání plného potenciálu informačních středisek Europe Direct a další posílení jejich úlohy v evropském komunikačním procesu. Musí být zaručeno jejich vyvážené zeměpisné rozmístění a nesmí dojít k omezení stávajícího počtu subjektů poskytujících služby v rámci jednotlivých místních a regionálních orgánů;
- 8. domnívá se, že činnost informačních středisek Europe Direct by v budoucnu mohla být zajištěna prohloubením již tak pevné spolupráce a financování ze strany EU;
- 9. navrhuje, aby byly v současném víceletém rámci podstatně navýšeny finanční prostředky přidělené informačním střediskům Europe Direct pro příští období financování. Zejména by měla být zdvojnásobena paušální částka přidělená každému informačnímu středisku Europe Direct na základní nabídku informací a navýšeny by měly být i standardní paušální částky pro financování různých modulů. Zároveň by se mělo zajistit, že informační střediska Europe Direct budou usilovat o zvýšení své efektivity a maximalizaci řádného využívání svých zdrojů. Pokud se vyčlení vyšší finanční zdroje na pilotní moduly, bude možné reagovat na krizové situace. Mohlo by se tak pokrýt zvýšení nákladů, například na mzdy a nájmy;
- 10. očekává, že se vzhledem k větším požadavkům kladeným na informační střediska Europe Direct zlepší financování. Proto by měla být podstatným způsobem navýšena částka podpory;
- 11. trvá na tom, že činnost informačních středisek Europe Direct musí být vzhledem ke svému veřejně prospěšnému charakteru i nadále osvobozena od daně z přidané hodnoty;
- 12. zdůrazňuje, že by se měla razantně snížit administrativní zátěž;

13. potvrzuje, že opatření Komise týkající se decentralizované evropské komunikační činnosti v zásadě zasahují své cílové skupiny. Nicméně priority Evropské komise odpovídají potřebám občanů, pokud jde o evropské politiky, pouze částečně. Čím je téma abstraktnější, tím méně ho budou občané považovat za relevantní politickou záležitost. Proto by se měla věnovat zvláštní pozornost řešení evropských politických záležitostí, které se dotýkají každodenního života občanů;
14. považuje za vhodné posílit vztah informačních středisek Europe Direct s místními a regionálními sítěmi asociací zavedením dvousměrného komunikačního kanálu, aby bylo možné určit různé okruhy zájmu občanů, a přizpůsobit tak evropské informace jejich požadavkům;
15. konstatuje, že systém modulů je obecně považován za pozitivní. Je však potřeba v něm provést řadu změn, například zvýšit flexibilitu různých modulů;
16. vyzývá Evropskou komisi, aby dala informačním střediskům Europe Direct možnost přizpůsobit plánovaná opatření komunikačním preferencím Komise a místním potřebám. Pokud aktéři evropské politiky chtějí, aby měl evropsky projekt budoucnost, musejí komunikovat s občany tak, aby občané znovu považovali Evropu za společný domov, společenství hodnot a míru a hybnou sílu sociálního a kulturního pokroku a spravedlnosti. Informační střediska Europe Direct mohou díky tomu, že občanům nabízejí informace v jejich blízkosti, vytvořit vazbu mezi oběma stranami a propagovat u občanů Evropu pozitivním způsobem;
17. navrhuje, aby zahájení nového období financování 2018–2023 doprovázela informační kampaň, jejímž prostřednictvím by se zdůraznila přidaná hodnota značky Europe Direct a dala se na vědomí každodenní práce informačních středisek Europe Direct a jejich evropská opatření na regionální a místní úrovni. Doplnily by se tak běžné informace ze schůzek na vysoké úrovni, které občanům neposkytují celkový obraz evropského projektu;
18. navrhuje, aby byl systém modulů otevřen regionálním prioritám, formátům a skupinám, jež dosud nebyly označeny za cíle, a především doporučuje flexibilní využívání dostupných modulů. Cílem je přizpůsobit komunikaci co nejvíce místním potřebám. Mělo by být možné předkládat projekty na regionální úrovni, aby se komunikace co nejvíce přizpůsobila místním potřebám. Posílilo by se tak partnerství mezi různými subjekty, které společně zajišťují regionální pokrytí odpovídajícími službami pro veřejnost, propracovanější a aktuálnější komunikační strategie a strukturovanější vztahy se zainteresovanými stranami a dalšími evropskými sítěmi. Měla by být stanovena možnost využívat i takových forem partnerství, jež předpokládají spolupráci mezi veřejným a soukromým sektorem, k čemuž ostatně vyzývá i Evropská komise v rámci plánování evropských fondů na období 2014–2020. Pro tyto projekty by mělo být zajištěno odpovídající financování podle počtu obyvatel a kontaktních míst pro veřejnost;
19. požaduje zavedení možnosti financovat spolupráci mezi různými informačními středisky, jednak aby se usnadnila výměna osvědčených postupů mezi středisky v různých oblastech, jednak aby byly využity synergie, zejména když se jedná o stejnou cílovou skupinu s podobnými rysy a potřebami;
20. zdůrazňuje zároveň, že úloha informačních středisek Europe Direct má zásadní význam pro místní a regionální orgány, které nejlépe znají místní a regionální zúčastněné strany i témata, která občany zajímají. Jsou zvláště kompetentní k tomu, aby určily, jaký druh informací a jaké metody pomohou oslovit občany a zaujmout je. Mají tedy v evropské komunikaci zásadně důležitou úlohu, která by měla být dále posílena, zejména prostřednictvím užší spolupráce s evropskými orgány;
21. podporuje výzvu Evropského parlamentu Komisi, aby organizátorům evropských občanských iniciativ poskytla příslušné, ucelené pokyny ⁽¹⁾;
22. navrhuje Evropské komisi, aby posílila spolupráci mezi různými evropskými sítěmi, aby bylo možné poskytovat občanům lepší informace, lépe s nimi komunikovat a nabídnout jim více odpovědí na jejich otázky.

V Bruselu dne 16. června 2016.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Viz usnesení Evropského parlamentu ze dne 28. října 2015 o evropské občanské iniciativě (2014/2257(INI)).

STANOVISKA

VÝBOR REGIONŮ

118. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 15. A 16. ČERVNA 2016

Stanovisko Evropského výboru regionů – Ocelářství – Jak v Evropě uchránit udržitelná pracovní místa a růst

(2017/C 017/04)

Zpravodajka: Isolde RIES (DE/SES), 1. místopředsedkyně sárského zemského sněmu**Odkaz:** sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance Ocelářství – Jak v Evropě uchránit udržitelná pracovní místa a růst

COM(2016) 155 final

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Význam a rámcové podmínky ocelářství v Evropské unii

1. zdůrazňuje, že ocelářství EU hrálo a stále hraje v evropském integračním procesu ústřední roli a pro Evropu je nepostradatelným základem blahobytu, tvorby hodnot, investic a zaměstnanosti. Pro EU představuje klíčové strategické odvětví, které čítá 330 000 pracovních míst a zahrnuje 500 výrobních závodů ve 23 členských státech. V roce 2014 vyprodukovalo toto hospodářské odvětví přibližně 169 milionů tun oceli (10 % světové produkce) a podařilo se mu dosáhnout celkového obrátu ve výši 166 miliard EUR, což představuje 1,3 % hrubého domácího produktu EU;
2. podtrhuje fakt, že navzdory snížení objemu produkce a počtu pracovních míst v posledních desetiletích zůstává ocelářství i nadále klíčovým faktorem pro reindustrializaci Evropy. Cíl zvýšit do roku 2020 příspěvek průmyslu k HDP na 20 %, který Komise vytyčila ve svém sdělení ze dne 22. ledna 2014 Za obnovu evropského průmyslu, je dosažitelný jen za předpokladu konkurenceschopného ocelářského průmyslu;
3. poukazuje na intenzivní hospodářskou provázanost ocelářského průmyslu s dodavatelskými a odběratelskými odvětvími. Spolu s poskytovateli dodavatelských služeb z odvětví těžebního průmyslu, energetiky a dopravy a služeb, jakož i s odběrateli z odvětví hutnictví, automobilového průmyslu, strojírenství a stavebního průmyslu tvoří ocelářství rozsáhlé hodnotové řetězce a klastry;
4. zdůrazňuje, že budoucí rozvoj ocelářského průmyslu má přímé i nepřímé důsledky pro regionální a místní rozvoj a konkurenceschopné a udržitelné ocelářství je navíc předpokladem hospodářského oživení a růstu v mnohých evropských regionech. Poukazuje na to, že ocelářství je rovněž významným zdrojem nepřímých pracovních míst, jelikož sehrává důležitou úlohu v mnoha jiných průmyslových odvětvích;
5. poukazuje na skutečnost, že evropský ocelářský průmysl je nedílnou součástí mezinárodních surovinových, zpracovatelských a odbytových trhů, a vyžaduje proto rovné podmínky hospodářské soutěže;
6. zdůrazňuje, že podniky působící v ocelářském odvětví jsou z podstaty věci energeticky náročné a že náklady na energii představují zhruba 40 % provozních nákladů. Toto průmyslové odvětví je proto nutně odkázané na cenově dostupné a spolehlivé dodávky energie;

7. podtrhuje přínos ocelářského průmyslu k rozvoji transformace energetiky a ke zmírňování změny klimatu. Inovativní ocelářské výrobky jsou nepostradatelné například pro výstavbu větrných elektráren, vysoce účinných elektráren a elektromobilů. Přestože je výroba oceli velkým zdrojem emisí CO₂, uspoří se díky inovativním třídám oceli šestinásobek CO₂, než kolik ho tato výroba produkuje;
8. připomíná, že ocelářský průmysl má strategický význam pro vybudování železniční infrastruktury na celém evropském kontinentu a že je důležitý jeho přínos k vytváření místních železničních dopravních sítí, které jsou dobrou alternativou k přetížené silniční dopravě, zejména co se týče zlepšení kvality života a životního prostředí v metropolitních oblastech;
9. vyzdvihuje skutečnost, že výrobci oceli usazení v Evropě musejí dbát na to, aby jejich výroba byla z hlediska nákladů a využívání zdrojů co nejefektivnější a na nejvyšší technické úrovni, kterou musejí udržovat prostřednictvím průběžných investic. Dlouhodobá konkurenceschopnost závisí rovněž na jejich schopnosti vyvíjet průlomové technologie v oblastech, jako je např. energetická účinnost. Neméně důležité je ale i to, aby EU a její členské státy braly při svém rozhodování vždy v úvahu dopady na konkurenceschopnost ocelářského průmyslu ve vnitrostátním i mezinárodním měřítku, jakož i dlouhodobé hospodářské účinky;
10. konstatuje, že ocelářský průmysl musí být v zájmu zachování své další existence i nadále schopen a připraven zvládat prostřednictvím inovací a šetrného přístupu k životnímu prostředí budoucí výzvy. Tento přístup zahrnuje například aktivní přispívání k ochraně životního prostředí a zmírňování změny klimatu, ale i důsledné dodržování technických norem v oblasti politiky ochrany životního prostředí a politiky v oblasti změny klimatu v rámci čistých investic;
11. vyzdvihuje vysoké sociální normy platné v odvětví evropského ocelářského průmyslu a jeho úsilí na poli zmírňování změny klimatu a ochrany životního prostředí;
12. konstatuje, že recyklování oceli šetří suroviny a energii, snižuje emise skleníkových plynů a posiluje oběhové hospodářství. Je třeba zdůraznit zvláště to, že ocel je 100 % recyklovatelná surovina. Opětovné používání a recyklaci oceli je třeba dále rozvíjet, a to s ohledem na cíl vytvoření konkurenceschopného a udržitelného oběhového hospodářství a vzhledem k tomu, že EU má v oblasti obchodu se šrotem pozitivní bilanci. Mimořádně velký tržní potenciál má i vývoj nových tříd oceli, feroslitin, licích a výrobních technologií;
13. zdůrazňuje, že evropské ocelářství, které je vybavené nejmodernějšími technologiemi a vysoce kvalifikovanými pracovníky, dosahuje v oblasti výroby oceli špičkových výkonů a zároveň dbá také na výzkum a vývoj produktů zaměřený na požadavky zákazníků. Vývoj inovativních a vysoce kvalitních produktů přispívá k udržení a zvyšování konkurenceschopnosti podniků;
14. zdůrazňuje, že moderní ocelářská výroba je silně závislá na trvalém rozvoji vysoce kvalifikované pracovní síly, schopné hledat a nacházet řešení razící cestu budoucímu vývoji. Poznamenává, že agenda pro nové dovednosti uvede důvody pro trvalé investice do lidských zdrojů, včetně rekvalifikací a zvyšování kvalifikací. Prospěje to široké škále hospodářských odvětví, včetně ocelářského průmyslu;
15. podporuje snahy evropského ocelářství zajistit rovnější příležitosti pro všechny zaměstnance. V posledních 10 letech se například zvýšil podíl žen pracujících v ocelářském průmyslu a v současnosti se pohybuje mezi 6 % a 25 %, v závislosti na příslušné pozici a členském státě EU. Mimoto ocelářské podniky v uplynulých dvou letech zahájily v jednotlivých členských státech řadu iniciativ, aby přilákaly ženy do tohoto odvětví;
16. poznamenává, že z hlediska zdraví a bezpečnosti zaujímá ocelářský průmysl EU vedoucí postavení a nabízí v celosvětovém měřítku ty nejvyšší normy ochrany zdraví při práci. Výměna osvědčených postupů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je na úrovni EU předmětem rozsáhlé diskuse. Ocelářství EU se navíc účastní intenzivního sociálního dialogu na úrovni EU;
17. zdůrazňuje, že je nezbytně zapotřebí, aby se součástí vzdělávání a odborné přípravy, zejména učebních oborů, staly ve větší míře digitální dovednosti a technologie. Upozorňuje na to, že digitalizace výrobních postupů vyžaduje, aby měli zaměstnanci vzhledem k větší složitosti úkolů vyšší dovednosti ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Stanovisko CdR 1319/2014 ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Rámec kvality EU pro předjímání změn a restrukturalizaci.

18. podtrhuje, že digitalizace výrobních procesů a větší složitost pracovních úkolů, které jsou s ní spojeny, vyžadují od zaměstnanců rozsáhlejší schopnosti v oblasti abstraktního myšlení a řešení problémů. Pracovníci si také musejí být schopni sami organizovat svou vlastní práci a mít vysokou míru kompetence v oblasti interdisciplinárního a samostatného jednání i při komunikaci;

19. poukazuje na to, že celosvětové nadměrné kapacity, poklesy cen, vysoké ceny energie, jakož i poplatky a platby hrazené za zdroje energie, chystaná unijní reforma systému obchodování s emisemi, jakož i dumpingové praktiky narušující hospodářskou soutěž, jichž se dopouštějí výrobci oceli ze zemí mimo EU, představují pro evropské ocelářství enormní zátěž. Výroba surové oceli a podíl evropského ocelářského odvětví na celosvětových trzích klesá, důsledkem čehož jsou adaptační procesy v oblasti organizace podniků a zaměstnanosti;

20. se znepokojením konstatuje, že uzavírání či snižování počtu závodů na výrobu železa a oceli má ničivé sociální a ekonomické dopady na místní a regionální komunity, a poukazuje na to, že je potřeba přijmout opatření na podporu oživení a růstu těchto komunit;

21. za smysluplné a účelné považuje přijetí určité evropské strategie pro budoucnost ocelářského průmyslu. Je přitom nezbytné, aby do schvalovacích a rozhodovacích procesů byly zapojeny místní a regionální orgány a aby byly zohledňovány konkrétní místní podmínky a specializace jednotlivých podniků;

22. vyjadřuje svou podporu tomu, aby průmyslová politika EU byla založena na vzorových příkladech konkurenceschopnosti v ocelářském průmyslu a na rámcových podmínkách, které budou v souladu s hospodářskou soutěží, aby tak bylo možné do budoucna udržet a rozšiřovat stávající ocelářské provozy a pracovní místa;

23. ztotožňuje se s názorem, který Komise uvedla ve svém energetickém plánu do roku 2050, a sice že snížení emisí CO₂ v odvětví energetiky a dosažení vysokého podílu energie z obnovitelných zdrojů může být v dlouhodobém horizontu méně nákladné než pokračování ve stávající politice a že náklady na jadernou energii a energii z fosilních paliv budou postupem času pravděpodobně dále růst, zatímco náklady spojené s výrobou energie z obnovitelných zdrojů se mohou snížit. Současně v tomto kontextu oceňuje snahu členských států poskytnout odpovídající kompenzaci za nadměrnou finanční zátěž, která v souvislosti s rozvojem výroby energie z obnovitelných zdrojů vzniká ocelářským podnikům čelícím mezinárodní konkurenci. Vyzývá však evropskou úroveň, aby zajistila, že vnitrostátní mechanismy kompenzace zejména v oblasti státní podpory nepovedou k narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu EU;

24. zdůrazňuje potřebu pomáhat komunitám, které jsou silně závislé na oceli, zvýšit záběr jejich ekonomik, než dojde k restrukturalizaci. Diverzifikace místní ekonomické struktury by se měla zaměřovat především na synergie mezi udržitelným průmyslem a službami a mohla by být rovněž podpořena daňovými pobídkami;

Reforma systému EU pro obchodování s emisemi

25. vítá, že Evropská rada se ve svých závěrech ze zasedání ve dnech 23. a 24. října 2014 snaží o nalezení rovnováhy mezi cíli v oblasti snižování emisí skleníkových plynů na straně jedné a zajištěním konkurenceschopnosti evropského průmyslu na straně druhé;

26. poukazuje nicméně na to, že Evropskou radou přijaté zvýšení ročního redukčního faktoru pro strop maximálních povolených průmyslových emisí z 1,74 %, platného ve III. obchodovacím období (2013–2020), na 2,20 %, jež má platit ve IV. obchodovacím období (2021–2030), může navzdory zachování bezplatného přidělování emisních povolenek na základě referenčních hodnot vést k nedostatečnosti povolenek, a tím i k větší zátěži pro ocelářské odvětví, kterou konkurenční podniky v zemích, kde se s emisemi neobchoduje, nemusejí nést;

27. považuje za zásadní, aby byl zaveden systém obchodování s emisemi na celosvětové úrovni, a zaručila se tak konkurenceschopnost evropských podniků a předešlo se úniku uhlíku tím, že by se zabránilo dalšímu zvýšení počtu dražených povolenek. Další záruky by mohly mít formu harmonizovaných mechanismů náhrady nepřímých nákladů (jako u elektrické energie) nebo referenčních hodnot vycházejících z přesných a aktuálních údajů;

28. v této souvislosti také poznamenává, že referenční hodnota pro surové železo, jejíž dosažení je podmínkou přidělení povolenek na emise v ocelářském průmyslu, je již ve III. obchodovacím období (2013–2020) zhruba o 10 % nižší, než co je z fyzikálního i technického hlediska možné. Stejně tak není věcně opodstatněná ani referenční hodnota stanovená pro slinování, protože zahrnuje i peletizační zařízení. Přidělování povolenek se musí řídit skutečnou situací, přičemž je třeba plně zohlednit výrobu elektřiny z vysokopecních plynů produkovaných ocelářským průmyslem, a musí být uprůsňováno technologickému vývoji. Zároveň je nezbytné dynamické přidělování povolenek ve výrobním řetězci;

29. vítá, že Komise předložila svůj návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií, s dostatečným časovým předstihem před zahájením IV. období evropského systému obchodování s emisemi;

30. díky tomu věří, že všechny zúčastněné strany si budou moci v dostatečném časovém předstihu vytvořit jasnou představu o budoucích rámcových podmínkách systému EU pro obchodování s emisemi;

31. zároveň se domnívá, že je nezbytné, aby reforma systému EU pro obchodování s emisemi byla předmětem intenzivní koordinace a diskuse se všemi zúčastněnými stranami;

32. se znepokojením přitom konstatuje, že Komise ve svém návrhu směrnice dostatečně nezohlednila žádost Evropské rady týkající se zajištění mezinárodní konkurenceschopnosti průmyslu, protože nejvýznamnější náklady má nést právě evropské ocelářské odvětví, jehož existence je těmito náklady ohrožena;

33. požaduje proto, aby byl návrh směrnice v dalších fázích legislativního procesu zásadně přepracován a aby při tom byly – při zachování účinnosti systému EU pro obchodování s emisemi a přiměřeného rozdělení zátěže mezi všechna hospodářská odvětví – zohledněny zejména tyto body:

- nejefektivnější zařízení by měla být obecně zbavena uvedené zátěže,
- mělo by se i nadále vybízet k technologickému vývoji a omezení dopadů na životní prostředí stanovením realistických referenčních hodnot na základě 10 % nejefektivnějších zařízení, tak aby byly technicky i ekonomicky dosažitelné,
- stanovené referenční hodnoty by měly v plné míře zohledňovat emise vznikající při výrobě elektřiny z vysokopecních plynů,
- referenční hodnoty by neměly být paušálně snižovány a neměl by být používán opravný koeficient,
- energeticky náročným odvětvím by neměla být snižována náhrada za ceny elektřiny a měla by existovat možnost náhrady celkových nepřímých nákladů. Za tímto účelem by se na úrovni EU mělo alespoň zvážit zavedení referenčních kritérií, aby se předešlo narušení hospodářské soutěže na jednotném evropském trhu,
- regulační opatření by měla zahrnovat i polotovary energeticky náročných průmyslových odvětví, aby se předešlo relokaci průmyslu do zahraničí, a
- množství přidělených povolenek by mělo být přizpůsobeno měnícím se objemům výroby;

34. domnívá se, že k tomu, aby bylo možné předejít eventuální relokaci emisí CO₂, je nezbytné úplné vyrovnaní nákladů na emise skleníkových plynů přesunutých na cenu elektřiny. Jelikož toto vyrovnaní může být až doposud v různých členských státech upraveno různým způsobem, není vyloučeno narušování hospodářské soutěže. Komise by se proto měla zabývat otázkou, zda má být toto vyrovnaní v budoucnosti sjednoceno nebo prováděno na úrovni EU;

35. výslovně vítá, že se světové společnosti na Pařížské konferenci o změně klimatu poprvé závazně přihlásilo v mezinárodním právním rámci k cíli udržet globální oteplování pod úrovní 2 °C a chce vyvíjet vážné úsilí o omezení nárůstu globální teploty na 1,5 °C. Základní myšlenka, že ve druhé polovině století mají být emise skleníkových plynů v celosvětovém měřítku neutralizovány, vyžaduje větší konkretizaci, pokud jde o její dopady na rozvoj výrobního odvětví. Otevřená možnost vyvinout a dohodnout tržní mechanismy, které v celosvětovém měřítku umožní nákladově efektivní obchodování s emisemi, nabízí do budoucna šanci omezit či zcela vyloučit narušování hospodářské soutěže v souvislosti se zmírňováním změny klimatu;

Zahraniční obchod EU

36. v nerovných podmínkách, nekalých praktikách podniků v oblasti zahraničního obchodu a v rozdílné zahraniční obchodní politice některých států mimo EU spatřuje ohrožení evropského ocelářského průmyslu, které je třeba brát vážně;

37. politiku EU v oblasti zahraničního obchodu a její nástroje na ochranu obchodu proto považuje za nepostradatelný prostředek k zajištění mezinárodní konkurenceschopnosti evropského ocelářství a podporuje požadavek Parlamentu celkově reformovat nástroje EU na ochranu obchodu s cílem odstranit ze systému EU tzv. prvky WTO+ a zejména zajistit pro průmysl EU ve vztahu k Číně rovnocenné podmínky ⁽²⁾;

38. se znepokojením konstatuje, že světový ocelářský průmysl v současnosti vykazuje nadbytečnou kapacitu ve výši 452 milionů tun a že právě nadbytečné kapacity čínského ocelářského průmyslu jsou příčinou stále nových dovozů do EU – i přes třetí země – za dumpingové ceny, které bez účinných protiopatření v rámci obchodní politiky EU přímo i nepřímo ohrožují celé evropské ocelářství, jakož i velký počet pracovních míst;

39. vyzývá k vytvoření mechanismu, který by mohl být uplatňován v třetích zemích a který spočívá v dohledu nad způsobem fungování zařízení na zpracování druhotných surovin (šrotu) v zemích určení, aby se zabránilo vývozu do třetích zemí, které s odpadem nenakládají způsobem šetrným k životnímu prostředí;

40. vyzývá orgány EU, aby oprávnily Komisi k používání nestandardní metodiky pro antidumpingová a antisubvenční šetření čínského dovozu podle oddílu 15 protokolu o přistoupení Číny k WTO, dokud Čína nesplní všech pět kritérií nutných k tomu, aby mohla být uznána za tržní hospodářství. Kromě toho poukazuje s velkým znepokojením na to, že možnost, že bude Čínské lidové republice v prosinci 2016 přiznán status tržního hospodářství, by téměř vyloučila přijetí účinných antidumpingových opatření kvůli tomu, že metodika pro výpočet dumpingových rozpětí se v té době změní. Současně zdůrazňuje, že se od členů WTO nijak nepožaduje, aby Číně v roce 2016 automaticky přiznali status tržního hospodářství;

41. v této souvislosti připomíná, že Čína v současnosti splňuje pouze jedno z pěti kritérií EU pro přiznání statusu tržního hospodářství. Mezi technická kritéria patří podnikatelské rozhodování na základě tržních signálů, vedení podnikového účetnictví v souladu s mezinárodními účetními standardy, vykazování výrobních nákladů a finanční situace podniků bez jejich výraznějšího zkreslování v důsledku dřívějšího netržního systému hospodářství, vlastnické a úpadkové právní předpisy zaručující právní jistotu a stabilitu podnikání a měnové přepočty podle tržních směnných kursů;

42. vyzývá proto Komisi, aby v rámci své studie o hospodářských a sociálních dopadech přiznání statusu tržního hospodářství Číně počkala na stanoviska dotčených podnikatelských kruhů a aby se před vydáním svého rozhodnutí o statusu tržního hospodářství snažila hledat co nejtěsnější shodu s dalšími významnými členskými státy Světové obchodní organizace (WTO), jako jsou Spojené státy;

43. pro případ, že by měl být Číně přiznán status tržního hospodářství, žádá, aby byly vytvořeny rovnocenné a účinné mechanismy na ochranu poctivého obchodování. V této souvislosti by se mělo zvážit i to řešení, že země, které nemají tržní hospodářství, by v budoucnosti již nebyly výslovně uváděny v základním antidumpingovém nařízení EU, a že by toto nařízení stanovovalo obecná pravidla pro netržní ekonomiky. Metoda srovnatelné země by při tom byla nahrazena jinou metodou, důkazní břemeno týkající se existence tržního hospodářství by však zůstávalo jako doposud na straně zemí s netržním hospodářstvím;

44. pro případ, že by měl být Číně přiznán status tržního hospodářství, žádá, aby byly vytvořeny rovnocenné a účinné mechanismy na ochranu poctivého obchodování;

45. vítá, že Komise v únoru 2016 uvalila prozatímní antidumpingová cla na dovozy plochých za studena válcovaných výrobků z oceli z Ruska a Číny;

⁽²⁾ Viz usnesení Evropského parlamentu ze dne 12. května 2016 o statusu tržního hospodářství Číny (2016/2667(RSP)).

46. vyjadřuje nicméně politování nad tím, že přitom Komise v případě čínských výrobků z oceli uplatnila „pravidlo nižšího cla“, a uložila tak prozatímní antidumpingová cla, která jsou ve výsledku nižší než stanovená dumpingová rozpětí;
47. v uplatňování tohoto pravidla vidí velmi slabou ochranu konkurenceschopnosti evropského ocelářství;
48. připomíná, že ustanovení WTO žádné takové pravidlo nepředepisují a že jiné regiony, například Spojené státy, se jím také neřídí;
49. považuje proto za důležité, aby bylo v rámci reformy nástrojů na ochranu obchodu „pravidlo nižšího cla“ zrušeno, zejména v případě nadměrných kapacit;
50. vítá, že 28. dubna 2016 Komise tak, jak bylo oznámeno v akčním plánu, rozhodla o (znovu)zavedení systému předběžného dohledu pro dovoz výrobků z oceli do EU, v jehož rámci se bude požadovat dovozní licence na dovoz výrobků z oceli do EU, předvídat krátkodobý vývoj na trhu a pomáhat Komisi řádně nakládat s nelegálním dovozem, přičemž bude možné zahájit projednávání rizikových případů, kdy by dovozní trendy mohly poškodit výrobce v EU;
51. vítá úsilí Komise, jehož výsledkem jsou opatření EU přijatá v rámci její obchodní politiky za účelem ochrany ocelářských výrobků, která již vstoupila v platnost a která mají dopomoci k prosazování poctivé mezinárodní hospodářské soutěže, a přispívat tak k zajištění konkurenceschopnosti evropského ocelářského průmyslu;
52. zároveň je však toho názoru, že antidumpingové řízení EU je – zejména ve srovnání s řízením v jiných členských státech WTO – příliš zdlouhavé a snižuje účinnost ochrany konkurenceschopnosti evropského ocelářského průmyslu;
53. požaduje proto, aby v rámci reformy nástrojů na ochranu obchodu EU byla zohledněna i potřeba zrychlení unijního antidumpingového řízení;
54. podporuje Komisi v jejím úsilí prosazovat při rozhovorech a jednáních na mezinárodní úrovni celosvětově platné podmínky hospodářské soutěže;
55. očekává, že Rada zahrne do každého nového mandátu k vyjednávání dohody o volném obchodu kapitoly o energetice a surovinách;
56. vyzývá Komisi, aby VR jakožto institucionálního zástupce evropských místních a regionálních orgánů zapojila do skupiny na vysoké úrovni pro energeticky náročná odvětví, jež byla zřízena v květnu 2015, aby tak bylo zajištěno, že zainteresované subjekty, které v ní již jsou zastoupeny, budou informovány o zájmech a možnostech na regionální a místní úrovni;

Doprovodná opatření k zajištění konkurenceschopnosti ocelářského odvětví v EU

57. zdůrazňuje, že jednotlivé programy EU na podporu investic do nového vybavení, výzkumu a vývoje, jakož i do zvyšování kvalifikace a dalšího odborného vzdělávání, mohou značnou měrou přispět k zajištění konkurenceschopnosti, dodržování norem v oblasti ochrany životního prostředí a zmírňování změny klimatu a práv zaměstnanců v ocelářském průmyslu;
58. upozorňuje na cíle, které vytyčil Výzkumný fond pro uhlí a ocel, evropské strukturální a investiční fondy (ESI fondy) a Evropský fond pro strategické investice (EFPI) a které mohou sloužit jako podpora výzkumných a inovačních projektů v ocelářském průmyslu, a to i díky své potenciální synergii a koordinaci opatření. Poukazuje však na to, že EFPI má v případě ocelářství poměrně omezený potenciál, jelikož tržní podmínky nemohou za současných nízkých hladin cen oceli zajistit odpovídající návratnost investic. Cenným přínosem může být v tomto směru i spolupráce místních a regionálních orgánů s konkrétními prioritami v oblasti výroby oceli zohledňující přísný režim unijní podpory v oblasti ocelářství;
59. poukazuje na důležitost veřejných investic a prostředků uvolněných na evropské úrovni v rámci programu Horizont 2020 pro stimulaci do budoucna orientovaných inovací v ocelářském průmyslu a pro zlepšování environmentální a energetické účinnosti tohoto odvětví;
60. doufá, že vzhledem ke specifčnosti ocelářského průmyslu, která vyžaduje přijetí opatření jak v oblasti výzkumu, tak i strukturálních opatření, budou při hodnocení výzkumných projektů v rámci programu Horizont 2020 lépe ohodnocena ta opatření, která předpokládají vytvoření evropského partnerství i s využitím prostředků strukturálních fondů, aby byla zaručena účinnější interakce mezi různými evropskými programy;

61. vyzdvihuje cíl zvyšování kvalifikace a zachování počtu pracovních míst v konkurenceschopnějším ocelářském průmyslu EU a v případech průmyslových restrukturalizací podtrhuje význam Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci (EFG) pro vytváření ochranné sociální sítě v případě propouštění pracovníků zaměstnaných v ocelářském průmyslu, protože v situacích, kdy dojde k propuštění více než 500 zaměstnanců z jednoho podniku (včetně dodavatelů a odběratelských podniků) nebo kdy v jednom či několika sousedících regionech přijde o práci velké množství pracovníků jednoho průmyslového odvětví, může být prostřednictvím tohoto fondu financováno až 60 % nákladů na projekty, které propuštěným zaměstnancům pomáhají najít si novou práci nebo si založit vlastní podnik. Pochybuje však o tom, zda bude maximální roční rozpočet ve výši 150 milionů EUR, který byl vyčleněn na období 2014–2020, stačit k vyřešení příslušných výzev;

62. zdůrazňuje, že významnou roli hraje předávání zkušeností a poznatků dalším generacím pracovníků zaměstnaných v unijním ocelářském průmyslu a že jejich dovednosti a případně též know-how potřebné pro práci v průmyslové výrobě by měly být posilovány prostřednictvím cílených opatření na podporu odborné přípravy a dalšího odborného vzdělávání;

63. považuje za nutné, aby ve všech ocelářských výrobních provozech byly vytvářeny systémy oběhového hospodářství založené na účinném využívání zdrojů a aby byl urychlován jejich rozvoj, tak aby bylo možné díky širšímu využívání vedlejších produktů a recyklované oceli zvyšovat konkurenceschopnost výrobních zařízení. To je rovněž v souladu s tím, co bylo stanoveno ohledně „průmyslové symbiózy“ v akčním plánu EU pro oběhové hospodářství – rozšířit způsoby využívání odpadu pocházejícího z výroby oceli.

V Bruselu dne 15. června 2016.

*předseda
Evropského výboru regionů*

Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů – Revize víceletého finančního rámce v polovině období (VFR)

(2017/C 017/05)

Zpravodaj: Luc VAN DEN BRANDE (BE/ELS)

předseda styčného úřadu Flandry-Evropa (VLEVA)

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Revize VFR: obecné připomínky

1. domnívá se, že víceletý finanční rámec (VFR) je v první řadě politickým nástrojem k vytyčení a řešení evropských strategických cílů a že vzhledem k tomu, že VFR poskytuje finanční prostředky na řízení Evropské unie, je jeho přezkum především politickou, nikoli technickou otázkou;
2. zdůrazňuje, že VFR je důležitý pro zajištění předvídatelnosti dlouhodobých výdajů EU a jejich provádění v souladu se vzájemně dohodnutými společnými politikami. Tyto obecné zásady mají rozhodující význam pro regionální a místní orgány a další příjemce finančních prostředků EU;
3. konstatuje, že VFR je nesmírně důležitý pro místní a regionální orgány, neboť má rozhodující úlohu při provádění cílů evropských politik. V tomto ohledu poukazuje na to, že místní a regionální orgány jsou přímo či nepřímo zapojeny do řízení nebo čerpání 75 % rozpočtu EU;
4. lituje, že stropy pro nynější VFR jsou poprvé nižší než v předchozím období, což Evropskou unii nutí převzít větší odpovědnost s nižšími finančními zdroji. Opakuje své obavy ohledně stropů pro VFR, které již vyjádřil v předchozích stanoviscích ⁽¹⁾;
5. opakuje, že účinnost evropské politiky závisí na řádném uplatňování zásady víceúrovňové správy, jež je považována za obecnou zásadu pro správu strukturálních fondů ⁽²⁾ a jež určuje, že všechny úrovně státní správy – každá dle svých pravomocí – účinně spolupracují na dosažení cílů této politiky. V tomto ohledu varuje před omezením sdíleného řízení programů a snahami centralizovat prostředky na evropské úrovni. Zdůrazňuje, že pro účinnost politik EU je zásadní také místní přístup, který zapojuje různé úrovně veřejné správy, různá odvětví a různé zainteresované strany do společného řešení problémů, které vyvstávají na určitém geografickém území;
6. konstatuje, že EU se potýká s neustálým poklesem objemu investic, což vede k jejich nedostatku v EU, jež Komise odhaduje až na 370 mld. EUR pod historickou běžnou hodnotou. Podporuje snahu Komise přispět k vyřešení tohoto nedostatku také prostřednictvím užší spolupráce se soukromým sektorem s cílem aktivovat soukromý kapitál, tj. prostřednictvím investičního plánu pro Evropu a Evropského fondu pro strategické investice (EFISI);
7. vítá záměr Komise předložit na podzim roku 2016 legislativní návrh na posílení EFISI po roce 2018, který by měl rozvinout zejména součinnost mezi evropskými strukturálními a investičními fondy (ESI fondy) a Evropským fondem pro strategické investice (EFISI). V této souvislosti vyzývá Komisi, aby stanovila jasná kritéria pro určování adicionality projektů EFISI a řešila geografickou nerovnováhu projektů EFISI, chybějící přeshraniční projekty a schodek investic do udržitelné infrastruktury v oblasti širokopásmových sítí, energetické účinnosti a dopravy. Navíc zdůrazňuje, že je naprosto nezbytné, aby byly v rámci revize VFR navýšeny rozpočtové položky, které by pravděpodobně mohly být finančním základem pro posílení EFISI (EFISI 2.0);

⁽¹⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC, odstavce 23 a 24.

⁽²⁾ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních ohledně Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského námořního a rybářského fondu, jichž se týká společný strategický rámec, o obecných ustanoveních ohledně Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1083/2006 – {SEC(2011) 1141 final} {SEC(2011) 1142 final}.

8. domnívá se, že by se mělo přezkoumat, zda lze zvýšit investice díky přizpůsobení investiční doložky, která členskými státy umožní se za určitých podmínek odchýlit od svého střednědobého cíle nebo od dohodnutého postupu fiskální korekce v rámci Paktu o stabilitě a růstu. Jako investice přicházejí mj. v úvahu vnitrostátní výdaje na projekty spolufinancované Uníí v rámci strukturální politiky a politiky soudržnosti (včetně z Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí) a EFSI;

9. vítá úsilí motivovat ke zvýšení soukromých investic a propojit je s veřejnými investicemi, tak aby v evropských regionech a místních orgánech vytvářely pracovní místa a růst;

10. upozorňuje, že stávající VFR již dosáhl svých mezí, vyčerpal stropy pro některé oblasti a využil tolik nástrojů pružnosti, kolik bylo v současné době možné;

11. zdůrazňuje, že musí být provedena úplná revize VFR v polovině období. Skutečná revize v polovině období jak v případě stropů pro VFR, tak i konkrétních ustanovení nařízení o VFR je velmi zapotřebí. Je nutné zohlednit závěry přezkumu a poskytnout EU realistický rozpočtový rámec k řešení jejích politických priorit a problémů;

12. upozorňuje na to, že pokud by byly určeny nové priority, budou muset instituce převzít odpovědnost za zajištění financování nových úkolů, buď tím, že jasně určí oblasti politiky, které by již neměly být mezi prioritami Unie, nebo tím, že budou souhlasit se zvýšením stropů pro VFR;

13. připomíná institucím, že omezené zdroje by neměly vést ke snížení počtu společných priorit EU;

14. vyzývá instituce, aby revizi VFR ukončily co nejdříve, aby byl dostatek času na přípravu návrhů Komise pro VFR po roce 2020, jež mají být předloženy do 1. ledna 2018;

Revize VFR: konkrétní připomínky

15. předem varuje, přestože má pochopení pro naléhavou potřebu, že využívání některých finančních mechanismů a svěřenských fondů nemůže být záminkou k (částečnému) držení iniciativ EU mimo rozpočet EU – a tím se vyhýbat demokratické kontrole ze strany Evropského parlamentu – a k jejich začlenění do řízení ze strany členských států;

Politické priority a výzvy pro druhou polovinu VFR

16. zdůrazňuje, že ve druhé polovině VFR by se měla věnovat pozornost následujícím politickým prioritám a výzvám, které mají přímý nebo nepřímý dopad na dobré životní podmínky evropských občanů:

— podpora zaměstnanosti, růstu a konkurenceschopnosti: Evropský fond pro strategické investice (EFSI) byl zřízen bez revize stropů pro VFR, přerozdělením prostředků ze stávajících programů (omezením programu Horizont 2020 o 2,2 miliardy eur a Nástroje pro propojení Evropy o 2,8 miliard eur). Revize VFR by měla kompenzovat škrt v těchto programech související s EFSI;

— větší součinnost mezi programy EU na podporu veřejných a soukromých investic v regionech a městech, zejména co se týče unijního cíle územní soudržnosti. Opakuje svůj požadavek komplexnější územní vize pro městské i venkovské oblasti jakožto doplňující se funkční oblasti;

— řešení nezaměstnanosti, především nezaměstnanosti mladých lidí: musí se tedy pokračovat v Iniciativě na podporu zaměstnanosti mladých lidí nejméně do roku 2020, se zvláštním zřetelem na začlenění mladých lidí na trhu práce;

— začleňování dlouhodobě nezaměstnaných na trhu práce;

— řešení příčin nestability a vnějších krizí;

- řešení migrační a uprchlické krize: prostředky, které jsou k dispozici v současném okruhu 3 VFR, nestačí k řešení tohoto problému v nadcházejících letech. Proto je nutné navýšit příslušné stropy pro VFR, aby bylo zajištěno přijímání a začleňování uprchlíků, za něž nesou odpovědnost především místní a regionální orgány. Nový VFR nabízí možnost navýšit zdroje určené k provádění priorit Evropského programu pro migraci;
- zaručení vnitřní bezpečnosti a potírání terorismu: mohlo by být naplánováno zvýšení stropů pro VFR v okruhu 3;
- podpora sociální ochrany, ve spojení s plánem realizovat sociální rozměr HMU. Sociální ochrana je nezbytnou podmínkou pro sociální mír a hospodářský růst jednotlivých zemí;
- řešení demografických problémů zejména pomocí lepšího sledování souvisejících výdajů, především v rámci ESI fondů a EFSI;
- řešení řady krizí, se kterými se od počátku současného VFR potýkali evropští zemědělci;

Kompenzace rozpočtových škrtů souvisejících s EFSI

17. poukazuje na to, že program Horizont 2020 a Nástroj pro propojení Evropy jsou příznivé pro špatné fungování rozpočtu. Panuje značný rozdíl mezi cíli a dostupnými prostředky přidělenými na celé programové období 2014–2020, nehledě na rozpočtové škrtky ve prospěch nově zřízeného Evropského fondu pro strategické investice (EFSI);

18. na druhé straně konstatuje, že projekty financované z programu Horizont 2020 a z Nástroje pro propojení Evropy mají značnou evropskou přidanou hodnotu;

19. domnívá se, že je příliš brzy na to, aby bylo možné posoudit, zda vytvoření EFSI vedlo k případné ztrátě celkových finančních zdrojů pro evropské výzkumné a infrastrukturní projekty;

20. znovu opakuje, že je třeba posílit program Horizont 2020 a Nástroj pro propojení Evropy s pomocí ročního rozpočtového procesu, aby bylo možné co nejvíce kompenzovat škrtky dohodnuté během jednání o EFSI a moci tak splnit jejich příslušné cíle dohodnuté před více než dvěma roky;

Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí

21. vítá kroky, které podnikly Evropská Komise a rozpočtový orgán k předběžnému přidělení celého finančního přidělu pro Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí již v letech 2014 a 2015, neboť to vyslalo jasný signál ohledně klíčového významu celé iniciativy pro mladé lidi v nejvíce zasažených regionech;

22. vyzývá k tomu, aby se pokračovalo v Iniciativě na podporu zaměstnanosti mladých lidí, a to po důkladném posouzení její efektivity a následných úpravách s cílem odstranit stávající překážky provádění, včetně zajištění nových prostředků na závazky od roku 2017;

23. vyzývá instituce, aby splnily své závazky přijaté na jednáních o rozpočtu EU na rok 2016, a vyzývá Evropskou komisi, aby vyvodila závěry z výsledků hodnocení Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí a případně předložila návrhy na pokračování iniciativy do roku 2020;

24. v souladu s Iniciativou na podporu zaměstnanosti mladých lidí žádá Komisi, aby při revizi VFR přijala zvláštní opatření na podporu začleňování dlouhodobě nezaměstnaných na trhu práce;

Flexibilita

25. vyslovuje se pro flexibilitu VFR a ročních rozpočtů, aby bylo možné reagovat na neočekávané události nebo nové výzvy. Varuje však před přílišnými očekáváními v tomto směru. Větší flexibilita není řešením nedostatečných finančních zdrojů k dosažení evropských cílů;

26. vyzývá Evropskou komisi, aby zhodnotila všechna ustanovení nařízení o VFR týkající se flexibility, a bylo tak možné odstranit veškeré překážky, které by mohly bránit jejich plnému uplatňování, a zlepšit jejich účinnost;

27. znovu upozorňuje Evropskou komisi a rozpočtový orgán na to, že existuje řada možností, které se liší co do složitosti a proveditelnosti, a že je tyto možnosti nutné řádně projednat bez zaujatosti a podezřívání;

28. podotýká, že se při posuzování možnosti větší flexibility a předvídatelnosti musí respektovat zásada dobré víry a stability rámcových podmínek pro členské státy a hospodářské subjekty, zároveň je však třeba zohlednit dřívější přerozdělení prostředků z jednotlivých kategorií;

29. je toho názoru, že výše uvedené možnosti by mohly zahrnovat:

- větší pružnost při přerozdělování zdrojů, nejprve mezi nástroje a mezi okruhy;
- jednodušší využívání nástroje pružnosti ve smyslu odstavce 12 interinstitucionální dohody ze dne 2. prosince 2013, neboť jeho používání brání rozhodovací postupy;
- zjednodušený postup pro změnu a zvýšení stropu výdajů, aby bylo možné řešit nepředpokládané situace nebo změnu politických priorit;
- zvýšení stropů pro VFR jak u prostředků na platby, tak u prostředků na závazky, tak aby odpovídaly politickým a rozpočtovým prioritám EU;
- zvýšení rozpětí pro nepředvídané události (jako krajní možnost) ze současných 0,03 % HND na vyšší sazbu;

30. upozorňuje Radu, že prostředky na platby pro zvláštní nástroje (nástroj pružnosti, Fond solidarity Evropské unie, Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci a rezerva na pomoc při mimořádných událostech) by měly být kalkulovány nad úrovní stropů pro VFR, jako je tomu u prostředků na závazky;

31. konstatuje, že prostředky přidělené na politiku soudržnosti nejsou přiměřené k tomu, aby dostatečně flexibilně a rozsáhle řešily stávající krizi. Příčinami tohoto problému je dlouhodobé plánování, zaměření prostředků na strukturální investice a tematické zaměření. Vyzývá Evropskou komisi, aby navrhla, jak tento problém vyřešit, a to mimo prostředky přidělené na politiku soudržnosti;

32. ačkoli předem přidělené vnitrostátní prostředky – včetně prostředků spadajících pod politiku soudržnosti – nebudou při revizi v polovině období sníženy, vyzývá Evropskou komisi, aby v rámci svého návrhu předložila přesný algoritmus toho, jak budou prostředky přidělené na politiku soudržnosti v letošním roce v souladu s článkem 7 nařízení o VFR upraveny a jaký to bude mít vliv na uplatňovaný mechanismus flexibility ⁽³⁾;

Zpožděné platby

33. konstatuje, že pokud se jeho obavy splní, způsobí VFR na období 2014-2020 v rozpočtu EU další schodek ⁽⁴⁾. Komise nebude moci kvůli nedostatku prostředků na platby dostát svým závazkům. To je velmi znepokojující trend ⁽⁵⁾;

34. zdůrazňuje skutečnost, že zpožděné platby mají negativní dopad na regiony a různé zainteresované strany coby příjemce prostředků z rozpočtu EU. K těmto dopadům patří riziko ztráty investic, omezení činnosti, odstoupení od projektů, krátkodobé půjčky či zpoždění při provádění operačních programů. Kromě toho to kvůli malé stabilitě financování omezuje zájem subjektů způsobilých k využití této pomoci;

35. varuje před stávajícími zpožděnými platbami a před příliš optimistickými předpoklady Evropské komise o poklesu zpožděných plateb na konci roku 2016;

⁽³⁾ Podle čl. 90 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 Komise přezkoumá způsobilost členských států pro podporu z Fondu soudržnosti na základě údajů Unie o HND v EU-27 za období let 2012-2014 a prostředky přidělené jednotlivým státům pak budou následně přepočítány, přičemž celkový čistý dopad těchto úprav nesmí přesáhnout 4 miliardy EUR (jak se stanoví v nařízení o VFR).

⁽⁴⁾ Stávající VFR byl zahájen s „dluhem“ z předchozího právního rámce ve výši 23,4 miliard EUR a na konci roku 2014 dosáhly tyto nevyřízené platby u programů politiky soudržnosti na období 2007–2013 bezprecedentní výše 24,7 miliard EUR.

⁽⁵⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC.

36. poukazuje na to, že jedním z prvků přispívajících k jejich snížení je míra čerpání prostředků z programů politiky soudržnosti v programovém období 2007–2013. Míra čerpání činí v současnosti přibližně 88,9 % (bez žádostí o konečnou platbu) a zcela jistě nedosáhne 100 % poté, co budou skutečně vyplaceny všechny žádosti o konečnou platbu. Důležitá součást programů politiky soudržnosti proto bude zrušena, což bude mít negativní dopad na hospodářskou, územní a sociální soudržnost EU;

37. obává se, že některé aspekty mohou přispět k novému zpoždění plateb ve druhé polovině VFR, a tudíž mohou ohrozit nebo zpoždit platby všem zúčastněným stranám. Patří sem mj. to, že stávající strop pro platby bude od roku 2018 dále snižován kvůli vyrovnávání v důsledku uvolnění rozpětí pro nepředvídané události v roce 2014, že část prostředků na platby na roky 2014 a 2015 se používá na zaplacení zpožděných plateb z minulosti, a že v rámci dodatečných závazků v oblasti migrace bylo naplánováno předběžné přidělení 2 miliard EUR z plateb z ESI fondů na pomoc Řecku v letech 2015 a 2016, a to bez navýšení prostředků na platby a žádné posílení plateb;

38. vyjadřuje znepokojení nad pozdním přijetím operačních programů ESI fondů a nad rizikem nahromadění nových zpožděných plateb faktur ve druhé polovině VFR, a zejména na jeho konci. Z tohoto důvodu vyzývá Evropskou komisi, aby předložila plán plateb pro politiku soudržnosti až do konce programového období 2014–2020, aby bylo zaručeno, že bude k dispozici dostatek prostředků na provádění plateb členskými státy;

39. požaduje, aby bylo zrušeno vrácení přebytků do rozpočtů členských států a jejich odečtení od příspěvku členských států do rozpočtu EU v následujícím roce;

Rozpočet zaměřený na výsledky a správu ekonomických záležitostí

40. konstatuje, že instituce při jednání o současném VFR řádně neposoudily možné důsledky nepředvídaných krizí a že měly do VFR zavést větší flexibilitu. Jednou z odpovědí na tuto otázku může být vedle větší flexibility i sestavování rozpočtu podle výkonnosti a na základě konkrétních zjištění;

41. vítá iniciativu Evropské komise předložit „rozpočet zaměřený na výsledky“, zaměřenou na to, jak je rozpočet čerpán, v jakých oblastech je čerpán, jak je čerpání hodnoceno a jakým způsobem se informuje o výsledcích, a to i za účelem stanovení kritérií odměňování členských států a regionů, které jsou při správě zdrojů nejlepší;

42. požaduje zdokonalit účetní výkaznictví ze strany Evropské komise. To znamená zejména podávat v pravidelných intervalech a ve standardizované formě aktuální zprávy o příslušných klíčových číslech pro všechny nástroje a kapitoly VFR;

43. tvrdí, že výdaje EU by měly být více provázány s problémy hospodářských politik členských států a s koordinací hospodářské politiky EU. Vyzývá Evropskou komisi, aby zajistila efektivnější provázání mezi zdroji EU a koordinací hospodářské politiky v EU, a bylo tak možné více sladit investice s požadavky hospodářské, zaměstnanecké a fiskální politiky. Tento přístup by měl být předem řádně analyzován ve vztahu ke svým výsledkům v oblasti politiky soudržnosti, aby se zabránilo tomu, že regiony a jejich obyvatelé budou trpět v důsledku makroekonomických politik členských států a ponесou důsledky opatření přijatých na celostátní úrovni;

Evropská přidaná hodnota

44. poukazuje na to, že koncepci evropské přidané hodnoty je ještě třeba řádně projednat a zohlednit při tom konkrétní potřeby a zájmy evropských regionů a místních orgánů;

45. navrhuje vypracovat společné normy hodnocení, které se budou uplatňovat při měření evropské přidané hodnoty operací spolufinancovaných z rozpočtu EU, a to na základě výstupů. Jasným hodnotícím kritériem pro posouzení této přidané hodnoty by měla být subsidiarita, neboť některé investice EU je vzhledem k jejich rozsahu lepší učinit prostřednictvím celounijních programů, ale jiné zase mají lepší účinek, pokud jsou spravovány na místní či regionální úrovni. Tyto normy by kromě srovnání doplňkovosti různých evropských programů mohly sloužit jako základ pro opodstatnění budoucích opatření, přidělení finančních prostředků na jednotlivé programy a lépe zaměřené politiky. Doporučuje, aby Evropská komise v souvislosti s touto koncepcí konzultovala Výbor regionů;

46. konstatuje, že při jednání o příštím VFR budou členské státy s Evropskou komisí opět vést nekonečný boj ohledně přímého či sdíleného řízení programů. Členské státy obhajují především předem vyhrazené prostředky pro členské státy, protože je snazší je spravovat, přičemž v souladu se zásadou subsidiarity musejí respektovat potřeby místních a regionálních orgánů a jejich pravomoci k provádění opatření. Na druhou stranu však k dosažení evropské přidané hodnoty povede pouze přísné dodržování zásady adicionality. Na závěr konstatuje, že sdílené řízení programů se osvědčilo jako správný přístup ke spojení těchto sil;

47. navrhuje, aby rozsah míry spolufinancování členských států nevycházel pouze z finanční kapacity členských států, ale také z úrovně hospodářského rozvoje příslušného regionu a z podílu, jímž výdaje EU přispívají k dosažení zastřešujících cílů Unie, nebo z její evropské přidané hodnoty: vyšší míra podílu EU na financování evropských priorit a nižší míra podílu EU na financování převážně vnitrostátních priorit;

48. požaduje lepší využívání makroregionálních strategií a Evropské územní spolupráce, neboť tyto nástroje umožňují funkčně operativním subjektům na nižší než celostátní úrovni spolupracovat napříč správními hranicemi a zohledňovat konkrétní potřeby evropských občanů a podniků;

VFR po roce 2020

Doba trvání příštího VFR

49. v souladu se stanovisky k VFR na období 2014–2020, která VR přijal v letech 2011 ⁽⁶⁾ a 2012 ⁽⁷⁾, a k rozpočtu EU na rok 2014 ⁽⁸⁾ upozorňuje na výrazné upřednostňování prodlouženého desetiletého rozpočtového období s povinnou rozsáhlou revizí v polovině období po uplynutí prvních pěti let;

50. je toho názoru, že toto řešení by bylo z hlediska víceletého plánování nejlepší, neboť by jednak zajistilo větší stabilitu a předvídatelnost, zejména pro společně spravované programy v oblasti politiky soudržnosti a rozvoje venkova, jednak by existovala dostatečná flexibilita v případě revize v polovině období;

51. konstatuje, že upřednostňovaná doba trvání VFR v délce 5 + 5 let by se výborně slučovala s funkčním obdobím Evropského parlamentu, Evropské komise a Evropského výboru regionů, a měla by za následek větší demokratickou legitimitu a odpovědnost příštího VFR;

Vlastní zdroje

52. domnívá se, že reforma vlastních zdrojů je zásadní pro demokratickou a odpovědnou správu evropských prostředků, a vyjadřuje politování nad tím, že v této oblasti nebylo dosaženo nijak významného pokroku;

53. požaduje zavést nové vlastní zdroje do příštího VFR, díky nimž by se podstatně snížily příspěvky členských států do rozpočtu EU hrazené z HND. To je třeba vzít při revizi VFR v úvahu, aby byla připravena půda pro politické schválení iniciativy nových vlastních zdrojů, a ty tak mohly být v příštím VFR použity;

54. vyzdvihuje klíčový význam skupiny na vysoké úrovni pro vlastní zdroje a požaduje náležité zapojení vnitrostátních parlamentů a místních a regionálních orgánů do nadcházejících jednání o nových vlastních zdrojích EU;

Jednotnost rozpočtu

55. požaduje začlenit stávající zvláštní nástroje – jako je Evropský rozvojový fond, rezerva na pomoc při mimořádných událostech, Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci, Fond solidarity Evropské unie a nástroj pružnosti – do VFR s cílem zaručit demokratickou legitimitu a odpovědnost rozpočtu EU;

56. poukazuje na to, že by se EU měla zaměřit na své skutečné potřeby, a nikoli na strop ve výši 1 % HND, který je jedním z hlavních důvodů, proč členské státy vytvořily přídavné nástroje mimo rozpočet EU a mimo demokratickou kontrolu Evropského parlamentu, aby mohla řešit problémy, jež s takto nedostatečně financovaným rozpočtem řešit nelze;

⁽⁶⁾ CdR 283/2011 fin.

⁽⁷⁾ CDR1777-2012_00_00_TRA_AC.

⁽⁸⁾ Viz poznámka pod čarou 5.

Finanční nástroje

57. požaduje, aby byl ještě před tím, než Evropská komise předloží svůj návrh příštího VFR, proveden důkladný rozbor využívání finančních nástrojů stávajícího VFR. Ačkoli nelze popřít jejich jedinečnou úlohu při mobilizaci soukromých investic a vytváření růstu a pracovních míst, existuje několik oblastí, v nichž jejich využívání není kvůli naprostému nedostatku tržních příležitostí tak účinné;

58. zdůrazňuje, že je třeba nalézt správnou rovnováhu mezi tradičními granty a inovativními finančními nástroji. To znamená více využívat ty finanční nástroje, které se v praxi osvědčí, a navrhopvat alternativy v případě, že se neosvědčí. Obecně platí, že by využívání finančních nástrojů pro členské státy nemělo být povinné, zejména pokud jde o programy politiky soudržnosti. Vhodná kombinace grantů s nižší mírou spolufinancování ze strany EU u převážně vnitrostátních priorit a vyšší mírou spolupracování ze strany EU u evropských a regionálních priorit, větší využívání účinných finančních nástrojů a zaměření na evropskou přidanou hodnotu by mohly být prostředkem k tomu, jak zajistit efektivitu rozpočtu EU a více výsledků s vynaložením méně prostředků;

Zjednodušení postupů

59. dospěl k závěru, že klíčovým problémem pro dnešní EU není nedostatek nápadů či řešení, nýbrž zdlouhavost a nepružnost rozhodování. Zjednodušení postupů a větší flexibilita proto musí být prvním aspektem, o němž se bude rozhodovat při zahájení jednání o budoucím VFR;

60. vítá veřejnou konzultaci ohledně revize finančního nařízení o souhrnném rozpočtu Unie a je ochoten spolupracovat na formulování návrhů na zjednodušení postupů na základě problémů zjištěných v praxi;

Konkrétní připomínky

61. zdůrazňuje, že v následujícím víceletém finančním období bude při vytváření nové generace evropských strukturálních a investičních fondů nutné zahrnout opatření doplňující HDP, jak je uvedeno v nedávném stanovisku VR Ukazatelé územního rozvoje – překročit HDP;

62. domnívá se, že v příštím VFR by se měla věnovat větší pozornost rozvoji venkova a místnímu rozvoji a za tímto účelem stanovit konkrétní opatření pro řídice osídlené oblasti, protože investice do místních programů a programů rozvoje venkova podporují zachování hospodářských a sociálních struktur a mají prokazatelný multiplikační účinek. Toho lze dosáhnout i tím, že se uzná klíčová úloha regionů při správě investic. Ačkoli z poznatků vyplývá, že návratnost investic může být v okrajových regionech potenciálně vyšší než v regionech centrálních, připomíná, že ekonomická efektivnost jako jediné kritérium při rozhodování o rozložení finančních prostředků nestačí a že jsou nezbytná i politická a sociální kritéria. Stejně tak by měly být s ohledem na svou přidanou hodnotu pro vytváření společné evropské identity více využívány programy Evropské územní spolupráce a lépe začleněny do souboru politik soudržnosti;

63. chtěl by upozornit na význam programu LIFE a jeho odpovídající financování v novém VFR. Program LIFE je důležitý nástroj, který pomáhá s financováním a mobilizací místních a regionálních politik v oblasti životního prostředí a klimatu a projektů s evropskou přidanou hodnotou. Projekty programu LIFE ukázaly, že mají významnou funkci katalyzátoru při mobilizaci dalších prostředků EU;

64. je přesvědčen, že je třeba věnovat větší pozornost důsledkům demografických změn pro Evropskou unii. V této souvislosti žádá Komisi, aby s ohledem na demografickou situaci na místní a regionální úrovni a její vývoj v rámci navrhování nových nástrojů a přijímání politických rozhodnutí využila k řešení demografických problémů víceletý finanční rámec na období po roce 2020;

65. připomíná v této souvislosti, že EU má ve svém rozpočtu přinejmenším 20 zvláštních nástrojů na financování místního rozvoje. Ustanovení o integrovaném místním rozvoji a společném strategickém rámci uvedená v platných nařízeních o ESI fondech jasně nepostačují k předcházení překrývání a ke skutečnému zajištění integrovaného financování z pěti ESI fondů. Proto bychom měli prozkoumat důvody pro:

- jednodušší a konsolidovanější nástroj financování EU, který bude konkrétně zacílen na územní a místní rozvoj;
- zlepšení kapacit místních komunit k tvorbě vlastních místních přístupů;
- omezení jak vertikálních vrstev správy fondů, tak existujících horizontálních izolovaných jednotek na Komisi a ministerských úrovních;
- přechod k podávání zpráv o výkonnosti založenému na výsledcích a k jednoduššímu režimu auditu.

V Bruselu dne 15. června 2016.

*předseda
Evropského výboru regionů*

Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů – Potravinový odpad

(2017/C 017/06)

Zpravodaj: Ossi MARTIKAINEN (FI/ALDE)

člen rady obce Lapinlahti

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Úvod: přehled celkové situace a terminologie

1. považuje potravinový odpad a odpad vznikající při výrobě, zpracování, distribuci a spotřebě potravin za závažný celosvětový problém, který významně brání dosažení hospodářských, sociálních a environmentálních cílů rozvoje. Tento problém je možné řešit pouze pomocí široké a rozhodné spolupráce propojující různé úrovně veřejné správy a oblasti tvorby politik. Do opatření musí být plně zapojeny občanská společnost i podniky;
2. za neudržitelnou považuje současnou situaci ⁽¹⁾, v níž:
 - celá třetina produktů určených k lidské spotřebě se v různých fázích výrobního procesu ztratí (v podobě surovin, polotovarů nebo konečných výrobků),
 - 28 % celosvětové orné půdy (1,4 miliardy hektarů) každý rok produkuje potraviny, které skončí v odpadu,
 - dopad nevyužitých produktů generovaných v různých fázích procesu na klima činí 3,6 Gt ekvivalentu CO₂ (bez započtení emisí vyvolaných změnami ve využívání půdy),
 - neohospodárné výrobní a spotřební vzorce s sebou nesou podstatný úbytek celosvětových vodních zdrojů, představují hrozbu pro biologickou rozmanitost v podobě zbytečně vytvořené nebo neproduktivní orné půdy, vyčerpávají půdu a plýtvají ostatními konečnými přírodními zdroji,
 - značné množství potravin, které se ztratí ve výrobním řetězci nebo ve fázi konečného výrobku, znehodnocuje zemědělskou a potravinářskou produkci a deformuje distribuci mezi všemi subjekty, a to i na úrovni spotřebitelů, v rámci hodnotového řetězce potravinářských výrobků, takže se stává nespravedlivou. Každoroční finanční ztráta způsobená potravinovým odpadem se odhaduje na 1 bilion USD, environmentální náklady na 700 miliard USD a sociální náklady na 900 miliard USD;
3. vypracoval toto stanovisko z vlastní iniciativy s cílem podpořit a povzbudit celé mezinárodní společenství, ale i OSN a její specializované agentury, v úsilí o zlepšení stávající situace, a to pokud jde o dosažení cílů udržitelného rozvoje č. 2 a č. 12 (Konec hladu a Odpovědná výroba a spotřeba), jejichž smyslem je omezit potravinový odpad do roku 2030 na polovinu ⁽²⁾;
4. domnívá se, že iniciativy Evropské komise týkající se účinného využívání zdrojů a oběhového hospodářství rovněž poskytují dobrou příležitost vypracovat projekty a právní předpisy ke zlepšení udržitelnosti výroby a spotřeby potravin;

⁽¹⁾ Údaje, jež zachycují situaci, vycházejí ze zprávy Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) nazvané „Food wastage footprint – Impacts on natural resources“ (Plýtvání potravinami – dopady na přírodní zdroje) (2013).

⁽²⁾ Zejména cíl č. 12.3 (Do roku 2030 snížit v přepočtu na hlavu na polovinu globální plýtvání potravinami na maloobchodní a spotřebitelské úrovni a snížit ztráty potravin v celém výrobním a zásobovacím procesu, včetně posklizňových ztrát) a cíl č. 12.5 (Do roku 2030 výrazně snížit produkci odpadů s pomocí prevence, redukce, recyklace a opětovného používání) vyžadují, aby programy a opatření společně vypracovávaly různé úrovně státní správy. Cíl č. 2 (Vymýtit hlad, dosáhnout potravinové bezpečnosti a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství) mohou všechny místní a regionální orgány řešit místně nebo mezinárodně.

5. žádá Evropskou komisi, aby podnikla kroky k zavedení standardní terminologie a standardních definic v této oblasti na evropské úrovni, a vyzývá ji, aby se zapojila do mezinárodního dialogu a utvářela ho a také aby zajistila, že kroky EU budou vedeny mezinárodními postřehy a doporučeními. To by umožnilo snadněji rozpoznat problémy a porovnat je a dané záležitosti zohlednit ve vlastních právních předpisech EU a při spolupráci s jejími obchodními a rozvojovými partnery⁽³⁾. EU je mimo jiné vnitřním trhem a má společnou zemědělskou politiku, proto je zapotřebí společných koncepcí, postupů a srovnatelných ukazatelů. To by mohlo tvořit základ pro stanovení srovnatelných kritérií pro snižování a prevenci vytváření potravinového odpadu na regionální a meziregionální úrovni;

Politiky Evropské unie

Evropský výbor regionů se domnívá, že vlastní politiky Evropské unie a společné politiky s členskými státy poskytují značný potenciál pro řešení problému potravinového odpadu;

6. návrh na přezkum *směrnice o odpadech* (směrnice 2008/98/ES) je znamením pokusu dále snížit vznik odpadů, včetně potravinového odpadu;

7. pokud jde o *společnou zemědělskou politiku*, mělo by být vyvinuto větší úsilí s cílem zajistit, aby jak produkce potravin účinně využívající zdroje, tak opatření na ochranu přírody a životního prostředí byly považovány za samostatné oblasti činnosti. „Zemědělství za účelem dotací“ a omezování intenzity produkce jsou praktiky, které vedou k nízkým výnosům a nesklizené úrodě, což znamená plýtvání jak z hlediska konečného výsledku, tak celého výrobního úsilí;

8. *obchodní a spotřebitelská politika* jak na domácím trhu, tak v mezinárodním obchodě by měla podporovat smluvní postupy a procesy, které snižují odpad. Například velikosti balení používané v maloobchodě a normy platné pro tvar a velikost potravinářských výrobků způsobují značné plýtvání požitelnými potravinami. Podpora prodeje nebalených výrobků prostřednictvím využívání opakovaně použitelných nádob v domácnostech, což snižuje náklady pro spotřebitele, může přispět k tomu, aby se spotřebitelé naučili nakupovat to, co potřebují, a ne předem připravená balení, která jsou často příliš velká nebo vzhledem k nižší ceně lákavá;

9. praxe a označování data spotřeby potravin stanovené tak, aby podpořily *ochranu spotřebitele a veřejné zdraví*, nejsou za tímto účelem vhodné v případě všech produktů, výsledkem tedy je, že se zbytečně vyhazují požitelné potraviny. Komise má klíčovou úlohu při stanovení toho, zda by bylo možné vypracovat pokyny pro lepší využívání zdrojů, například pokud jde o darování potravinářských výrobků dobročinným organizacím a potravinovým bankám a využití potravin, které mají prošlé datum spotřeby, jako krmiva, za podmínky dodržení požadavků na bezpečnost potravin. Je nezbytné vzdělávat všechny zúčastněné strany, výrobce, maloobchodníky a spotřebitele, aby lépe rozuměli štítkům s datem spotřeby. Je například třeba být jasnější ohledně významu výrazu „minimální trvanlivost do“, který neznamená, že potraviny jsou po uvedeném datu zkažené;

10. ve své *rozvojové politice* musí Evropská unie spojit síly s dalšími velkými dárci, aby zajistila regionální hospodářské a obchodní dohody o spolupráci a investovala do procesů, které lépe propojí produkci se spotřebiteli, do infrastruktury a technologií a především do udržitelného rozvoje přírodních zdrojů a zemědělství. Důležitým nástrojem mohou být v tomto ohledu programy spravedlivého obchodu, v neposlední řadě ty, které jsou podporovány místními a regionálními orgány. Je důležité posílit fungování místních trhů a přístup na ně pro místní produkty, a to i internalizací externích nákladů (např. přepravy potravin);

⁽³⁾ Rozdílné definice a metody výpočtu mohou vést k rozdílným závěrům. Podle FAO jsou *potravinové ztráty* (*food loss*) snížení množství nebo kvality potravin, jež se odráží ve výživové hodnotě, ekonomické hodnotě nebo bezpečnosti všech potravin vyrobených pro lidskou spotřebu, které však lidé nezkonzumují; *potravinový odpad* (*food waste*) je součástí potravinových ztrát a jedná se o vyhazování nebo alternativní (nepotravinové) využití bezpečných a výživných potravin určených pro lidskou spotřebu, jež probíhá v celém potravinovém řetězci. (FAO, 2014) http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/save-food/PDF/FLW_Definition_and_Scope_2014.pdf. Projekt FUSIONS (2014) definuje potravinový odpad („food spill“) jako jakékoli potraviny a nepoživatelné části potravin, které jako nevyužité z potravinového řetězce vypadly.

11. opatření vedoucí k poskytnutí *pomoci znevýhodněným osobám* by měla i nadále zahrnovat potravinovou pomoc a měla by zlepšovat propojení mezi podpůrnými organizacemi a místními producenty, maloobchodníky a poskytovateli stravovacích služeb a umožňovat rovněž přímý prodej potravin, jejichž datum spotřeby brzy projde, za symbolickou cenu za podmínek, které zaručí důstojnost a soukromí toho, kdo výrobek za těchto podmínek získá nebo koupí. Spolupráce s terciárním sektorem by se měla řídit blízkostí místní sítě a dary nebo dodávkami do domu v rámci jednotlivých obcí nebo sítí obcí a pokud možno se vyvarovat skladování darovaného zboží a jeho distribuce prostřednictvím velkoobchodních regionálních sítí. Množství potravinového odpadu se sníží diverzifikací potravinářských výrobků a zahrnutím místních a sezónních produktů do těchto programů ⁽⁴⁾;

12. pravidla pro *zadávání veřejných zakázek* by mohla obsahovat ustanovení, jejichž cílem by bylo snížit potravinový odpad a předcházet jeho vzniku;

Návrhy na praktická opatření z pohledu místních a regionálních orgánů

Evropský výbor regionů

13. připomíná Evropské komisi svoji předchozí výzvu, aby byly stanoveny konkrétnější cíle pro snížení množství potravinového odpadu o 30 % do roku 2025 ⁽⁵⁾, a vyzývá ji, aby vypracovala jednotné metody sběru dat k přezkoumání cílů pro snížení množství potravinového odpadu;

14. vítá závazek Evropské komise podpořit dosažení cílů udržitelného rozvoje prostřednictvím odpovídajících opatření, zapojení zúčastněných stran, sdílením cenných a úspěšných inovací a příslušného srovnávání ⁽⁶⁾;

15. naléhá na Komisi, aby zvážila stanovení individuálních cílů snížení množství odpadu pro každou fázi řetězce výroby potravin: výrobu, zpracování, prodej a distribuci, stravovací služby, domácnosti a zpracování potravinového odpadu. Tyto cíle by mohly vytvořit zastřešující společný cíl EU a za účelem jeho dosažení by byly vypracovány specifické programy a cíle pro jednotlivé země, a sice na základě charakteristických rysů každé země v každé z uvedených fází, jak tomu již je například s politikou v oblasti změny klimatu. Tyto specifické programy a plány by v zájmu plného zohlednění technických, hospodářských a environmentálních podmínek za vzájemné spolupráce vypracovaly všechny úrovně veřejné správy;

16. doporučuje, aby Evropská komise zřídila evropskou platformu, kde se budou setkávat všechny úrovně veřejné správy a příslušné zainteresované strany a jejímž cílem bude předcházení vzniku a snižování množství potravinového odpadu a zlepšování způsobů nakládání s tímto odpadem. Vyjadřuje svůj zájem na tom, aby byl zahrnut do činností týkajících se referenčního srovnávání praktických opatření a podpory osvědčených postupů;

17. vyzývá Evropskou komisi, aby prosazovala a podporovala vytváření úmluv mezi odvětvím maloobchodního prodeje potravin a dobročinnými organizacemi v členských státech EU (tj. iniciativa přijatá ve Francii, jež nedávno schválila zákon, který velkým obchodům zabraňuje vyhazovat potraviny s dobrou kvalitou a blížícím se datem minimální trvanlivosti a ničit neprodané potraviny vhodné ke spotřebě). Pokyny týkající se darování potravin jsou potřebné i pro průmysl a dobročinné organizace. Ujasní se tak odpovědnost a podniky budou povzbuzeny k tomu, aby do svých procesů dodavatelského řetězce začlenily mechanismus přerozdělování. Podobné postupy by měly být vytvořeny i v jiných částech potravinářského odvětví, jako jsou catering a služby cestovního ruchu. V každé oblasti jejich uplatňování by se měly pomoci kritérii přizpůsobených těmto oblastem posoudit otázky týkající se bezpečnosti a veřejného zdraví;

18. žádá místní a regionální orgány, aby pro potraviny stažené nebo odstraněné z primární distribuce zavedly účinné sekundární distribuční řetězce (podle vzoru sociálních obchodů s potravinami) a zaručily znevýhodněným osobám přístup ke stále upotřebitelným potravinám. Doporučuje, aby se dobročinným organizacím a potravinovým bankám dostalo finanční podpory v zájmu zvýšení jejich provozní kapacity;

19. upozorňuje také na výměty při rybolovu, jež jsou jedním z významných zdrojů potravinového odpadu. Žádá Evropskou komisi, aby představila komplexní plán (doporučení/pokyny) pro zpracování rybích produktů z vedlejšího úlovku a jejich uvádění na trh. Tento plán by mohl zahrnovat doporučení, jak využít nechtěný úlovek, který je vhodný pro lidskou spotřebu;

⁽⁴⁾ VR znovu opakuje svůj postoj týkající se obsahu nařízení o FEAD.

⁽⁵⁾ Usnesení VR k tématu Udržitelné potraviny.

⁽⁶⁾ COM(2015) 614 final.

20. vyzývá místní a regionální orgány, které poskytují stravovací služby, aby vypracovaly své vlastní programy pro předcházení vzniku potravinového odpadu a pro účinné využití odpadu, který již byl vytvořen. Výbor vyzývá k tomu, aby podniky, kterým bylo zadáno poskytování stravovacích služeb pro veřejné orgány, byly povinny přijmout stejná opatření⁽⁷⁾;

21. zdůrazňuje, že je důležité podporovat výměnu osvědčených postupů ve velkém měřítku. Podporovat by se měly především programy, které rozvíjejí místní spotřebu výrobků dodávaných na trh místními výrobci prostřednictvím krátkých distribučních řetězců a také prostřednictvím darů. Využívání osvědčených postupů může díky získaným zkušenostem přispět k přijetí patřičných opatření a nabídnout místním orgánům informace dostatečné k uskutečňování takových programů rozvoje a také podporovat ty orgány, které v tomto směru nijak nepokročily;

22. doporučuje, aby se jako suroviny ve stravovacích službách používaly v co největší míře místní a regionální produkty a sezónní produkty (včetně veřejného stravování, turistických a ubytovacích zařízení, restaurací a dalších zařízení vykonávajících podobné činnosti), a podporuje lobbování za lokálně vyprodukované potraviny v zájmu zkrácení výrobního a spotřebního řetězce, čímž se sníží počet fází zpracování a tím i odpad vzniklý během jednotlivých fází;

23. doporučuje zavést v podnicích potravinářského průmyslu, restauračních a ubytovacích zařízeních kodexy osvědčených postupů, jejichž cílem by bylo optimální využití produktů, tak aby se nadbytečné potraviny prostřednictvím efektivních distribučních sítí a všech záruk používaly na sociální účely, a mohly je tak využívat sociální subjekty a znevýhodněné rodiny;

24. vybízí obce a místní orgány, které poskytují základní školní vzdělání a další vzdělávací služby, aby otázku potravinového odpadu a snižování jeho množství zařadily do učebních osnov, například prostřednictvím tematických dnů, studijních návštěv a informování žáků o tom, jak se potravinami nakládá v jejich vlastní instituci, ale i například zapojením žáků a dalších zákazníků stravovacích služeb do rozvoje stravovacích služeb. Je důležité, aby co nejvíce žáků a studentů získalo během studia celkový přehled o tom, jak výroba a spotřeba potravin ovlivňuje hospodářství, životní prostředí a společensky a eticky udržitelné chování spotřebitelů.

Kromě toho by se měly provádět informační a osvětové kampaně o odpovědné spotřebě zaměřené na všechny spotřebitele obecně, ne pouze na žáky, přičemž předmětem těchto kampaní by byl zejména nákup těch produktů, které skutečně potřebujeme, a jejich uchování;

25. vyzývá také k tomu, aby bylo do programů celoživotního učení, v nichž lze vytvořit výukové metody a přístupy přizpůsobené různým věkovým skupinám a životním etapám, zahrnuto také snižování potravinového odpadu a předcházení jeho vzniku;

26. vyzývá obce a místní orgány, aby ve spolupráci s organizacemi občanské společnosti pořádaly kampaně s cílem zvýšit povědomí o významu plánování jídelníčku v domácnostech;

27. vyzdvihuje významnou úlohu a úsilí organizací a subjektů občanské společnosti z různých regionů, které se zabývají shromažďováním a rozdělováním potravin pocházejících z potravinového odpadu. Z hlediska subsidiarity považuje za vhodné, aby místní a regionální orgány úžeji spolupracovaly se sociálními organizacemi pověřenými shromažďováním a rozdělováním potravin pocházejících z potravinového odpadu;

28. doporučuje, aby místní a regionální orgány odpovědné za nakládání s odpady vytvořily plány třídění a recyklace odpadu, jasněji označily podíl potravinového odpadu a umožnily všeobecný přístup ke shromážděným údajům, aby se tak napomohlo zvýšení míry recyklace potravinového odpadu, například jako bioplynu a kompostu. Mohlo by se to rovněž pozitivně odrazit na místní ekonomice, zaměstnanosti a místních inovacích;

⁽⁷⁾ Například EHSV a VR mají vlastní pravidla environmentálního řízení a praktickou spolupráci týkající se recyklace přebytečných potravin s pomocí místních organizací.

29. vybízí všechny členy VR, aby ve svých místních a regionálních orgánech zveřejnili cíle tohoto stanoviska a zavedli vlastní programy na snižování potravinového odpadu a předcházení jeho vzniku. Jedná se o jednu z nejúčinnějších a rychle efektivních metod, jak mohou místní a regionální orgány přímo konat, aby dosáhly ekologicky a ekonomicky udržitelného rozvoje.

V Bruselu dne 15. června 2016.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů – Boj proti radikalizaci a násilnému extremismu: preventivní mechanismy na místní a regionální úrovni

(2017/C 017/07)

Zpravodaj: Bart SOMERS (Belgie, ALDE), starosta města Mechelen a předseda Open VLD ve vlámském parlamentu

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

ÚVOD

1. vítá návrh usnesení Evropského parlamentu týkající se předcházení násilné radikalizaci a náboru evropských občanů do teroristických organizací a stanoviska Výboru pro zahraniční věci a Výboru pro kulturu a vzdělávání;
2. zdůrazňuje, že boj proti terorismu a předcházení násilné radikalizaci a náboru evropských občanů do teroristických organizací spadá v podstatě do pravomoci členských států, ale místní, evropská a mezinárodní spolupráce je pro účinný přístup také zásadní. Je otřesen posledními teroristickými činy, které spáchali radikalizovaní a krutí jednotlivci, a vyjadřuje hlubokou soustrast obětem a jejich přátelům a rodinám. Zdůrazňuje, že tyto události opětovně poukazují na naléhavou nutnost evropské a mezinárodní spolupráce v boji s násilnou radikalizací a mezinárodním terorismem. Je přesvědčen, že k obraně hodnot otevřené, respektující, inkluzivní a různorodé společnosti a přecházení násilí je zapotřebí mnohem větší výměny zpravodajských informací a spolupráce mezi všemi úrovněmi bezpečnostních služeb a orgánů pro vymáhání práva, ale také mezi sociálními subjekty, občanskou společností a různými úrovněmi správy;
3. zdůrazňuje, že nelze povolit ani tolerovat žádný model paralelní společnosti, který je v rozporu s těmito hodnotami;
4. vyzývá evropské a vnitrostátní orgány, aby v co největší míře sdílely informace s místními orgány, aniž by tím ohrozily bezpečnost;
5. považuje za nezbytné s fenoménem násilné radikalizace bojovat, neboť ohrožuje občany v Evropě a také univerzální hodnoty Evropy vycházející z jejího kulturního a humanistického odkazu;
6. v této souvislosti zdůrazňuje, že soužití vyžaduje úsilí v oblasti vzdělávání, aby se zaručilo, že příslušníci komunit v EU sdílí zásady demokracie, právního státu a lidské důstojnosti;
7. vyzývá Komisi, členské státy, místní a regionální orgány a občanskou společnost, zejména vědeckou obec, aby zintenzívnily své úsilí, zejména svou přeshraniční nebo meziresortní spolupráci, s cílem prozkoumat primární příčiny násilné radikalizace, proces a různé vlivy a faktory, které vedou k násilné radikalizaci, neboť to může vést k rozvoji nástrojů, na jejichž základě by členské státy a EU mohly vytvořit politiky vycházející z konkrétních zjištění;
8. připomíná, že násilná radikalizace je mezinárodním jevem a že je možné vyvodit ponaučení ze zkušeností v mnoha jiných částech světa. Vítá v této souvislosti vytvoření nových a rozšiřování stávajících víceoborových sítí, jako např. síť Strong Cities, které mají ještě více propojit města a jiné místní orgány na mezinárodní úrovni s cílem posílit přístupy místní úrovně pro předcházení násilnému extremismu. Zdůrazňuje nutnost vytvořit síť EU za účelem dosažení větší místní a regionální spolupráce v oblasti boje proti radikalizaci, násilnému extremismu a terorismu. Kromě toho podporuje síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci a síť pro strategickou komunikaci v dalším rozvoji účinných preventivních opatření, zejména zlepšováním včasného odhalování známek radikalizace na místní úrovni, bojem proti propagandě prostřednictvím komunikačních strategií a rozvojem spolehlivých programů rehabilitace;

9. konstatuje, že v Evropě již existuje řada nástrojů pro řešení násilné radikalizace evropských občanů a že EU a její členské státy by měly těchto nástrojů plně využívat a v reakci na výzvy, jimž EU a její členské státy v současné době čelí, usilovat o jejich lepší využití;

10. zdůrazňuje význam činnosti, která může pomoci řešit příčiny problému radikalizace a náboru teroristů, aby se zvýšila prevence zejména prostřednictvím sledování internetu a dialogu s komunitami a vedoucími náboženskými představiteli, jakož i prostřednictvím setkávání, informačních dnů, opatření ke zvyšování povědomí a všeobecných kampaní k informování občanské společnosti o těchto otázkách;

11. rád by v této souvislosti upozornil na důležitou úlohu sítě pro zvyšování povědomí o radikalizaci (RAN) a nově zřízeného střediska excelence. Dále vítá pokrok dosažený během nizozemského předsednictví Rady Evropské unie;

12. zdůrazňuje, že RAN by měla vyvinout dodatečné úsilí, aby oslovila i menší města a komunity a umožnila tak malým subjektům stejný přístup k síti RAN;

Definice pojmu radikalizace

13. vyzývá Evropskou komisi, aby usilovala o rychlé dosažení dohody ohledně společné definice fenoménu násilné radikalizace jakožto výchozího bodu pro koordinovanější přístup jednotlivých zemí a za přispění místních a regionálních orgánů, a také zohlednila skutečnost, že zkušenosti jednotlivých členských států jsou hluboce ovlivněny jedinečnými politickými, kulturními a právními aspekty;

14. vzhledem k neexistenci obecně přijímané definice násilné radikalizace chápe pojem radikalizace jako fenomén, při němž lidé považují za oprávněné použít násilí nebo sami používají násilí k prosazení svých politických cílů, které jsou v rozporu s demokratickým právním řádem a se základními právy, na nichž je tento řád postaven;

15. domnívá se, že násilná radikalizace je ideologický boj, v jehož rámci radikalizovaní jednotlivci a skupiny chtějí násilně svrhnout evropský model, jehož základem jsou lidská práva, svoboda projevu, svoboda náboženského vyznání či přesvědčení, právní stát, rovnost mužů a žen a zákaz diskriminace, a chtějí tak učinit svými postoji, jež jsou s těmito hodnotami neslučitelné;

16. zdůrazňuje, že násilná radikalizace je složitý a dynamický jev, který vychází z řady globálních, sociologických, politických, geopolitických a také osobních faktorů, a je třeba na něj nahlížet v těchto souvislostech. Poznává rovněž, že znepokojujícím novým trendem se zdá být skutečnost, že se nejen radikálové různých přesvědčení snaží obrátit více jednotlivců k násilí, ale že se i některé skupiny cíleně snaží za účelem radikalizace rekrutovat jednotlivce s trestní minulostí, jež mají zkušenost s použitím násilí;

17. varuje, že k náboru za účelem násilné radikalizace dochází stále častěji za zavřenými dveřmi, v online komunitách a fórech, jež jsou plná přesvědčivých poselství vedoucích k násilné ideologii a kde je možné oslovit mnoho osob, jež jsou vůči takovým zprávám citlivé;

18. zdůrazňuje, že tato násilná radikalizace neodpovídá určitému profilu a dotýká se mužů, žen a zejména mladých Evropanů z nejrůznějších sociálních prostředí, kteří mají společné to, že se na základě odlišné identity, údajné nebo skutečně zažité nespravedlnosti, diskriminace a sociálního vyloučení často cítí vyloučení ze společnosti;

19. zdůrazňuje, že v mnoha případech se jedná o evropské občany, kteří se v Evropě narodili a získali vzdělání, ale i přesto si zvolili cestu násilných radikálních myšlenek;

20. varuje, že terorismus a násilná radikalizace vedou k mnoha stereotypním představám o náboženstvích, které jsou využívány k ospravedlnění radikalizace z druhé strany, a to i ze strany neonacistických a neofašistických hnutí, a projevují se nenávisťnými proslovů a zločiny z nenávisť, jejichž motivem je rasismus, xenofobie a další formy nesnášenlivosti vůči postojům, vyznáním nebo náboženstvím;

21. konstatuje, že navzdory skutečnosti, že hlavním bezpečnostním rizikem, o kterém informují členské státy EU, je vcelku správně fenomén fundamentalistů cestujících z konfliktních oblastí a do nich, se násilná radikalizace neomezuje na konkrétní ideologii nebo náboženství, ale že se může vyvinout v rámci různých ideologií a zneužití všech náboženství, a boj proti ní proto nemůže být omezen na islámský fundamentalistický radikalismus;

22. zdůrazňuje, že klíčovým nástrojem v boji proti násilné radikalizaci je politická angažovanost na všech úrovních veřejné správy. To obnáší i nutnost poučit se ze špatných a z dobrých zkušeností v minulosti a namísto snahy získat politické body se otevřít spolupráci se všemi představiteli společnosti, jež mohou být nápomocni;

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

Lidská práva a rozmanitost jako výchozí bod

23. domnívá se, že lidská práva musí být jádrem politiky Unie v oblasti boje proti terorismu a předcházení násilné radikalizaci;

24. žádá, aby všechna opatření členských států a EU zaměřená na prevenci a potírání násilného radikalismu vycházela ze základních práv a občanských svobod, k nimž patří zejména právo na soukromý život, právo na ochranu údajů, presumpce nevin, právo na spravedlivý proces, svoboda projevu, svoboda přesvědčení a svoboda sdružování;

25. zdůrazňuje, že klíčovou roli při předcházení násilné radikalizaci a boji proti ní má společnost, která plně respektuje lidská práva všech skupin obyvatel a která žije v souladu s mezinárodními i regionálními normami, včetně boje proti diskriminaci, rasismu a dalším formám nesnášenlivosti;

26. v této souvislosti považuje demokratické hodnoty Evropské unie za prostředek zaručení svobody evropských občanů;

27. poukazuje na důležitost odstranění živné půdy, která může vést k násilné radikalizaci, počínaje rasismem a diskriminací. Přestože neexistuje jednoznačný vztah mezi rasismem, diskriminací a násilnou radikalizací a rasismus a diskriminace nejsou výmluvou pro násilnou radikalizaci, může být společnost, v níž se všichni aktivně zapojují, zaručena pouze tehdy, pokud existuje konzistentní politika rovných příležitostí a nediskriminace;

28. vyzývá Komisi, aby vybídla členské státy a jejich místní a regionální orgány k provádění aktivnější a dobrovolnější antidiskriminační politiky, zejména ve vzdělávání a na trhu práce a trhu s bydlením, přičemž by měly vycházet mj. z politik, které se již provádějí v regionech, jež zavedly integrační opatření, jako je rozsáhlé přijímání. Aby bylo možné čelit vzestupu radikalismu, je nutné prioritně usilovat o skutečnou sociální a kulturní integraci založenou na konstruktivním dialogu rozmanitých skupin a na vzdělávání. Za tím účelem je třeba, aby všechny subjekty občanské společnosti, jejichž činnost se soustředí na tento cíl, byly všemožně podporovány a byly jim poskytnuty podmínky k účinnému působení;

29. zdůrazňuje, že je důležité zavést na příslušné úrovni (evropské, celostátní nebo regionální) i na úrovni vnitrostátních a evropských komunit občanů kodexy, soubory opatření nebo modely osvědčených postupů pro vztahy mezi jednotlivými skupinami obyvatelstva i etnickými, náboženskými a politickými skupinami, které by umožnily hlubší vzájemné poznávání mezi potenciálními účastníky konfliktu nebo lidmi vystavenými násilné radikalizaci. Tato opatření, původně koncipovaná čistě teoreticky, lze uplatňovat v praxi s podporou regionálních, celostátních a evropských orgánů;

30. vyzývá Komisi, aby v členských státech a místních a regionálních orgánech podporovala úsilí zaměřené na zlepšení situace v oblasti rozmanitosti, zejména co se týče trhu práce obecně;

31. vyzývá členské státy EU a jejich místní a regionální orgány, aby spojily síly s orgány EU a podporovaly evropský model jako model, v němž je rozmanitost v Evropě základním prvkem její sociální struktury a hlavním kulturním statkem. Základní práva Evropské unie, která tuto rozmanitost zaručují, jako jsou svoboda projevu, právní stát a oddělení náboženství od státu, nesmí být za žádných okolností zpochybněna, a to ani totalitním myšlením radikálních skupin, ani opatřeními, která mají být přijata v oblasti boje proti radikalizaci;

32. požaduje, aby byly v úzké spolupráci s členskými státy a místními a regionálními orgány přijaty iniciativy EU za účelem řešení situace ve čtvrtích a oblastech, v nichž se daří různým formám organizované trestné činnosti. Tyto specifické oblasti by měly být společně zmapovány a na základě kvantitativních a kvalitativních kritérií by měly být prioritou a měly by dostávat zvláštní podporu. Ilegální sítě, které se zabývají praním špinavých peněz a v nichž dochází k podřívání zásady právního státu, musí být účinně potírány na úrovni policejních a soudních orgánů. To zabrání vzniku čtvrtí, kde neexistuje právní stát, kde chybí normy a panuje bezpráví a kde v sociální realitě a individuálním životě lidí vymizely základy demokratického právního státu. Tento nedostatek nabízí extremistickým sítím veškeré příležitosti, aby získávaly finanční prostředky z nezákonné činnosti, prováděly nábor a podkopávaly legitimitu demokratického právního státu;

33. naléhavě vyzývá členské státy a Komisi, aby prosazovaly plnění cílů udržitelného rozvoje a jejich souvisejících úkolů, zejména cílů 1, 4, 8, 11 a 16. Dosažení těchto cílů, k nimž se zavázaly všechny členské státy EU, by mohlo vést k odstranění hlavních příčin radikalismu a extremismu v Evropě a ve světě. Nelze opomenout, že cíle udržitelného rozvoje se rovněž vztahují na území Unie a že lidský rozvoj všech občanů celého světa závisí na důstojnosti, začlenění, odolnosti a udržitelnosti. Tato cesta k udržitelnému lidskému rozvoji není pouze preventivním opatřením proti radikalizaci a extremismu, ale způsobem k zaručení lidských práv všech obyvatel této planety, jejíž trvání nebude nekonečné;

34. připomíná význam předcházení vzniku znevýhodněných čtvrtí, v nichž chybí rozmanitost a jež se vyznačují dominancí etnických a kulturních komunit. Evropská komise by měla pomáhat členským státům a místním a regionálním orgánům v podporování sociální soudržnosti a začleňování jako nástroje pro předcházení násilné radikalizaci a měla by členské státy vyzvat k tomu, aby uvolnily prostředky nutné k pokračování této činnosti;

35. vyzývá Evropskou komisi, aby poskytla finanční prostředky, které by místním orgánům pomohly identifikovat a propojit lidi a sítě schopné poskytovat protiargumentace;

36. domnívá se, že je důležité rozvíjet v muslimské komunitě protiargumentaci a mobilizovat ty muslimy, kteří odmítají pokusy extremistů uzurpovat jejich náboženství. Vyzývá starosty, aby s místními muslimskými komunitami pracovali na budování takovéto protiargumentace;

37. vyzývá, aby byly uprchlíkům a nově přichozím migrantům dány skutečné šance začít nový život v naší společnosti a aby jim byly doporučeny kurzy občanské integrace na míru v každém členském státu, regionu a obci, které by se mohly aktivněji zaměřit na témata, jako je rovnost mužů a žen, oddělení náboženství a státu, význam demokracie a tolerance, závazné právní zásady pro všechny obyvatele, přijatá pravidla chování na veřejných místech a vliv těchto hodnot na společnost, a to na základě praktických příkladů, přičemž zásadní význam má znalost jazyka dané země, mimo jiné jako prostředek sdílení společných hodnot, znalostí a identity;

38. vyzývá Komisi, aby se vážně zabývala mírou nezaměstnanosti a předčasného ukončování školní docházky u etnických menšin ve spolupráci s místními a regionálními orgány, jichž se tato problematika obzvlášť týká, neboť tyto problémy a z nich plynoucí nedostatek perspektiv pro mladé lidi může být významnou živnou půdou pro násilnou radikalizaci;

39. vyzývá členské státy a místní a regionální orgány, aby vypracovaly přístup, v jehož rámci by nástroje sociální politiky (včetně zaměstnanosti, vzdělávání a odborné přípravy, integrace a boje proti diskriminaci), humanitární pomoc a ostatní oblasti politiky byly kombinovány s konkrétními opatřeními pro předcházení násilné radikalizaci a pro boj s ní;

Úloha místních a regionálních orgánů

40. zdůrazňuje, že je zásadní, aby si všichni aktéři na evropské, vnitrostátní, regionální a místní úrovni byli vědomi své odpovědnosti při předcházení násilné radikalizaci a boji s ní;

41. zdůrazňuje klíčovou úlohu místních a regionálních orgánů při předcházení násilné radikalizaci a boji proti radikalizaci, neboť těchto orgánů se tento problém dotýká jako prvních a nejvýraznějším způsobem a jsou zodpovědné za spolupráci s dalšími subjekty, které mají důležitou úlohu při řešení tohoto jevu;

42. zdůrazňuje, že je důležité přidělovat evropské fondy evropským městům a regionům a povzbuzovat místní a regionální orgány, aby je využívaly k uskutečňování projektů a programů pro předcházení násilné radikalizaci a také kampaní, jejichž účelem je určit problémy, jež stojí v pozadí vzniku konfliktů, a ke zvyšování informovanosti;

43. je si vědom toho, že mezi členskými státy mohou existovat velké rozdíly v tom, do jaké míry jsou odhodlány bojovat proti hrozbě násilné radikalizace a předcházení náboru do teroristických organizací, a že některé státy již přijaly účinná opatření, ale jiné velmi zaostávají;

44. souhlasí s potřebou posílit výměnu informací a operační spolupráci, dosáhnout pokroku v oblasti boje proti nedovolenému obchodování se střelnými zbraněmi a bojovat proti financování terorismu. Domnívá se rovněž, že je nezbytné zavést účinné nástroje pro kontrolu tzv. hlubokého webu (deep web, dark net), který je často využíván k šíření radikálního obsahu, a posílit kontroly na vnějších hranicích, a to na základě společných ukazatelů rizik;

45. vyzývá Komisi, aby byla členským státům nápomocna při koordinaci jejich strategií prostřednictvím sdílení informací a zkušeností, kterými disponují místní a regionální orgány, shromažďování osvědčených postupů a dovedností, hodnocení přijatých opatření a prostřednictvím spolupráce na přijetí nových opatření v oblasti boje proti násilné radikalizaci;

46. vyzývá Komisi, aby zdůraznila důležitou úlohu místních orgánů při předcházení násilné radikalizaci a násilnému extremismu a aby tuto klíčovou úlohu podporovala tím, že učiní prioritou vytvoření evropského akčního rámce pro boj proti násilné radikalizaci na místní, regionální a celostátní úrovni, který by členským státům poskytl doporučení pro vytvoření či (další) rozvíjení jejich vlastní politiky;

47. vyzývá Komisi, aby se zaměřila na další shromažďování a zpřístupnění osvědčených postupů prostřednictvím sbírky obecných pokynů, jež by byla k dispozici prostřednictvím střediska excelence sítě pro zvyšování povědomí o radikalizaci, s cílem zajistit, aby místní orgány, které často mají omezenou kapacitu, získaly podporu při rozvoji svého místního přístupu;

48. považuje za nezbytné, aby Komise podpořila místní a regionální orgány při rozvoji místních a vnitrostátních strategií prevence zaměřených na boj proti násilné radikalizaci, například tím, že příslušným orgánům poskytne odborníky ze střediska excelence sítě pro zvyšování povědomí o radikalizaci. Zdůrazňuje význam výměny zkušeností mezi místními a regionálními orgány, jako jsou osvědčené postupy a získané zkušenosti;

49. domnívá se, že integrovaná politika pro boj s násilnou radikalizací sestává ze tří úrovní: prevence (předcházení násilné radikalizaci, např. odebráním živné půdy), intervence (speciální asistence pro osoby, jež jsou k násilné radikalizaci náchylné) a represe (rozhodná právní odpověď na fenomén násilné radikalizace);

50. považuje za důležité, aby vnitrostátní, regionální a místní orgány investovaly do konkrétních preventivních a intervenčních opatření pro boj proti násilné radikalizaci, spíše než aby vedly čistě represivní a reaktivní politiku. Stejně tak je důležité financovat výzkumné programy s cílem lépe pochopit příčiny radikalizace a nalézt způsob, jak proti ní bojovat;

51. domnívá se, že organizace občanské společnosti a místní subjekty mají důležitou úlohu v rozvoji projektů prevence a potírání násilného radikalismu, které budou přizpůsobené jejich obci nebo organizaci, a zdůrazňuje nutnost přístupu založeného na zapojení a konzultaci za účasti více partnerů a odvětví, neboť násilná radikalizace je multidisciplinární problém, který vyžaduje multidisciplinární řešení. Z tohoto důvodu vyzývá k úzké spolupráci všech subjektů občanské společnosti na všech politických úrovních a k užší spolupráci mezi všemi stranami aktivními v praxi, jako jsou sdružení a nevládní organizace;

52. zdůrazňuje, že je třeba vést mezikulturní dialog s různými komunitami, představiteli a experty s cílem zejména zlepšit porozumění a tím také zlepšit předcházení násilné radikalizaci;

53. domnívá se, že organizace občanské společnosti a místní subjekty by měly hrát důležitou úlohu v rozvoji projektů zaměřených na prevenci a potírání násilného radikalismu přizpůsobených jejich obci nebo organizaci;

54. považuje v této souvislosti za naprosto nezbytné, aby pracovníci v první linii a v terénu prošli speciální odbornou přípravou, aby mohli rozpoznat znepokojivé změny chování a aby se dokázali přiměřeně chovat při poskytování asistence mladým lidem, kteří jsou náchylní k násilné radikalizaci;

55. považuje za nezbytně nutné zavést specializovanou odbornou přípravu i pro tvůrce politik a politiky, kteří působí na různých úrovních správy, aby byli informováni o důležitosti efektivního preventivního přístupu a potřebě závazné komunikace na toto téma;

56. vyzývá Komisi, aby podporovala členské státy při vedení informačních kampaní na zvýšení povědomí mládeže a mladých dospělých osob a stimulace kritického myšlení v oblasti násilné radikalizace;

57. považuje za nutné zřídit v každém členském státě potřebné struktury, jež budou odhalovat radikalizaci, budou zodpovědné za strategickou komunikaci a protiargumenty uzpůsobené situaci v každé zemi a skupinám jejich obyvatel a budou poskytovat poradenství a individuální asistenci osobám, u nichž hrozí radikalizace. Tyto struktury budou rovněž kontaktním místem pro oznamování potenciální radikalizace a pro získání pokynů, jak s ní zacházet, které budou určeny rodinám, přátelům, učitelům a dalším kontaktním osobám. Tyto struktury by měly být vytvořeny v úzké spolupráci mezi evropskou, vnitrostátní, regionální a místní úrovní;

58. považuje za nezbytné, aby programy individuální asistence dostatečně odpovídaly prostředí a okolí jednotlivce, kterému má být asistence poskytnuta. Proto je zásadní, aby do přípravy těchto programů byly zapojeny místní a regionální orgány, jakož i sociální organizace, které se tomuto problému věnují v praxi. Domnívá se, že sportovní, kulturní a vzdělávací zařízení mohou rámcově přispět k odstranění překážek v procesu integrace;

59. konstatuje, že sdružení a organizace činné v této oblasti jsou osvobozeny od zásahu státní sféry a mohou dosáhnout velmi dobrých výsledků při opětovném začleňování radikalizovaných občanů do společnosti;

60. považuje za potřebné prosazovat vzdělávací programy, jež podporují kritické myšlení, intelektuální otevřenost a prosazují znalosti a zásady, na nichž stojí náš demokratický právní stát;

61. domnívá se, že navrátilcům bude potřeba po odsouzení a propuštění z vězení rovněž nabídnout doprovodná opatření s cílem je znovu začlenit do společnosti. Účinnou strategií je třeba vyvinout i ve vězeních, a tak radikalizaci sledovat a bojovat s ní;

62. zdůrazňuje, že odborníci v preventivních oblastech boje proti radikalizaci a v nakládání s radikalizovanými vězni v nápravných zařízeních musí jednat v souladu s vnitrostátními bezpečnostními předpisy každé země. V této souvislosti zdůrazňuje, že je naléhavě nutné vytvořit integrovaný a koordinovaný prostor k jednání, v němž budou prevence, protiteroristické politiky a zaměstnanci pracující ve věznicích konat soudržně v souladu se zásadami stanovenými v jasných bezpečnostních pravidlech a modelech;

63. naléhavě vyzývá Komisi, aby prozkoumala možnosti, jak tyto jednotlivé poradenské programy mohou být uznány jako opatření v boji proti násilné radikalizaci, čímž by se zajistilo, že se zaměří pozornost nejen na odhalování násilné radikalizace, ale také na opětovné začlenění osob do společnosti;

64. zdůrazňuje, že je důležité doplňovat individuální programy na potírání radikalizace opatřeními, jako je např. vytváření partnerství se zástupci komunit, investování do sociálních projektů, projektů na podporu dobrého sousedství, jejichž cílem je odstranit ekonomickou a zeměpisnou marginalizaci, a rovněž poradenské programy zaměřené na odcizenou a vyloučenou mládež, jíž hrozí násilná radikalizace;

65. zdůrazňuje význam rodinné podpory v oblasti boje proti násilné radikalizaci. Někteří odborníci uvádějí, že se často klade příliš velký důraz na práci s jednotlivci namísto práce s rodinami. Rodiny by mohly pomáhat při předcházení radikalizaci a při opětovném zapojení radikalizovaných osob, včetně osob navracejících se z oblastí konfliktů. Vyzývá proto členské státy a místní a regionální orgány, aby uznaly význam této podpory a potřebu poskytnout rodinám v této situaci podporu vyvinutím vhodných programů;

66. zdůrazňuje, že nedávné výzkumy ukazují, že ženy jsou stále více radikalizovány a rekrutovány teroristickými organizacemi, a domnívá se, že EU a členské státy při vypracovávání strategií pro předcházení násilné radikalizaci alespoň do určité míry musí zohlednit genderový rozměr. Vyzývá Komisi a členské státy, aby ve spolupráci s místními a regionálními orgány vypracovaly ofenzivnější politiku rovnosti žen a mužů, s ohledem na to, že se jedná o základní prvek našeho evropského modelu společnosti. V této souvislosti proto také požaduje energičtější preventivní a represivní opatření proti sexuálnímu obtěžování a násilí;

67. vyzývá Komisi, aby poskytla podporu obecným programům zaměřeným na podporu mladých žen při jejich úsilí o dosažení větší rovnoprávnosti;

68. považuje za zásadní, aby v každém členském státě vznikl ve spolupráci s místními a regionálními orgány systém včasného varování pro pomoc a asistenci, aby okolí či rodina mohly získat pomoc nebo snadno a rychle mohly podat zprávu, pokud dotčená osoba znenadání změní chování, které může poukazovat na rostoucí násilnou radikalizaci nebo na odjezd za účelem zapojení se do teroristické organizace;

69. v tomto ohledu uvádí, že „horké linky“ přinesly ovoce, ale je třeba rozlišovat mezi kontaktními linkami pro násilnou radikalizaci (oznamovací linky) a linkami pro podporu rodiny a přátel při řešení této destabilizující situace (linky pomoci);

70. vyzývá Komisi, aby přezkoumala, zda je možné zřídit takový systém ve všech členských státech EU;

71. závěrem poukazuje na to, že tato opatření mohou být provedena pouze prostřednictvím dlouhodobých programů sociálních investic, a důrazně vyzývá Komisi, členské státy a místní a regionální orgány, aby tuto vizi zohlednily při vypracovávání politik pro předcházení násilné radikalizaci a boj proti ní, a žádá Komisi, aby při vypracovávání opatření pro boj proti násilné radikalizaci velmi pozorně sledovala dopad, který by tato opatření mohla mít z dlouhodobého hlediska na budoucnost evropské společnosti podporující začlenění a rozmanitost kultur.

V Bruselu dne 16. června 2016.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů – Reakce EU na demografickou výzvu

(2017/C 017/08)

Zpravodaj: Juan Vicente HERRERA CAMPO (ES/ELS), předseda vlády autonomní oblasti Kastilie a León

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

Demografické výzvy, jimž čelí EU

1. poukazuje na to, že demografická změna je jednou z největších výzev, jimž Evropská unie čelí. Mezi její faktory patří stárnutí populace, pokles počtu mladých lidí a nižší porodnost. Růst počtu obyvatel tedy do značné míry závisí na migračních pohybech, jež se v jednotlivých regionech EU velmi liší. V oblastech, kde se snižuje počet obyvatel, i ve velkých městských centrech, do kterých lidé přicházejí, pak nevyváženost způsobuje řadu problémů;
2. domnívá se nicméně, že přínos plynoucí z jevu migrace představuje pouze krátkodobé zlepšení, které neřeší problém klesající porodnosti; migrace v danou chvíli přináší dodatečné pracovní síly, zvyšuje však také procentní podíl dospělé populace na evropském území a neřeší problém porodnosti a všeobecného stárnutí této populace;
3. poukazuje na to, že od roku 2000 je růst počtu obyvatel v Evropě ve srovnání s obdobím před 50 lety velmi malý – zhruba 0,5 % ročně. V roce 2014 zaznamenalo dvanáct členských států pokles počtu obyvatel, v šestnácti počet vzrostl. Existují velké rozdíly mezi východní a západní částí Evropy a rovněž, i když v menší míře, mezi severem a jihem. Dokonce i v rámci jednoho členského státu jsou běžné regionální rozdíly. Ve většině evropských zemí byl zaznamenán zejména obecný trend většího růstu v městských oblastech než ve venkovských. Odlehle venkovské oblasti na celém kontinentu se potýkají s demografickými výzvami. Nedávná hospodářská krize zvýšila polarizaci trendů jak na evropské, tak na vnitrostátní úrovni, jakož i výzvy spojené s úbytkem obyvatelstva na regionální úrovni;
4. zdůrazňuje, že je potřeba mít na paměti projekce do roku 2060 uvedené ve zprávě o stárnutí populace z roku 2015 (Ageing Report). Vzhledem k vývoji plodnosti, naděje dožití a migrace je potřeba počítat s velkými změnami ve věkové struktuře obyvatelstva EU. Poměr ekonomicky aktivních osob k závislým osobám klesne ze 4:1 na zhruba 2:1. Evropa bude v roce 2060 nejen starší, ale její obyvatelstvo bude také velmi nerovnoměrně rozloženo. Projekce předvídají velké rozdíly mezi členskými státy a v rámci členských států, přičemž ve zhruba polovině z nich dojde k poklesu počtu obyvatel a ve druhé polovině k nárůstu;
5. poukazuje na obrovský ekonomický, sociální, rozpočtový a environmentální dopad demografické změny, a to jak na celostátní, tak i na regionální a místní úrovni. Tato změna má vliv na udržitelnost důchodových systémů a systémů zdravotní péče. Ovlivňuje rozvoj sociálního státu, především kvůli tlaku na zdravotní systémy a sociální služby pro seniory a závislé osoby. Má dopad na rozvoj jednotlivých územních celků EU a na zachování tradičních ekosystémů a infrastruktury. Poukazuje na rizika vytlidňování určitých oblastí EU. Vzdálené regiony například čelí specifickým geografickým a demografickým výzvám v důsledku omezení mobility. A přestože některé oblasti nebo regiony pocítí v závislosti na svých rysech tuto změnu později nebo v menší míře, je nesporné, že se její důsledky projeví v EU jako celku;
6. upozorňuje na příležitost věnovat těmto faktorům pozornost v kontextu celosvětového demografického vývoje. V této souvislosti oceňuje práci OECD na shromažďování komparativních dat týkajících se obyvatelstva na místní a regionální úrovni, která pomáhá pochopit kontext demografických výzev přesahující jejich evropský rozměr. Užitečnými nástroji pro pochopení demografických výzev a pro shromažďování údajů o demografických změnách by na úrovni EU mohly být demografické mapy. Jednalo by se o digitální nástroje používané pro vytěžování údajů a pro mapování demografických ukazatelů pomocí geografického informačního systému (GIS);

Reakce regionů a měst na demografické výzvy

7. bere na vědomí různé způsoby, jakými evropské regiony a města reagují na demografické výzvy:

- prostřednictvím podpůrných opatření na poli výrobní činnosti a zaměstnanosti, jež jsou zásadní pro řešení růstu počtu obyvatel i jeho poklesu;
- prostřednictvím politik na podporu rodin a opatření ke sladění pracovního a rodinného života, jež mohou mít pozitivní dopad na dosažení vyšší míry porodnosti;
- prostřednictvím politik zaměřených na zachování vzdělávacích institucí v odlehlých venkovských oblastech;
- pomocí opatření zaměřených na podporu emancipace a udržení mladých lidí přizpůsobením kvalifikací potřebám trhu práce;
- zahájením iniciativ týkajících se návratu emigrantů a zpětného získání talentů;
- zajištěním rovných příležitostí pro ženy a muže a zlepšením integrace přistěhovalců;
- uzpůsobením zdravotních a sociálních služeb stárnutí populace, s důrazem např. na podporu samostatného bydlení, zlepšení prevence nebo na koordinaci prostředků, a to v situaci omezených zdrojů a rostoucí poptávky;
- přizpůsobením měst tak, aby se stala příjemnějšími místy, zejména pro starší a závislé osoby;
- přizpůsobením dopravních politik a dalších konkrétních opatření k zajištění mobility a zvýšení propojení v rámci regionů i mezi nimi prostřednictvím zavedení inovativních přístupů, jako je „doprava na objednávku“;

8. vybízí evropská města a evropské regiony, aby i nadále řešily tyto problémy a aby při tom také využívaly příležitostí, jež demografická změna nabízí, jako jsou příležitosti spojené s tzv. „stříbrnou ekonomikou“, které se nabízejí podnikům a subjektům, jež vyvíjejí a nabízejí inovativní produkty a služby pro seniory. Tato možnost by měla být využívána zejména v oblastech, v nichž se dopad demografické změny projevuje nejvýrazněji. Výzvy jsou rovněž příležitostmi k posílení investic do lidského kapitálu, lepšímu využívání místních zdrojů, k vytvoření účelnějších a účinnějších veřejných služeb a k zavedení nových systémů zlepšování kvality života všech občanů. Cílem je zlepšit kvalitu života, ale také životní podmínky, které mají trojí rozměr jako stav tělesné, duševní a sociální pohody. Příležitosti spojené s demografickými změnami jsou také pracovní příležitosti související se službami pro seniory (služby fyzické, digitální, v oblasti zdravého životního stylu atd.);

9. poukazuje na důležitost toho, aby se úpravy struktur služeb potřebné v regionech se snižujícím se počtem obyvatelstva mohly provádět takovým způsobem, aby ti, kteří zůstávají v těchto regionech, což jsou často starší lidé, měli přístup ke službám v souladu se svými základními právy. Bude zapotřebí rozvíjet formy poskytování služeb prostřednictvím vertikální spolupráce a iniciativ mezi různými úrovněmi, a tím zajistit, aby měla místní a regionální úroveň zdroje potřebné k tomu, aby se přizpůsobila demografickým změnám;

10. zavazuje se, že bude i nadále podporovat evropský Pakt o demografické změně podporovaný platformou AGE Platform Europe v úzké spolupráci s WHO-Europe na základě projektu AFE-Innovet, tj. platformy místních a regionálních orgánů k podpoře vytváření prostředí přizpůsobeného starším lidem v oblastech, jako je zdravotní péče, sociální služby, bydlení, informační a komunikační technologie nebo urbanismus a mobilita;

11. zdůrazňuje, že je důležité, aby evropské obce a regiony byly výsadními aktéry v uskutečňování evropských politik týkajících se řešení demografické výzvy a zejména v přípravě iniciativ, které zhodnotí rozmanitost a podpoří mezikulturní vztahy. Kromě toho je potřeba vytvářet regionální a místní strategie, které by mohly podporovat propojování středisek pro výzkum a vývoj, podniků a správních orgánů, podnikatelské inkubátory, venkovský cestovní ruch atp. s cílem vytvářet pracovní místa, a zvýšit tak přitažlivost pro obyvatele v produktivním věku;

12. zdůrazňuje význam horizontální spolupráce v souvislosti s demografickou změnou. Programy územní spolupráce byly na tento cíl někdy zaměřeny, zejména za účelem řešení stárnutí, úpadku venkovských oblastí nebo – v mnohem menší míře – aspektů týkajících se míry porodnosti v souvislosti s demografickou změnou. VR vítá rámce pro úvahy a výměnu osvědčených postupů v této oblasti, jako je např. Evropská síť regionů čelících demografickým výzvám (DCRN), jež poskytla dostatečný prostor k vytváření společných iniciativ a reakcí;

13. domnívá se, že demografická změna v Evropě je tak rozsáhlá, že ji nebude možné řešit bez silné vertikální spolupráce, jež by podpořila kroky stimulované na místní a regionální úrovni prostřednictvím opatření vytvořených na vnitrostátní a nadnárodní úrovni;

Současná reakce EU na demografické výzvy

14. konstatuje, že stávající reakce EU na demografické výzvy je částečná a nedostatečně rozvinutá. Částečná, jelikož se téměř výhradně soustřeďuje na stárnutí, a dalším aspektům, jako je nízká porodnost nebo úbytek obyvatelstva ze socioekonomických důvodů, nebo otázkám dopravy, mobility a emigrace, se nevěnuje dostatečná pozornost. Nedostatečně vyvinutá, protože mnoho politik, které by mohly přispět k řešení demografických výzev, k tomu postrádá specifické přístupy;

15. upozorňuje na to, že velký počet iniciativ v oblasti řešení demografických výzev (zaměřených téměř vždy na stárnutí) stimulovaly politiky inovací a výzkumu. Strategie Evropa 2020 odstartovala v rámci své stěžejní iniciativy „Unie inovací“ specifické evropské inovační partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí. Program Horizont 2020 zkoumá ve svém třetím pilíři společenskou výzvu v podobě demografické změny. Dalšími příklady jsou iniciativa společného plánování Delší a lepší život, znalostní a inovační společenství pro inovace v oblasti aktivního a zdravého stárnutí nebo program Asistované žití v přirozeném prostředí;

16. zdůrazňuje, že společná zemědělská politika (SZP) pomáhá řešit demografické výzvy v rámci svého „druhého pilíře“ věnovaného rozvoji venkova. V programovém období 2014–2020 se úsilí zaměřuje na stimulaci rozvoje služeb a infrastruktury vedoucích k sociálnímu začlenění a zvrácení tendencí k sociálnímu a hospodářskému poklesu a vyliďňování venkovských oblastí. Stárnutí obyvatelstva je jedním z hlavních problémů venkovských oblastí, a proto SZP podporuje generační obměnu a zaměstnanost žen;

17. poukazuje na to, že zapojení politiky soudržnosti do boje proti demografickým výzvám by v souladu s výslovným mandátem uvedeným v článku 174 SFEU mělo být důraznější. Podle tohoto ustanovení by měla být „zvláštní pozornost věnována venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou například nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony“; Rovněž tak článek 175 SFEU stanoví, že se cíle uvedené v předcházejícím ustanovení zohledňují při tvorbě a provádění politik a činností Unie, že se dosahování těchto cílů podporuje prostřednictvím strukturálních fondů, EIB a jiných finančních nástrojů. Jsou také přípustné další specifické činnosti. Tato ustanovení však dosud nebyla dostatečně prováděna a nebyla ani přijata pozitivní opatření v závislosti na existenci demografických znevýhodnění;

18. lituje toho, že mnoho evropských politik, které by mohly přispět k řešení demografických výzev, neobsahuje konkrétní opatření pro oblasti čelící těmto výzvám. Jedná se o politiky v oblasti dopravy, informační společnosti, zaměstnanosti, sociální politiku, politiku v oblasti životního prostředí a klimatu, politiku podnikání atd.;

19. postrádá větší pozornost věnovanou demografickým problémům v rámci evropského semestru, který dosud zohledňuje pouze důsledky stárnutí pro udržitelnost rozpočtů členských států. Zejména postrádá větší citlivost k místní a regionální situaci, a to jak při definování problémů, tak při sestavování doporučení pro členské státy;

Žádoucí reakce EU na demografické výzvy

20. domnívá se, že reakce EU na demografickou změnu by se měla opírat o širší, koordinovanou a integrační vizi, jelikož se jedná o průřezové téma. Je potřeba připravit evropskou strategii pro demografické výzvy, jež by zvýšila citlivost všech politik: politiky soudržnosti, inovací, dopravy, zdraví, sociálních politik a politik zaměstnanosti, IKT, rozvoje venkova, emigrace atd.; Tato strategie by měla být pevně zakotvena ve společných hodnotách EU, rovném zacházení a lidských právech. Strategický přístup by měl zahrnovat také analýzy nákladů a projekce na vnitrostátní, regionální a místní úrovni;

21. připomíná, že Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 9. září 2015 o zprávě o provádění, výsledcích a celkovém hodnocení Evropského roku aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity 2012 ⁽¹⁾ „vyzývá Komisi, aby přijala strategii EU pro demografické změny s cílem koordinovat opatření EU v různých oblastech pro zajištění synergií a maximalizaci jejich pozitivního dopadu na evropské občany, hospodářství a vytváření pracovních míst a také na ochranu lidských práv starších osob ve všech oblastech politiky EU“;

22. domnívá se, že by tato strategie měla upřednostnit rozvoj života udržujícího a vytvářejícího příležitosti s cílem přilákat mladé lidi na celé území a udržet je tam a podpořit vyvážený růst mezi hustě zalidněnými oblastmi, oblastmi s úbytkem obyvatelstva a oblastmi s vysokým rozptylem obyvatelstva tím, že podpoří poskytování kvalitních veřejných služeb všem občanům. Kromě toho by měla stimulovat politiky vstřícné k rodinám, zejména prostřednictvím opatření, která odstraní překážky odrazující od rodičovství a přispějí ke zvyšování míry porodnosti. Mělo by do ní být začleněno hledisko rovnosti žen a mužů, měla by podporovat nezávislý život starších osob, zvýšit střední délku života prožitého ve zdraví a omezit závislost, bojovat proti sociálnímu vyloučení, jemuž část populace čelí, a podpořit další úsilí, jež upevní uznávání neplacené práce v domácnosti a provádění politik sladování pracovního a rodinného života;

23. domnívá se, že budoucí evropská strategie by měla zapojit celou společnost a náležitě zohlednit úlohu místních a regionálních orgánů v řešení demografické změny, propagovat výměnu osvědčených postupů mezi těmito orgány a podporovat postupy prevence a včasné intervence;

24. zavazuje se, že zdůrazní význam evropské reakce na demografické výzvy prostřednictvím systému ESPAS – platformy různých institucí a orgánů Unie pro politický výhled. Tato platforma by mohla využít zkušeností mnohých sítí na úrovni EU, které se věnují problematice zdravého stárnutí, jako je Pracovní skupina pro zdravé stárnutí na úrovni WHO, Síť měst vstřícných k seniorům (Age-Friendly Cities Network), evropský Pakt o demografické změně, AFE-Innovnet, AGE Platform Europe;

25. trvá na tom, že by se ve všech politikách a opatřeních EU měly mít na zřeteli demografické výzvy a stanovit mechanismy pro jejich řešení. EU by měla usilovat o začlenění demografických otázek do všech oblastí politiky. EU by k tomuto měla přihlídnout rovněž při formování budoucích víceletých finančních rámců, měla by do svého rozpočtu zahrnout položky zaměřené na umožnění rozvoje těchto politik a činností a vytvořit prioritní mechanismy pro ty regiony, kde jsou dopady demografické změny zvláště výrazné. Při zohledňování těchto otázek by se mělo vycházet ze společné klasifikace územních statistických jednotek NUTS 3;

26. zdůrazňuje, že demografická změna ovlivňuje mobilitu v demograficky znevýhodněných regionech, zejména ve venkovských oblastech ležících v blízkosti velkých městských center, do nichž míří obyvatelé, a opakuje svou výzvu k vypracování zelené knihy k tomuto tématu ⁽²⁾;

27. domnívá se, že EU musí v členských státech podporovat vytváření přistěhovaleckých politik založených hlavně na zaměstnanosti, které budou schopny zmírnit výše uvedené negativní demografické tendence, a zdůrazňuje nutnost dlouhodobé vize pro integraci přistěhovalců – podpoří se tak rozvoj mezikulturní společnosti respektující základní evropské hodnoty. Za tímto účelem zdůrazňuje důležitou úlohu místních a regionálních orgánů, které musí být vybaveny dostatečnými pravomocemi, aby mohly úspěšně provádět integrační politiky na místě. To platí i pro malé obce ve venkovských oblastech;

⁽¹⁾ 2014/2255 (INI), bod 41.

⁽²⁾ Stanovisko VR 1691/2014 Mobilita v zeměpisně a demograficky znevýhodněných regionech.

28. konstatuje, že stárnutí populace a kombinované tlaky na veřejné finance znamenají, že se místní orgány budou muset připravit na stárnutí pracovní síly, počítat s tím, že velký počet lidí bude během příštích několika let odcházet do důchodu, a zajistit přilákání dostatečného počtu mladých, kvalifikovaných odborníků. Nábor a udržení mladých lidí, navracejících se emigrantů a starších osob vyžadují větší pozornost na všech úrovních správy;

29. domnívá se, že se politika soudržnosti musí rozhodně orientovat na řešení demografické výzvy. Tento aspekt je potřeba zdůraznit v diskusích o budoucnosti této politiky v období po roce 2020, což by mělo mít dopad na její dosah a přístup a budoucí prováděcí mechanismy, aby přispěla k využití silných stránek každého území a překonání překážek, včetně demografických, bránících jejich vyváženému rozvoji. Vyjadřuje politování nad tím, že tento aspekt nebyl dosud uspokojivě rozvinut, a to navzdory tomu, že byl v Lisabonské smlouvě do této politiky začleněn územní rozměr;

30. domnívá se, že služby bydlení a plánování, které poskytují regionální a místní orgány, musí rovněž zohledňovat potřeby bydlení starších lidí a respektovat přitom, pokud je to možné, jejich přání setrvat v prostředí, které je jim blízké, a hrát roli v otázkách změn nebo přizpůsobování stávajících ubytovacích zařízení. Měl by se podporovat rozvoj inkluzivního designu ve výstavbě a také by se měly realizovat projekty sociálního bydlení, pokud to umožňují dostupné prostředky;

31. žádá evropské orgány o přesnou definici koncepce „závažného a trvalého znevýhodnění demografickými podmínkami“ uvedené v článku 174 SFEU. Dále žádá, aby EU ve vhodném měřítku zavedla statistické ukazatele na podporu této definice;

32. připomíná, že jeho stanovisko Ukazatele územního rozvoje – překročit HDP ⁽³⁾ poukazuje na to, že HDP přesně neměří schopnost společnosti řešit otázky týkající se mj. demografické změny, a žádá, aby byly na mezinárodní, vnitrostátní, místní a regionální úrovni zavedeny ukazatele, jež budou měřit pokrok nad rámec HDP. Pokud bude rozhodnuto, že se budou brát v úvahu doplňkové ukazatele k HDP, bude vhodné také na základě uvedeného postupu prozkoumat zavedení ukazatelů schopných posoudit demografickou situaci země, regionu nebo určitého území;

33. žádá dále, aby politika soudržnosti poskytla specifické nástroje pro oblasti nejvíce zasažené demografickými výzvami, jako je například větší váha demografických kritérií v systému přidělování zdrojů nebo větší flexibilita při výběru tematických cílů nebo v míře spolufinancování. Opakuje v této souvislosti to, co uvedl ve stanovisku Demografická budoucnost Evropy, tedy, že pomoc regionům s největšími potížemi je příležitostí „vyvinout přiměřené nástroje pro řešení demografických změn v celé Evropě“ ⁽⁴⁾;

34. zdůrazňuje, že Evropský fond pro regionální rozvoj může mezi jinými cíli přispět ke zlepšení dopravní a telekomunikační infrastruktury i infrastruktury cestovního ruchu v oblastech s vysokou mírou stárnutí, venkovského charakteru a vylidňování a pomoci překlenout jejich digitální propast a zlepšit veřejné služby a vsadit na přizpůsobení bydlení a obytné zdroje;

35. domnívá se, že Evropský sociální fond může vykonat velmi důležitou práci v oblasti vzdělávání mladých lidí, brzdit jejich odchod z místa původu a podpořit jejich návrat do místa původu. Může rovněž přispět k podpoře zaměstnatelnosti žen, podpořit lepší sladění pracovního a rodinného života a omezovat sociální vyloučení seniorů;

36. považuje za nezbytné zvýšit stupeň spolupráce mezi regionálními a místními aktéry v otázkách týkajících se demografické změny. Navrhuje proto, aby evropský program územní spolupráce obsahoval možnost vytvářet jak na přeshraniční, tak na nadnárodní a meziregionální úrovni konsorcia za účelem spolupráce při řešení demografických výzev;

37. co se týče dopravní politiky, zdůrazňuje, že je důležité neponechávat v izolaci oblasti s menšími pohyby obyvatelstva a oblasti, které jsou závažně znevýhodněny demografickými a přírodními podmínkami, aby se předešlo velkému vyloučení těchto oblastí, které jsou často venkovskými, okrajovými, horskými a odlehlými oblastmi;

⁽³⁾ CDR-2015-04287.

⁽⁴⁾ CdR 341/2006 fin, odstavec 26.

38. připomíná, že ve svém stanovisku Mobilita v zeměpisně a demograficky znevýhodněných regionech ⁽⁵⁾ upozorňuje na to, že znevýhodněné regiony plní základní funkce pro vyvážený rozvoj EU, zejména prostřednictvím přístupu k surovinám, zemědělství, rybolovu, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu, přeshraničních vztahů a volnočasových příležitostí. Zlepšení dopravního propojení v rámci těchto regionů a se zbytkem EU by tedy mělo být základním prvkem politiky soudržnosti EU i politik EU v oblasti mobility, a to nejen mobility osob, ale také zboží. Podporou vyššího hospodářského růstu ve znevýhodněných regionech by se přispělo k účinnému fungování vnitřního trhu a územní soudržnosti Unie jako celku;

39. zdůrazňuje klíčovou úlohu, kterou mohou při zlepšování životních podmínek v oblastech nejvíce postižených demografickými výzvami hrát informační a komunikační technologie a inteligentní prostředí. V této souvislosti vyzývá EU, aby měla na paměti digitální propast, jíž jsou mnohé z těchto oblastí zasaženy;

40. naléhá na evropské instituce, aby v rámci politik v oblasti životního prostředí a boje proti změně klimatu uznaly klíčovou úlohu, kterou hraje mnoho venkovských a řídké osídlených oblastí a také oblasti s vysokým rozptylem obyvatelstva v zachování venkovského prostředí, biologické rozmanitosti a krajiny;

41. vyzývá, aby se do SZP i nadále začleňovala opatření k usnadnění generační obměny ve venkovských oblastech, k podnícení zaměstnanosti žen a k podpoře diverzifikace hospodářství a poukazuje na to, že je potřeba zlepšit metodiku programu Leader a zvýšit účast subjektů z venkovského prostředí a také vypracovat a zavést integrované strategie rozvoje;

42. požaduje, aby bylo do rámce iniciativy „zlepšování právní úpravy“ zahrnuto posouzení demografického dopadu, jež se provede před předložením jakékoli legislativní iniciativy;

43. domnívá se, že Evropský fond pro strategické investice (EFPI) má potenciál k tomu, aby se stal důležitým nástrojem podpory investic v prioritních oblastech EU, jako je energetika, doprava, intermodální logistika, cestovní ruch, kultura, informační a komunikační technologie, výzkum a inovace, malé a střední podniky, vzdělávání, zdravotnictví, environmentální účinnost, sociální infrastruktura a sociální a solidární ekonomika, jak je uvedeno v článku 9 nařízení o EFPI ⁽⁶⁾. Je žádoucí, aby z tohoto fondu rovněž mohly těžit regiony s nejnižšími pohyby obyvatelstva, a pomohlo se tak předcházet propastným územním rozdílům;

44. doporučuje, aby se do strategie Evropa 2020 zakomponovala větší citlivost na demografické výzvy na místní a regionální úrovni a zvažilo se, zda do ní nezahrnout stěžejní iniciativu týkající se demografických otázek. Zavazuje se, že do platformy pro monitorování této strategie začlení zvláštní pozornost řešení demografických otázek;

45. upozorňuje, že musí existovat vztah mezi demografickou změnou a evropským semestrem a že evropský semestr musí mít územní rozměr. Místní a regionální orgány by měly být významnými aktéry opatření přijatých v rámci evropského semestru s cílem řešit demografické výzvy a mělo by se na ně pamatovat v doporučeních vydaných členským státům k řešení těchto výzev;

46. usuzuje, že stárnutí je nepochybně výzvou, ale také úspěchem spočívajícím v pokroku všeho druhu, kterého dosáhla evropská společnost a který představuje příležitost pro soudržnost, zaměstnanost a rozvoj;

47. závěrem konstatuje, že při tom, jak bude EU postupovat na cestě k výše popsanému scénáři, je nezbytné informovat všechny subjekty o závažnosti demografických výzev a podniknout kroky správným směrem na základě stávajících nástrojů.

V Bruselu dne 16. června 2016.

předseda
Evropského výboru regionů

Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ Viz poznámka pod čarou 2.

⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1017 ze dne 25. června 2015 o Evropském fondu pro strategické investice, Evropském centru pro investiční poradenství a Evropském portálu investičních projektů a o změně nařízení (EU) č. 1291/2013 a (EU) č. 1316/2013 – Evropský fond pro strategické investice (Úř. věst. L 169, 1.7.2015, s. 1).

III

(Přípravné akty)

VÝBOR REGIONŮ

118. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 15. A 16. ČERVNA 2016

Stanovisko Evropského výboru regionů – Legislativní návrhy, kterými se mění směrnice o odpadech

(2017/C 017/09)

Zpravodaj: Domenico GAMBACORTA (IT/ELS), předseda rady provincie Avellino**Odkaz:** návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, směrnice 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních

COM(2015) 593 final – 2015/0272 (COD)

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů

COM(2015) 594 final – 2015/0274 (COD)

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech

COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech

COM(2015) 596 final – 2015/0276 (COD)

DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Pozměňovací návrh 1

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, směrnice 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních, COM(2015) 593 final – 2015/0272 (COD)

Článek 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Změna směrnice 2006/66/ES	Změna směrnice 2006/66/ES
Směrnice 2006/66/ES se mění takto:	Směrnice 2006/66/ES se mění takto:

<i>Text navržený Komisí</i>	<i>Pozměňovací návrh VR</i>
1) Článek 22 se zrušuje. 2) Článek 23 se mění takto: a) odstavec 1 se nahrazuje tímto: „Nejpozději do konce roku 2016 vypracuje Komise zprávu o provádění této směrnice a jejím dopadu na životní prostředí a na fungování vnitřního trhu.“; b) v odstavci 2 se věta nahrazuje tímto: „Ve své zprávě Komise uvede vyhodnocení těchto hledisek této směrnice.“.	1) V článku 2 (Oblast působnosti) se doplňuje nový odstavec 3, který zní: „3. Tato směrnice se nevztahuje na baterie a akumulátory, v nichž se pro uchování energie nepoužívají jako aktivní látky nebo materiál elektrod žádné kovy nebo jejich sloučeniny a které rovněž neobsahují žádné nebezpečné látky.“ 2) Článek 22 se zrušuje. 3) Článek 23 se mění takto: a) odstavec 1 se nahrazuje tímto: „Nejpozději do konce roku 2016 vypracuje Komise zprávu o provádění této směrnice a jejím dopadu na životní prostředí a na fungování vnitřního trhu.“; b) v odstavci 2 se věta nahrazuje tímto: „Ve své zprávě Komise uvede vyhodnocení těchto hledisek této směrnice.“.

Odůvodnění

Hlavním cílem této směrnice je minimalizovat negativní dopad baterií na životní prostředí tím, že se zabrání vypouštění nebezpečných látek (těžké kovy) do životního prostředí. Definují se v ní pravidla pro uvádění baterií na trh a pro jejich zvláštní odstraňování.

Členské státy podporují výzkum nákladově efektivních metod recyklace šetrných k životnímu prostředí u všech typů baterií a akumulátorů. Organické baterie představují novou generaci baterií, které neobsahují nebezpečné látky. Výzkum a inovace probíhají po celé Evropě. Kromě složek šetrných k životnímu prostředí mají tyto baterie obrovský hospodářský potenciál a širokou škálu použití.

Bez navrhovaného pozměňovacího návrhu budou organické baterie podléhat zvláštním požadavkům na odstraňování běžných baterií, přestože jsou šetrné k životnímu prostředí. To by představovalo překážku pro technologické inovace podporující environmentální cíle a rovněž by to bránilo těmto inovacím, aby přispívaly k růstu a tvorbě pracovních míst v Evropě. Organické baterie by proto měly být z působnosti této směrnice vyňaty.

Pozměňovací návrh 2

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů, COM(2015) 594 final – 2015/0274 (COD)

Čl. 1 odst. 6

<i>Text navržený Komisí</i>	<i>Pozměňovací návrh VR</i>
6) Článek 15 se nahrazuje tímto: „Článek 15 Podávání zpráv	6) Článek 15 se nahrazuje tímto: „Článek 15 Podávání zpráv

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
1. Členské státy předávají Komisi údaje týkající se provádění čl. 5 odst. 2 a 5 za každý kalendářní rok. Předávají tyto údaje elektronicky před uplynutím 18 měsíců od konce vykazovaného roku, pro který byly údaje shromážděny. Údaje jsou předkládány ve formátu, který stanoví Komise v souladu s odstavcem 5. První zpráva bude zahrnovat údaje za období od 1. ledna [uvést rok provedení této směrnice + 1 rok] do 31. prosince [uvést rok provedení této směrnice + 1 rok]. 2. Členské státy předávají údaje týkající se plnění cílů stanovených v čl. 5 odst. 2 až do 1. ledna 2025. 3. K údajům předloženým členskými státy podle tohoto článku je připojena zpráva o kontrole kvality. 4. Komise přezkoumá údaje předané jí v souladu s tímto článkem a zprávu o výsledcích přezkumu zveřejní. Zpráva zahrnuje posouzení organizace sběru údajů, zdrojů údajů a metodiky použité v členských státech a rovněž posouzení úplnosti, spolehlivosti, včasnosti a konzistentnosti těchto údajů. Posouzení může obsahovat konkrétní doporučení ke zlepšení. Tato zpráva se vypracovává každé tři roky. 5. Komise přijme prováděcí akty za účelem stanovení formátu pro vykazování údajů v souladu s odstavcem 1. Tyto prováděcí akty se přijímají postupem podle čl. 17 odst. 2 této směrnice.“	1. Členské státy předávají Komisi údaje týkající se provádění čl. 5 odst. 2 a 5 za každý kalendářní rok. Předávají tyto údaje elektronicky před uplynutím 18 měsíců od konce vykazovaného roku, pro který byly údaje shromážděny. Údaje jsou předkládány ve formátu, který stanoví Komise v souladu s odstavcem 5. První zpráva bude zahrnovat údaje za období od 1. ledna [uvést rok provedení této směrnice + 1 rok] do 31. prosince [uvést rok provedení této směrnice + 1 rok]. 2. Členské státy předávají údaje týkající se plnění cílů stanovených v čl. 5 odst. 2 až do 1. ledna 2025. 3. K údajům předloženým členskými státy podle tohoto článku je připojena zpráva o kontrole kvality. 4. Komise přezkoumá údaje předané jí v souladu s tímto článkem a zprávu o výsledcích přezkumu zveřejní. Zpráva zahrnuje posouzení organizace sběru údajů, zdrojů údajů a metodiky použité v členských státech a rovněž posouzení úplnosti, spolehlivosti, včasnosti a konzistentnosti těchto údajů. Posouzení může obsahovat konkrétní doporučení ke zlepšení. 5. Komise přijme prováděcí akty za účelem stanovení formátu pro vykazování údajů v souladu s odstavcem 1. Tyto prováděcí akty se přijímají postupem podle čl. 17 odst. 2 této směrnice. 6. Vždy, kdy je to možné, a v souladu se zásadou zlepšování právní úpravy by veškeré dodatečné informační povinnosti vyplývající z této směrnice měly být plněny především prostřednictvím využití nebo zlepšení stávajících vnitrostátních informačních povinností, za předpokladu, že bude zaručena požadovaná jednotnost poskytovaných informací o odpadech. Vytváření nových komunikačních kanálů výhradně k zajištění souladu s touto směrnicí by mělo být pouze krajní možností, zejména pro místní a regionální orgány. Dříve, než členské státy přijmou prováděcí předpisy v zájmu zajištění souladu s informační povinností stanovenou ve směrnici, posoudí členské státy spolu s Komisí nutnost dodatečného informování.“

Odůvodnění

Doplnění je v souladu s balíčkem opatření týkajících se zlepšování právní úpravy EU a nedávným stanoviskem VR k provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí. Informace by měly být jednotné, aby je při přijímání opatření ke zlepšení nakládání s odpady bylo možné porovnávat.

Pozměňovací návrh 3

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

Čl. 1 odst. 8

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(8) Vkládá se nový článek, který zní:	(8) Vkládá se nový článek, který zní:
„Článek 8a	„Článek 8a
Obecné požadavky pro systémy rozšířené odpovědnosti výrobce	Obecné požadavky pro systémy rozšířené odpovědnosti výrobce
[...]	[...]
2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby držitelé odpadů, na které se zaměřují systémy rozšířené odpovědnosti výrobce vytvoření v souladu s čl. 8 odst. 1, byli informováni o dostupných systémech sběru odpadu a o předcházení vyhazování odpadů. Členské státy rovněž přijmou opatření zaměřená na vytvoření pobídek pro držitele odpadů, aby se zapojili do již existujících systémů odděleného sběru, a to prostřednictvím ekonomických pobídek nebo případně prostřednictvím regulací.	2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby držitelé odpadů, na které se zaměřují systémy rozšířené odpovědnosti výrobce vytvoření v souladu s čl. 8 odst. 1, byli informováni o dostupných systémech zpětného odběru, uznávaných střediscích pro opětovné použití, povolené přípravě pro střediska pro opětovné použití a systémech sběru odpadu a o předcházení vzniku odpadů a vyhazování odpadů. Členské státy rovněž přijmou opatření zaměřená na vytvoření pobídek pro držitele, producenty a prodejce odpadů, aby se zapojili do již existujících systémů odděleného sběru, a to prostřednictvím ekonomických pobídek nebo případně prostřednictvím regulací.
3. Členské státy přijmou nezbytná opatření, jež zajistí, aby jakákoli organizace zřízená za účelem uplatňování rozšířené odpovědnosti výrobce jménem výrobce výrobků:	3. Členské státy přijmou nezbytná opatření, jež zajistí, aby jakákoli organizace zřízená za účelem uplatňování rozšířené odpovědnosti výrobce jménem výrobce výrobků:
a) měla jasně stanovenou působnost z hlediska geografického pokrytí, výrobků a materiálů;	a) měla jasně stanovenou působnost z hlediska geografického pokrytí, výrobků a materiálů;
b) měla potřebné provozní a finanční prostředky pro splnění svých povinností týkajících se rozšířené odpovědnosti výrobce;	b) měla potřebné provozní a finanční prostředky pro splnění svých povinností týkajících se rozšířené odpovědnosti výrobce;
c) zavedla odpovídající mechanismus sebekontroly podporovaný pravidelnými nezávislými audity za účelem hodnocení:	c) zavedla odpovídající mechanismus sebekontroly a definiční minimálních požadavků na posouzení rozšířené odpovědnosti výrobce, podporované pravidelnými nezávislými audity za účelem hodnocení:
— finančního řízení organizace včetně dodržování požadavků stanovených v odst. 4 písm. a) a b),	— finančního řízení organizace včetně dodržování požadavků stanovených v odst. 4 písm. a) a b),
— kvality údajů shromážděných a vykázaných v souladu s odst. 1 třetí odrážkou a požadavky nařízení (ES) č. 1013/2006;	— kvality údajů shromážděných a vykázaných v souladu s odst. 1 třetí odrážkou a požadavky nařízení (ES) č. 1013/2006;

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
d) zveřejňovala informace o: — svém vlastníkovi a členech, — finančních příspěvcích hrazených výrobcí, — postupu výběru provozovatelů pro nakládání s odpady. 4. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby finanční příspěvky hrazené výrobcí za účelem dodržení jejich povinností spojených s rozšířenou odpovědností výrobce: a) pokrývaly celé náklady na nakládání s odpady u výrobků, jež uvádějí na trh Unie, včetně všech následujících položek: — náklady na činnosti odděleného sběru, třídění a zpracování odpadů, jež jsou požadovány pro dodržení cílů týkajících se nakládání s odpady uvedených v odst. 1 druhé odrážce se zohledněním příjmů z opětovného použití nebo prodeje recyklovaných surovin získaných z jejich výrobků, — náklady na poskytování odpovídajících informací držitelům odpadů v souladu s odstavcem 2, — náklady na shromažďování a vykazování údajů v souladu s odst. 1 třetí odrážkou;	d) zveřejňovala informace o: — svém vlastníkovi a členech, — finančních příspěvcích hrazených výrobcí, — postupu výběru provozovatelů pro nakládání s odpady. 4. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby finanční příspěvky hrazené výrobcí za účelem dodržení jejich povinností spojených s rozšířenou odpovědností výrobce: a) pokrývaly celé náklady související se skončením životnosti a náklady na nakládání s odpady u výrobků, jež uvádějí na trh Unie, včetně všech následujících položek: — <i>náklady na systémy zpětného odběru použitých produktů,</i> — <i>náklady na systémy opětovného použití,</i> — náklady na činnosti odděleného sběru a dopravy do třídících a zpracovatelských zařízení, včetně dopravy z ostrovů či izolovaných oblastí, je-li to proveditelné, náklady na třídění a zpracování odpadů, jež jsou požadovány pro dodržení cílů týkajících se nakládání s odpady uvedených v odst. 1 druhé odrážce se zohledněním příjmů z opětovného použití nebo prodeje recyklovaných surovin získaných z jejich výrobků, — náklady na poskytování odpovídajících informací držitelům odpadů v souladu s odstavcem 2, — <i>náklady na sběr a nakládání s netříděným odpadem z produktů uváděných na trh v Unii, které jsou sbírány a s nimiž se nakládá jako se součástí toků zbytkových odpadů, nebo které se vyhazují a jež sbírají a zpracovávají příslušné orgány,</i> — <i>veškeré další náklady, které musejí nést místní orgány nebo jiné veřejné orgány, jež nesou konečnou odpovědnost za sběr odpadu, zejména v případě, kdy systémy rozšířené odpovědnosti výrobce neplní svou funkci,</i> — náklady na shromažďování a vykazování údajů v souladu s odst. 1 třetí odrážkou;

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
b) byly upravovány na základě skutečných nákladů souvisejících se skončením životnosti jednotlivých výrobků nebo skupin podobných výrobků, a to se zohledněním jejich opětovné použitelnosti a recyklovatelnosti; c) vycházely z optimalizovaných nákladů na služby poskytované v případech, že veřejní provozovatelé pro nakládání s odpady jsou odpovědní za vykonávání provozních úkolů jménem systému rozšířené odpovědnosti výrobce. 5. Členské státy vytvoří odpovídající rámec pro sledování a vymáhání, aby bylo zajištěno, že výrobci výrobků budou dodržovat své povinnosti vyplývající z rozšířené odpovědnosti výrobce, budou náležitě využívány finanční prostředky a všechny subjekty zapojené do uplatňování systému budou vykazovat spolehlivé údaje. Pokud na území členského státu plní jménem výrobců povinnosti vyplývající z rozšířené odpovědnosti výrobce více organizací, členský stát zřídí nezávislý orgán pro dohled nad plněním povinností vyplývajících z rozšířené odpovědnosti výrobce. 6. Členské státy vytvoří platformu, aby zajistily pravidelný dialog mezi zúčastněnými stranami zapojenými do uplatňování rozšířené odpovědnosti výrobce, včetně soukromých nebo veřejných zpracovatelů odpadu, místních orgánů a v příslušných případech uznaných provozovatelů zařízení pro opětovné použití.“ [...]	b) byly upravovány na základě skutečných nákladů souvisejících se skončením životnosti jednotlivých výrobků nebo skupin podobných výrobků, a to se zohledněním jejich opětovné použitelnosti a recyklovatelnosti; c) vycházely z optimalizovaných nákladů na služby poskytované v případech, že veřejní provozovatelé pro nakládání s odpady jsou odpovědní za vykonávání provozních úkolů jménem systému rozšířené odpovědnosti výrobce. 5. Členské státy vytvoří odpovídající rámec pro sledování a vymáhání, aby bylo zajištěno, že výrobci výrobků budou dodržovat své povinnosti vyplývající z rozšířené odpovědnosti výrobce, budou náležitě využívány finanční prostředky a všechny subjekty zapojené do uplatňování systému budou vykazovat spolehlivé údaje. Pokud na území členského státu plní jménem výrobců povinnosti vyplývající z rozšířené odpovědnosti výrobce téhož typu výrobku více organizací, členský stát nebo příslušný orgán na nižší než celostátní úrovni zřídí nezávislý orgán (informační středisko) pro dohled nad plněním povinností vyplývajících z rozšířené odpovědnosti výrobce. 6. Členské státy zajistí, že systémy rozšířené odpovědnosti výrobce přispívají k předcházení vyhazování odpadů a ke sběru odpadů a podporují iniciativy na odstranění odpadů. 7. Členské státy vytvoří platformu, aby zajistily pravidelný dialog mezi zúčastněnými stranami zapojenými do uplatňování rozšířené odpovědnosti výrobce, včetně soukromých nebo veřejných zpracovatelů odpadu, místních orgánů a v příslušných případech uznaných provozovatelů zařízení pro opětovné použití a přípravu k opětovnému použití.“ [...]

Odůvodnění

Právní předpisy EU by měly umožňovat plnou odpovědnost výrobce za vyprodukovaný odpad. Vzhledem k tomu, že tento trh má celounijní rozměr, je třeba to zaručit prostřednictvím minimálních společných kritérií. V souladu se zásadou subsidiarity by rozšířená odpovědnost výrobce měla být stanovena na vnitrostátní/místní úrovni.

Pozměňovací návrh 4

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

Čl. 1 odst. 9

<i>Text navržený Komisí</i>	<i>Pozměňovací návrh VR</i>
9) Článek 9 se nahrazuje tímto: „Článek 9 Předcházení vzniku odpadů 1. [...] 2. Členské státy sledují a posuzují provádění opatření na předcházení vzniku odpadů. Za tímto účelem používají vhodné kvalitativní a kvantitativní ukazatele a cíle týkající se zejména množství komunálního odpadu na obyvatele, který byl odstraněn nebo byl energeticky využit. [...];“;	9) Článek 9 se nahrazuje tímto: „Článek 9 Předcházení vzniku odpadů 1. [...] 2. Členské státy sledují a posuzují provádění opatření na předcházení vzniku odpadů. Za tímto účelem používají vhodné kvalitativní a kvantitativní ukazatele a absolutní cíle týkající se zejména množství komunálního odpadu na obyvatele, který byl odstraněn nebo byl energeticky využit. [...];“;

Odůvodnění

Tyto ukazatele by měly vycházet z množství vyprodukovaného odpadu, např. 100 kg zbytkových odpadů na osobu, aby byl vytyčen reprezentativní a efektivní cíl, a to i pro země s malou ekonomikou anebo země, které již produkují méně odpadu.

Pozměňovací návrh 5

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

Čl. 1 odst. 10 písm. a)

<i>Text navržený Komisí</i>	<i>Pozměňovací návrh VR</i>
10) Článek 11 se mění takto: a) v odstavci 1 se první a druhý pododstavec nahrazuje tímto: „1. Členské státy přijmou vhodná opatření na podporu činností přípravy k opětovnému použití, zejména tvorbou a podporou sítí pro opravy a opětovné použití a umožněním přístupu těchto sítí do sběrných míst pro odpady a využíváním ekonomických nástrojů, kritérií pro veřejné zakázky, množstevních cílů nebo jiných opatření.“	10) Článek 11 se mění takto: a) v odstavci 1 se první a druhý pododstavec nahrazuje tímto: „1. Členské státy přijmou vhodná opatření na podporu činností přípravy k opětovnému použití, zejména tvorbou a podporou sítí pro opravy a opětovné použití a umožněním přístupu těchto sítí do sběrných míst pro odpady nebo vytvořením předem určených sběrných míst pro odpady k opětovnému použití a využíváním ekonomických nástrojů, kritérií pro veřejné zakázky, množstevních cílů nebo jiných opatření.“

<i>Text navržený Komisí</i>	<i>Pozměňovací návrh VR</i>
Členské státy přijmou opatření na podporu vysoce kvalitní recyklace a zřídí za tímto účelem systémy tříděného sběru, pokud je to proveditelné z hlediska technického, hospodářského a z hlediska životního prostředí a je-li to vhodné pro zaručení nezbytných standardů kvality pro příslušná odvětví zabývající se recyklací a pro dosažení cílů stanovených v odstavci 2.“;	Členské státy přijmou opatření na podporu vysoce kvalitní recyklace a zřídí za tímto účelem systémy tříděného sběru, pokud je to proveditelné z hlediska technického, hospodářského a z hlediska životního prostředí a je-li to vhodné pro zaručení nezbytných standardů kvality pro příslušná odvětví zabývající se recyklací a pro dosažení cílů stanovených v odstavci 2. Členské státy by měly v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality a zásadami zlepšování právní úpravy EU a na základě posouzení dopadů, které je přílohou této směrnice, provádět posouzení dopadu cílů navržených touto směrnicí na místní a regionální úrovni, zejména jsou-li tyto úrovně samosprávy zodpovědné za nakládání s odpady. Komise využije zjištění jako důkazu k uplatnění včasného varování a pružného provádění této směrnice podle článků 15, 16 a kapitoly V.“;

Odůvodnění

Nová směrnice stanoví řadu mechanismů k řešení otázky nedostatečného dodržování či nedodržování pravidel, ale také k podpoře pokroku. Ve většině případů však nedostatečné pochopení na úrovni EU toho, jaké jsou povinnosti regionální a místní úrovně v otázce odpadu, má za následek slabé výsledky, pokud jde o cíle EU.

Pozměňovací návrh 6

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

Čl. 1 odst. 10 písm. c)

<i>Text navržený Komisí</i>	<i>Pozměňovací návrh VR</i>
c) v odstavci 2 se písmeno b) nahrazuje tímto: „b) do roku 2020 zvýšit úroveň přípravy k opětovnému použití, recyklace a zásypů u nikoliv nebezpečných stavebních a demoličních odpadů, s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů uvedených na seznamu odpadů v kategorii 17 05 04, nejméně na 70 % hmotnosti;“;	c) v odstavci 2 se písmeno b) nahrazuje tímto: „b) do roku 2020 zvýšit úroveň přípravy k opětovnému použití, recyklace a zásypů u nikoliv nebezpečných stavebních a demoličních odpadů, s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů uvedených na seznamu odpadů v kategorii 17 05 04, nejméně na 70 % hmotnosti. Komise provede posouzení nakládání s těmito odpady a možnosti vytyčit do roku 2020 cíle v oblasti recyklace zvláštních stavebních materiálů na období do roku 2025 a 2030.“;

Odůvodnění

Má se za to, že navrhovaná opatření pro nikoliv nebezpečné stavební a demoliční odpady, které představují podstatnou část celkového množství odpadu, nejsou v tomto ohledu dostatečně ambiciózní. Namísto stávajícího společného cíle v oblasti přípravy k opětovnému použití, recyklace a zásypů se navrhuje vytyčit – alespoň v podobě plánu – konkrétní cíle v oblasti recyklace zvláštních stavebních materiálů s cílem podpořit fungování oběhového hospodářství.

Pozměňovací návrh 7

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

Čl. 1 odst. 10 písm. d)

<i>Text navržený Komisí</i>	<i>Pozměňovací návrh VR</i>
d) v odstavci 2 se doplňují nová písmena, která znějí:	d) v odstavci 2 se doplňují nová písmena, která znějí:
„c) do roku 2025 zvýšit úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu nejméně na 60 % hmotnosti;	„c) do roku 2025 zvýšit úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu nejméně na 60 % hmotnosti;
d) do roku 2030 zvýšit úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu nejméně na 65 % hmotnosti.“;	d) do roku 2030 zvýšit úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálního odpadu nejméně na 70 % hmotnosti.“;

Odůvodnění

Byla promarněna příležitost zachovat cíl ve výši 70 %, jak Evropská komise navrhla v loňském roce, neboť recyklace vytváří nová pracovní místa na místní úrovni a produkuje méně emisí než skládkování či spalování. VR již dříve zdůraznil, že pozitivní výsledky v některých členských státech a v některých regionech ukazují, že je možné tyto ambiciózní cíle splnit, resp. se jim přiblížit, pokud existují odpovídající rámcové podmínky a pokud je vytvořena nezbytná administrativní kapacita tam, kde dosud neexistuje ⁽¹⁾.

Pozměňovací návrh 8

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

Čl. 1 odst. 13

<i>Text navržený Komisí</i>	<i>Pozměňovací návrh VR</i>
Čl. 1 odst. 13	Čl. 1 odst. 13
13) Článek 22 se nahrazuje tímto:	13) Článek 22 se nahrazuje tímto:
„Členské státy zajistí, pokud je to proveditelné z hlediska technického, hospodářského a z hlediska životního prostředí a je-li to vhodné pro zaručení příslušných norem kvality pro kompostování a dosažení cílů stanovených v čl. 11 odst. 2 písm. a), c) a d) a čl. 11 odst. 3, oddělený sběr biologického odpadu .	„Členské státy zajistí, pokud se neprokáže neproveditelnost z hlediska technického, hospodářského a z hlediska životního prostředí, oddělený sběr biologického odpadu, aby zaručily příslušné normy kvality pro kompostování a dosažení cílů stanovených v čl. 11 odst. 2 písm. a), c) a d) a čl. 11 odst. 3.

⁽¹⁾ COM(2014) 397 final.

<i>Text navržený Komisí</i>	<i>Pozměňovací návrh VR</i>
Přijmou v případě potřeby a v souladu s články 4 a 13 opatření s cílem podpořit:	Přijmou v případě potřeby a v souladu s články 4 a 13 opatření s cílem podpořit:
a) recyklaci včetně kompostování, a anaerobní digesce biologického odpadu;	a) recyklaci včetně kompostování, a anaerobní digesce biologického odpadu;
b) zpracování biologického odpadu způsobem, který splňuje vysokou úroveň ochrany životního prostředí;	b) zpracování biologického odpadu způsobem, který splňuje vysokou úroveň ochrany životního prostředí;
c) používání materiálů bezpečných z hlediska životního prostředí pocházejících z biologického odpadu.“;	c) používání materiálů bezpečných z hlediska životního prostředí pocházejících z biologického odpadu.
	<i>Komise spolu s členskými státy nejpozději do roku 2018 posoudí, zda by měla být stanovena minimální jakostní kritéria pro kompost a digestát vzniklé z biologického odpadu, aby byla zaručena vysoká úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí.“;</i>

Odůvodnění

V pozměňovacím návrhu se navrhuje učinit sběr biologického odpadu povinným. Považuje se za prospěšné vylepšit znění písmene a) tak, aby byla recyklace biologického odpadu propojena s produkcí vysoce kvalitního kompostu a digestátu, jinak budou místo recyklace skládkovány.

Pozměňovací návrh 9

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, COM(2015) 595 final – 2015/0275 (COD)

Čl. 1 odst. 17

<i>Text navržený Komisí</i>	<i>Pozměňovací návrh VR</i>
17) Článek 29 se mění takto:	17) Článek 29 se mění takto:
a) v odstavci 1 se první věta nahrazuje tímto:	a) v odstavci 1 se první věta nahrazuje tímto:
„1. Členské státy vypracují programy předcházení vzniku odpadů, které stanoví opatření pro předcházení vzniku odpadů v souladu s články 1, 4 a 9.“;	„1. Členské státy vypracují programy předcházení vzniku odpadů, které stanoví opatření pro předcházení vzniku odpadů v souladu s články 1, 4 a 9, s cílem dosáhnout do roku 2025 10 % snížení množství komunálního odpadu oproti údajům zaznamenaným v roce 2015 a alespoň 30 % snížení potravinového odpadu do roku 2025 a 50 % snížení do roku 2030.“;
b) odstavce 3 a 4 se zrušují;	b) odstavce 3 a 4 se zrušují;

Odůvodnění

Předcházení vzniku komunálního odpadu je v souladu s cíli vytyčenými v 7. akčním programu pro životní prostředí a s úkolem svěřeným Komisi podle čl. 9 písm. c) rámcové směrnice Různé národní programy předcházení vzniku odpadů již obsahují kvantitativní cíle.

Pozměňovací návrh 10

návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech, COM (2015) 596 final – 2015/0276 (COD)

Čl. 1 odst. 3 písm. b)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
b) v odstavci 1 se doplňují nová písmena, která znějí:	b) v odstavci 1 se doplňují nová písmena, která znějí:
„f) nejpozději 31. prosince 2025 bude alespoň 65 % hmotnosti veškerých obalových odpadů připraveno k opětovnému použití a recyklováno;	„f) nejpozději 31. prosince 2025 bude alespoň 65 % hmotnosti veškerých obalových odpadů připraveno k opětovnému použití a recyklováno;
g) nejpozději 31. prosince 2025 bude dosaženo těchto minimálních cílů v hmotnostním vyjádření pro přípravu k opětovnému použití a recyklaci, pokud jde o níže uvedené konkrétní materiály obsažené v obalovém odpadu:	g) nejpozději 31. prosince 2025 bude dosaženo těchto minimálních cílů v hmotnostním vyjádření pro přípravu k opětovnému použití a recyklaci, pokud jde o níže uvedené konkrétní materiály obsažené v obalovém odpadu:
55 % plastů;	55 % plastů;
60 % dřeva;	60 % dřeva;
75 % železných kovů;	75 % železných kovů;
75 % hliníku;	75 % hliníku;
75 % skla;	75 % skla;
75 % papíru a lepenky;	75 % papíru a lepenky;
h) nejpozději 31. prosince 2030 bude alespoň 75 % hmotnosti veškerých obalových odpadů připraveno k opětovnému použití a recyklováno;	h) nejpozději 31. prosince 2030 bude alespoň 75 % hmotnosti veškerých obalových odpadů připraveno k opětovnému použití a recyklováno;
i) nejpozději 31. prosince 2030 bude dosaženo těchto minimálních cílů v hmotnostním vyjádření pro přípravu k opětovnému použití a recyklaci, pokud jde o níže uvedené konkrétní materiály obsažené v obalovém odpadu:	i) nejpozději 31. prosince 2030 bude dosaženo těchto minimálních cílů v hmotnostním vyjádření pro přípravu k opětovnému použití a recyklaci, pokud jde o níže uvedené konkrétní materiály obsažené v obalovém odpadu:
75 % dřeva;	75 % dřeva;
85 % železných kovů;	85 % železných kovů;
85 % hliníku;	85 % hliníku;
85 % skla;	85 % skla;
85 % papíru a lepenky.“;	85 % papíru a lepenky.
	<i>Komise předloží během několika málo let v rámci strategie týkající se oběhového hospodářství nový cíl pro plastové obaly, který bude vycházet z údajů pocházejících z výzkumu.“;</i>

Odůvodnění

Upozorňuje se na neexistenci cíle do roku 2030 pro přípravu k opětovnému použití a recyklaci plastových obalů. Komise by měla mít alespoň povinnost tento cíl během několika málo let předložit.

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

Obecné připomínky

1. vítá legislativní návrhy, kterými se mění směrnice o odpadech v novém balíčku opatření týkajících se oběhového hospodářství, a poukazuje na jejich přínosy pro spotřebitele, podniky, životní prostředí a hospodářství EU;
2. zdůrazňuje v této souvislosti, že přechod na oběhové hospodářství vytvoří nová pracovní místa, zvýší konkurenceschopnost malých, středních i velkých podniků EU, posílí rozvoj čistých technologií a sníží závislost Evropy na dovážených surovinách a energii;

Sladění definic

3. vítá jasný soubor harmonizovaných definic v různých směrních týkajících se odpadů a vyzývá Komisi, aby i nadále zajišťovala, aby všechny definice byly v souladu s Evropským katalogem odpadů, zamezilo se nejednoznačnostem a byly k dispozici srovnatelné údaje o pokroku dosaženém členskými státy a místními a regionálními orgány;
4. doporučuje spolutvůrcům právních předpisů, aby stanovili definici „odhazování odpadků“;

Kontroly

5. doporučuje posílit kontroly nedovolené přepravy odpadů, které mimo jiné na území EU podstatným způsobem snižují dostupnost dostatečného množství odpadů, které lze využívat v rámci oběhového hospodářství EU založeného na recyklaci a opětovném použití;

Označování

6. požaduje, aby byla stanovena povinnost označovat spotřební zboží uváděné na trh v EU, díky níž bude jasné určeno, jak třídit odpad do nadřazených kategorií tříděného sběru podle skupin, pro něž existuje konsolidovaný tříděný sběr. Pokud ze zboží vzniká odpad spadající do různých kategorií, musí se na označení uvést, jak rozdělit jednotlivé složky do příslušných kategorií tříděného materiálu, pokud to mohou spotřebitelé snadno provést;

Rozšířená odpovědnost výrobce

7. poukazuje na to, že navrhovaná harmonizace minimálních požadavků má zásadní význam pro zvýšení efektivity systémů rozšířené odpovědnosti výrobce ve všech členských státech;
8. vyzývá spolutvůrce právních předpisů, aby tyto požadavky neoslabovali a zachovali klíčová ustanovení, jako jsou ustanovení o zaručení transparentnosti, a plného krytí nákladů místních a regionálních orgánů ze strany výrobců v závislosti na sběru odpadů, nakládání s nimi a jejich zpracování, a informování veřejnosti. Jedním z nejdůležitějších faktorů předcházení vzniku odpadů může být výkup znovu použitelných obalů (skleněné nádoby, PET lahve) velkými obchodními řetězci;

Předcházení vzniku odpadů

9. zdůrazňuje, že jsou nutné větší podrobnosti ohledně „minimálních kvalitativních požadavků“ na potraviny, a navrhuje stanovit „minimální standardní postup“, který by umožnil shromažďovat potraviny se zárukou jejich bezpečnosti a uplatňoval by se jednotně ve všech členských státech;
10. vyzývá místní, regionální a celostátní orgány, aby zahájily informační a vzdělávací kampaně ke zvýšení povědomí o předcházení vzniku odpadů;

Iniciativy na odstranění odpadů „Let's do it!“ a „Clean-up-day“

11. vyzývá Komisi, členské státy a místní a regionální orgány, aby všemožně podporovaly různé iniciativy občanské společnosti pořádající místní či celostátní akce zaměřené na odstranění odpadu (např. místní kampaň „Let's do it“ nebo mezinárodní akční den „Let's clean up the World in just one day!“);

Opětovné použití a recyklace

12. opakuje svůj požadavek na vytyčení dalších cílů v oblasti opětovného použití, které budou závazné, nezávislé a zaměřené na konkrétní toky odpadů, zejména na nábytek, textil a odpadní elektrická a elektronická zařízení (OEEZ). Příprava k opětovnému použití je důležitá pro předcházení vzniku odpadů, stejně jako recyklace je na předním místě v hierarchii nakládání s odpady a představuje bezpečný potenciál pro rozvoj oběhového hospodářství⁽²⁾;

13. vyzývá v této souvislosti Komisi, aby stanovila minimální cíl pro přípravu k opětovnému použití a recyklaci plastů, kterého by mělo být u obalových odpadů dosaženo do roku 2030, na 70 % hmotnosti;

14. upozorňuje, že předcházení vzniku odpadů a jejich opětovné použití je svázáno s činnostmi, jež se provádějí s látkami a předměty, které v současnosti nejsou kvalifikovány jako odpad, na rozdíl od postupů recyklace a přípravy k opětovnému použití, které jsou spojeny s materiály kvalifikovanými jako odpad. Kvůli právním důsledkům kvalifikace odpadu pro podniky a instituce se doporučuje podrobnější ujasnění rozdílu mezi tím, co je a co není odpadem;

15. navrhuje definovat (např. v Evropském katalogu odpadů) koncepci recyklace a opětovného použití, jelikož v této chvíli zahrnují dvě různé skupiny zařízení vyžadující odlišné metody a zvláštní potřeby: a) odpady určené k recyklaci se dostanou na třídící pásy stanic systému selektivního třídění, kde jsou shromážděny podle požadavků průmyslového odvětví, b) v případě odpadu určeného k opětovnému použití je možné, aby tento odpad nebyl zahrnut do systému nakládání s odpady. Velké obchodní řetězce by mohly být stimulovány k výkupu obalů, ale třídění či netřídění odpadu bude nakonec na rozhodnutí kupujících;

16. vyzývá spolutvůrce právních předpisů, aby doporučili členským státům zavést do jejich programů předcházení vzniku odpadů finanční pobídky pro výrobní postupy produkující méně odpadu. Dále vyzývá místní a regionální orgány, aby přijaly opatření ke stimulaci snižování odpadu, který není určen k recyklaci;

17. doporučuje Evropské komisi, aby zvažila, zda by do rámcové směrnice měla být začleněna povinnost členských států podávat zprávy o průmyslových odpadech (nikoli nebezpečných) a povinnost Evropské agentury pro životní prostředí monitorovat a shromažďovat tyto údaje a analyzovat situaci do roku 2020, a zároveň zvažovat stanovení cílů pro přípravu k opětovnému použití a recyklaci tohoto odpadu⁽³⁾;

18. upozorňuje na to, že přechod od cílů v oblasti recyklace ke kombinovaným cílům pro přípravu k opětovnému použití a recyklaci a) komplikuje oddělené měření recyklování a přípravy k opětovnému použití obalů a obalových odpadů a b) vyžaduje další upřesnění;

19. považuje za nutné stanovit harmonizované metody výpočtu míry recyklace v celé EU a pro potravinový odpad a stavební a demoliční odpady určit pravidla, která stanoví nástroje a subjekty pověřené monitorováním údajů o snížení vzniku odpadů ve všech článcích výrobního, zpracovatelského a spotřebního řetězce;

20. navrhuje, aby Evropská komise vypracovala ukazatele pro environmentální hodnotu různých druhů odpadu. Současné právní předpisy ani návrh Evropské komise rozdíl v environmentální hodnotě různých druhů odpadu neberou v úvahu. Takto bude jasné, na jaké materiály je nutné se zvlášť zaměřit, aby se zlepšilo nakládání s odpady a aby bylo šetrnější k životnímu prostředí;

Energetické využití a skládkování

21. v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady vyzývá členské státy, aby v rámci iniciativy Evropské komise „Energie z odpadů“ podporovaly rozvoj vysoce účinné energie z odpadů. Podotýká, že tato zařízení zabývající se přeměnou odpadů na energii mohou Unii pomoci přiblížit se cíli menší závislosti na dovozu energie v souladu s energetickou unií;

⁽²⁾ CDR-1617-2013.

⁽³⁾ CDR-1617-2013.

22. uznává význam postupného omezování skládkování a podporuje Komisi ve změně přístupu v tom směru, že bude zakázáno skládkování tříděného odpadu, včetně organického odpadu, se zohledněním sdělení COM(2015) 614 o oběhovém hospodářství podporujícím kaskádové využívání biologických zdrojů, které mohou vytvářet konkurenci o tyto zdroje ⁽⁴⁾;

23. doporučuje, aby byl nadále upřednostňován kvalitativní a ambicióznější přístup s cílem zamezit skládkování recyklovatelného a biologicky rozložitelného odpadu;

24. vyzývá Evropskou komisi, aby prozkoumala možnost rozšíření maximálního 10 % cíle pro skládkování do roku 2030 nad rámec komunálního odpadu a jeho uplatnění na všechny druhy odpadů ⁽⁵⁾;

Výjimky z cílů v oblasti komunálního odpadu a skládkování pro určité členské státy

25. ospravedlňuje výjimky udělené 7 členským státům, které mají nejnižší míru nakládání s odpady, trvá však na tom, aby byla zachována navržená ustanovení, podle nichž členské státy, které výjimku nahlásí, musí předložit plány provádění s podrobným harmonogramem opatření nezbytných pro dosažení jejich cílů;

Povinnost vést záznamy a oznamovací povinnost

26. upozorňuje na neexistenci ustanovení, které Evropská komise v rámcové směrnici navrhla již v roce 2014 a které stanoví, že průmyslové podniky a obchodní společnosti musí vést registr nikoliv nebezpečných odpadů, které zpracovávají, a na vyžádání zpřístupnit uvedené údaje příslušným orgánům;

Akty v přenesené pravomoci

27. je znepokojen rozsáhlými pravomocemi, které navrhované směrnice udělují Evropské komisi k přijímání aktů v přenesené pravomoci, a vyzývá spoluvůrce právních předpisů, aby omezily jejich využívání, neboť omezují kontrolní pravomoc a vymykají se demokratickému a legislativnímu procesu ⁽⁶⁾;

Pakt starostů a primátorů v oblasti nakládání s odpady

28. vzhledem k velkému úspěchu Paktu starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky navrhuje vytvořit podobnou strukturu pro nakládání s odpady. V této souvislosti zdůrazňuje úlohu Výboru regionů jako shromáždění EU regionálních a místních zástupců při mobilizaci místních a regionálních orgánů a zvýšení jejich úsilí o účinnější využívání zdrojů, menší plýtvání a častější recyklaci, opětovné použití a využití odpadů ve městech;

Subsidiarita a proporcionalita

29. upozorňuje na to, že návrhy Evropské komise nevzbuzují obavy z dodržování subsidiarity, ale budí pochybnosti ohledně dodržování zásady proporcionality ⁽⁷⁾.

V Bruselu dne 15. června 2016

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

⁽⁴⁾ COR-2014-04083, CdR 3751/2013, CdR 1617/2013.

⁽⁵⁾ CdR 1617/2013.

⁽⁶⁾ COR-2014-04083. Konzultace expertní skupiny pro subsidiaritu a analýza příslušných rozhodnutí vnitrostátních parlamentů a regionálních shromáždění z hlediska aspektů souvisejících se subsidiaritou a proporcionalitou balíčku předpisů v oblasti oběhového hospodářství – shrnutí a analýza, COR-2016-1521.

⁽⁷⁾ Viz též Konzultace expertní skupiny pro subsidiaritu a analýza příslušných rozhodnutí vnitrostátních parlamentů a regionálních shromáždění z hlediska aspektů souvisejících se subsidiaritou a proporcionalitou balíčku předpisů v oblasti oběhového hospodářství – shrnutí a analýza, COR-2016-1521.

Stanovisko Evropského výboru regionů – Strategie rozšíření EU na období 2015–2016

(2017/C 017/10)

Zpravodajka: Anna MAGYAR (Maďarsko, ELS), místopředsedkyně rady Csongrádské župy**Odkaz:** sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Strategie rozšíření EU, COM(2015) 611 final**POLITICKÁ DOPORUČENÍ****EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ****Průřezové poznámky**

1. znovu potvrzuje svůj závazek vůči procesu rozšíření, který je investicí do stability a prosperity; poznamenává, že rozšíření v minulosti napomohla k překonání historických rozdělení v Evropě, zvýšila prosperitu a osvědčila se jako nejvýkonnější nástroj zahraniční politiky EU;
2. bere na vědomí, že Evropská komise neočekává, že by během jejího současného funkčního období došlo k dalšímu rozšíření, nesmí to však vést k pozastavení tohoto procesu; uznává, že je zapotřebí času na přípravu, nicméně zdůrazňuje, že je nutné tento čas vhodně využít za účelem pokroku v procesu rozšíření prostřednictvím důsledné a spravedlivé podmíněnosti a stálým pokrokem v souvisejících nastávajících úkolech, jakož i důvěryhodnou, realistickou evropskou perspektivou, aby země procesu rozšíření nepolevily v aktivitě a motivaci, jelikož reformy a pokrok v zemích procesu rozšíření jsou v zájmu všech členských států EU a všech zemí procesu rozšíření;
3. zdůrazňuje, že je prioritou zachovat stávající strukturu Unie prostřednictvím transparentních a odpovídajících politik, které by zajistily a udržely silnou politickou, hospodářskou a územní soudržnost. Zajištění blahobytu a rozvoje členských států, jakož i evropská bezpečnost tváří v tvář různým hrozbám, představují první krok na cestě k rozšířené Evropské unii;
4. domnívá se, že balíček týkající se rozšíření, který předložila Komise ve svém sdělení a ve zprávách o jednotlivých zemích za rok 2015, všeobecně přináší přesné a celkově pozitivní hodnocení i s ohledem na to, že ve všech zemích procesu rozšíření došlo v některých záležitostech ke zjevnému pokroku, i když přetrvávají významné nedostatky (nebo – v některých případech – došlo k regresi situace), a je zapotřebí vyvinout další úsilí, aby bylo dosaženo udržitelných výsledků;
5. naléhavě vyzývá členské státy, země procesu rozšíření a orgány EU, aby zajistily úspěch procesu rozšíření; připomíná zemím tohoto procesu jejich odpovědnost a závazky, jichž je v tomto ohledu zapotřebí;
6. zdůrazňuje, že proces rozšíření by měl být inkluzivním úkolem a měla by do něj být zapojena celá společnost; zdůrazňuje, že stěžejní je úloha místní a regionální úrovně, protože je nejbližší k občanům, pokud jde o subsidiaritu, komunikaci, participativní demokracii, rozmanitost a identitu; rovněž je klíčová pro hospodářský rozvoj, přeshraniční spolupráci, čerpání fondů EU a provádění právních předpisů EU;
7. vítá, že Komise zmiňuje klíčovou úlohu místních a regionálních orgánů; zdůrazňuje však stejně, jako učinil již při mnoha příležitostech, že v budoucích sděleních a zprávách je třeba se lépe a podrobněji zaměřit na místní a regionální správu, i když neexistuje na toto téma samostatná kapitola *acquis* či etablovaný unijní model na téma decentralizace a víceúrovňové správy; domnívá se, že zajištění pevné, demokratické a efektivní místní a regionální správy je zásadním prvkem předvstupní přípravy, protože reformy jsou často prováděny na místní úrovni a dosahuje se na ní důsledných a důvěryhodných výsledků, a poukazuje na význam subsidiarity jakožto klíčové zásady EU zakotvené ve Smlouvách;

8. zdůrazňuje úlohu místních orgánů jak při poukazování na stávající výhody členství v EU, tak při podpoře občanů, pokud jde o využívání nástrojů, které jim jako evropským občanům Unie nabízí. Právo na využívání výhod evropského občanství nabízí jednotlivcům mnoho konstruktivních příležitostí, a právě z tohoto důvodu je nezbytné propagovat Unii nejen z hlediska kolektivních, ale i individuálních přínosů;

9. zdůrazňuje, že zapojení místních a regionálních orgánů je rovněž klíčové pro komunikaci o rozšíření za účelem zajištění veřejné podpory procesu tím, že budou objasněny výhody pro veřejnost související s rozšířením. Poukazuje na význam spolupráce s občanskou společností v této souvislosti;

10. domnívá se, že nový přístup, jehož součástí je čtyřletá strategie rozšíření, nabízí spolehlivější perspektivu s důslednou podmíněností; vítá jasnější metodiku, harmonizované podmínky a lepší identifikaci úkolů jako příležitostí umožňujících porovnatelnost a podporuje větší zaměření na aktuální stav a na pokrok v různých oblastech a opatřeních, která byla vyhodnocena jako nezbytná k dalšímu pokroku;

11. domnívá se, že základní a prioritní oblasti ve sdělení Komise a ve zprávách jsou obecně vhodně vymezeny; vyzývá Komisi, aby zvažila rovněž zaměření na další relevantní, horizontální záležitosti, jež jsou významné pro každou zemi procesu rozšíření, mezi své prioritní oblasti (např. sociální politika, zranitelné/znevýhodněné skupiny a menšiny);

12. zdůrazňuje, že třeba vynaložit úsilí, aby povinnosti místních a regionálních orgánů v každé zemi procesu rozšíření byly v souladu s náležitými zdroji a kapacitami, a vyzývá, aby byly místní a regionální orgány zapojeny do tvorby politik s cílem zajistit účinné provádění;

Právní stát a základní práva

13. souhlasí s tím, že další pokrok v oblasti právního státu a základních práv, včetně ochrany menšin, má skutečně zásadní význam a je výzvou pro každou zemi procesu rozšíření; toto hodnocení rovněž potvrzuje oprávněnost „nového přístupu“ k rozšíření, který je založen na větším důrazu na soudnictví a základní práva a na právo, svobodu a bezpečnost; upozorňuje na význam spolupráce v rámci Rady Evropy a s Radou Evropy a jejím Kongresem místních a regionálních orgánů ohledně základních práv, právního státu a místní demokracie;

14. vítá zaměření na svobodu projevu, nicméně zdůrazňuje, že je zapotřebí se stejně důrazně zaměřit na problematiku zranitelných a znevýhodněných skupin a menšin, což je rovněž relevantní ve všech zemích procesu rozšíření (včetně národnostních, etnických a náboženských menšin a Romů, kteří často čelí vícenásobnému znevýhodnění, a předcházení diskriminace z důvodu sexuální orientace nebo pohlaví a diskriminace lidí se zdravotním postižením, nezletilých a starších osob a vnitřně vysídlených osob a uprchlíků), přičemž zdůrazňuje, že je na místní a regionální úrovni rovněž zapotřebí zvyšování povědomí, vlastní odpovědnosti a zejména řádného, důvěryhodného provádění a výsledků. V tomto smyslu je třeba pozorně sledovat situaci v těchto zemích, zejména s ohledem na zranitelné skupiny;

15. vyzývá k dalšímu úsilí o odpolitizování veřejné správy a zvýšení transparentnosti ve všech zemích procesu rozšíření, protože rozsáhlé politické vměšování je i nadále problémem a brání spolupráci mezi správními úrovněmi;

16. zdůrazňuje význam boje proti veřejné i soukromé korupci na všech úrovních vlády a společnosti a zdůrazňuje, že důvěryhodné výsledky v této oblasti obvykle vyžadují také pokrok na místní úrovni;

17. zdůrazňuje, že je nutné čelit radikalizaci, extremismu, terorismu a problému zahraničních bojovníků, zejména předcházet radikalizaci mladých lidí, aby se nepromarnil jejich potenciál, ale byla jim naopak předložena důvěryhodná perspektiva zaměstnání, vzdělání, posilování různých místních společenství, včetně ochrany a respektování jejich identity a kulturního a náboženského dědictví, čímž by se také podporovaly základní evropské hodnoty, jež vyplývají z křesťanské kultury; vyzývá proto místní společenství, aby podporovala vzdělávání v oblasti tolerance a usmíření, a vlády, aby toto vzdělávání usnadňovaly;

18. odsuzuje teroristické útoky a všechny formy použití násilí, včetně hrozeb použití násilí, zdůrazňuje, že použití násilí je nepřijatelné v jakékoliv politické diskusi;

Hospodářský rozvoj a propojení

19. zdůrazňuje, že hospodářský rozvoj je klíčovým faktorem při zajišťování stability (např. prostřednictvím pracovních příležitostí a sociálního začleňování); vítá programy hospodářských reforem a posílení spolupráce a koordinace ve formě setkání za účelem dialogu o hospodářských a finančních záležitostech mezi EU a západním Balkánem a Tureckem;

20. vyzývá k účinnějšímu a transparentnějšímu řízení a přidělování předvstupních finančních prostředků EU v zemích procesu rozšíření, a to i na místní úrovni, aby se zabránilo ztrátám finančních prostředků kvůli tomu, že chybí politické plánování, odborná příprava, koordinace a účinné schopnosti čerpání prostředků na místní úrovni; kromě toho zdůrazňuje význam zahrnutí velkých i menších měst do školicích a podpůrných programů;

21. vítá zaměření na agendu EU v oblasti propojení a regionální iniciativy, jež by měly být inkluzivnější (berlínský proces atd.), a zdůrazňuje, že je třeba zapojit více místních, regionálních a vnitrostátních orgánů jak v zemích procesu rozšíření, tak také v členských státech, a vybízí k dalším investicím (doprava, energetika, digitální telekomunikace, vzdělávání, mládež atd.);

22. zdůrazňuje, že je nutné přizpůsobit proces likvidace odpadů úrovni EU a omezit jejich odhazování pod širým nebem;

23. podporuje a vítá postup národních investičních výborů v zemích-příjemcích západního Balkánu, který směřuje k vytvoření jediného seznamu projektů, a vyzývá ke koordinaci strukturálních nástrojů;

24. vyzdvihuje zásadní úlohu místní a regionální demokracie pro posílení demokratických institucí a jejich správní kapacity; zdůrazňuje úlohu volených místních a regionálních shromáždění jako míst pro dialog a růst občanské společnosti a pro diskusi mezi subjekty s rozhodovací pravomocí a zúčastněnými stranami; připomíná, že místní a regionální orgány přijímají důležitou úlohu při zjišťování veřejného mínění na témata evropské politiky a integrace. Zdůrazňuje dále, že posílení místní a regionální správy podpoří provádění správních reforem a zlepší poskytování služeb občanům;

Regionální spolupráce mezi zeměmi procesu rozšíření

25. znovu opakuje, že regionální spolupráce a dobré sousedské vztahy jsou nezbytnými prvky procesu rozšíření i procesu stabilizace a přidružení; vítá a podporuje celkově kladný vývoj napříč zeměmi procesu rozšíření a oceňuje učiněné snahy, nicméně vyzývá ke skutečnému pokroku v dosud nedořešených záležitostech a k tomu, aby výsledky byly udržitelné; vybízí místní a regionální komunity, aby k tomuto procesu přispěly;

26. vyzývá všechny zapojené aktéry, aby v tomto příznivém vývoji pokračovali, a to i prostřednictvím podpory usmiřování na úrovni společenství a místní úrovni, a aby podporovali dialog mezi etnickými, náboženskými a kulturními skupinami;

27. vyzývá země procesu rozšíření, aby využívaly stávající programy partnerství nebo technické pomoci a výměny informací (TAIEX);

28. upozorňuje na to, že Výbor regionů a jeho pracovní skupiny a smíšené poradní výbory jsou dobrým fórem pro navazování kontaktů a výměnu osvědčených postupů mezi místními a regionálními orgány, a vítá příznivý výsledek nedávných schůzí smíšených poradních výborů a pracovních skupin, včetně zahajovací schůze smíšeného poradního výboru se Srbskem; těší se také na výsledky Dne věnovaného rozšíření, kde se sejdou všechny tyto subjekty, aby prozkoumaly problémy horizontální i tematické povahy, které se týkají jich všech;

Migrace

29. je potěšen tím, že Komise zdůrazňuje otázku migrace, protože současná bezprecedentní situace ohledně uprchlíků a ekonomických migrantů má vliv na celý region (zejména na Turecko, ale také na Bývalou jugoslávskou republiku Makedonii a Srbsko) i na členské státy, přes které vede migrační trasa, a není možné nalézt řešení, pokud nedojde ke spojení sil a solidaritě a nebudou vzájemně plněny závazky; vyzývá k provádění doporučení konference o trase přes východní Středomoří a západní Balkán, jakož i prohlášení EU a Turecka z 29. listopadu 2015 a 18. března 2016 a společného akčního plánu;

30. vítá úsilí, které vynaložily členské státy a zejména kandidátské země na vypořádání se s krizí, a zdroje, které poskytly, včetně výzev na migrační trase v Srbsku a Bývalé jugoslávské republice Makedonii a s největším počtem migrantů a uprchlíků ve světě, které v současné době hostí Turecko; zdůrazňuje, že je nutné, aby EU pokračovala v poskytování pomoci a aby tuto pomoc mohly využívat místní a regionální orgány; zdůrazňuje rovněž potřebu posílení investic v regionu za účelem tvorby pracovních míst, aby nedošlo ke ztrátě sociálního a hospodářského potenciálu migrantů a uprchlíků;

31. podtrhuje klíčovou úlohu místních společenství – zejména těch na migrační trase –, která jsou jako první dotčena přílivem migrantů a uprchlíků, zdůrazňuje však, že místní kapacity jsou omezené a nerovnoměrné, což znamená, že je třeba poskytnout další pomoc na místní úrovni a zapojit místní a regionální orgány, a poukazuje na to, že je třeba věnovat zvláštní pozornost potřebám, obavám a bezpečnosti místních společenství, jež jsou dotčena smíšeným migračním tokem, a výzvám, kterým tato společenství čelí. Vybízí k partnerství mezi místními společenstvími podél migračních tras za účelem výměny informací a osvědčených postupů a expertních poznatků, včetně oblastí integrace, odborné přípravy, vzdělávání, zaměstnanosti, navracení, azylu a boje proti pašování a převaděčství;

32. s odkazem na priority a opatření stanovené v nedávných závěrech Evropské rady zdůrazňuje, že je zapotřebí prevence, pokud jde o situaci v krizových regionech, včetně účinné politiky rozvoje, a zaměření úsilí na uprchlíky, kteří oprávněně potřebují mezinárodní ochranu; proto vyzdvihuje potřebu zajistit důkladné, ale i rychlé zpracování žádostí o azyl a usnadňovat účinné navracení odmítnutých žadatelů podle společných pravidel EU a podporuje návrh na vytvoření seznamu bezpečných zemí původu ze strany EU;

33. zdůrazňuje, že je třeba přezkoumat a v případě potřeby reformovat logiku tradiční podpory a pomoci zasáhnout kořeny ekonomické migrace a také že je třeba zapojit místní a regionální úroveň jak z členských států, tak kandidátských zemí do strategických rozhodnutí o rozvojové politice, zaměřených i na vymýcení hladu, chudoby a příčin ekonomické migrace;

34. zdůrazňuje rovněž, že je potřeba, aby se EU ve vyšší míře zapojovala do iniciativ a politik zaměřených na země a regiony, odkud pocházejí migranti, aby se radikálně snížil příliv uprchlíků nucených opustit svou zemi a ekonomických migrantů podstupujících nebezpečnou cestu na evropské území, a zvýšila diplomatickou intervenci na podporu míru v zemích zasažených konfliktem;

Turecko

35. zdůrazňuje klíčové partnerství a vzájemnou závislost EU a Turecka a podporuje posílenou spolupráci v oblasti společných zájmů; vítá závazek Turecka k reformám a přistoupení k EU a vyzývá k udržení této obnovené dynamiky v rámci příslušných závěrů ze zasedání Evropské rady a Rady i společných prohlášení EU a Turecka; vyzývá k plnému provedení plánu na uvolnění vízového režimu ve vztahu ke všem členským státům;

36. uznává, že jednání o přistoupení dostala nový impuls v souladu s nedávnými závěry Rady, Evropské rady a summitů EU a Turecka, a vyzývá k dalšímu pokroku podle vyjednávacího rámce a příslušných závěrů Rady; konstatuje, že je třeba podpořit dobrou úroveň přípravy v některých oblastech překonáním nedostatků nebo v některých případech závažných problémů v jiných oblastech;

37. domnívá se, že klíčovým krokem kupředu je pokrok v otázkách souvisejících s právním státem a základními právy, a proto vyzývá Turecko, aby s Komisí spolupracovalo na přípravných pracích ke kapitolám 23 a 24, aniž by byly dotčeny postoje členských států; zdůrazňuje, že v této oblasti je třeba učinit více, zejména pokud jde o svobodu projevu a myšlení, svobodu sdělovacích prostředků, svobodu svědomí a náboženství a svobodu shromažďování a sdružování, spolu s dodržováním lidských práv, včetně práv menšin, rovnosti žen a mužů a boje proti korupci; zdůrazňuje, že v tomto ohledu je nezbytné dosáhnout zásadních výsledků a důvěryhodných úspěchů, a vyzývá k posílenému úsilí, závazkům a odpovědnosti v souladu s *acquis* EU v těchto oblastech, a to i na místní úrovni; v tomto ohledu zdůrazňuje velký význam mezináboženského a mezikulturního dialogu na všech úrovních při posilování občanské společnosti a mezinárodních partnerství;

38. vítá přijetí vnitrostátní strategie regionálního rozvoje, do níž spadají agentury místního rozvoje, koordinační mechanismus a akční plány, vyzývá k jejich provádění a vybízí ke zlepšení, pokud jde o nerovnosti mezi regiony; dále všechny zainteresované strany vyzývá, aby bylo vynaloženo úsilí o usnadnění mírového procesu a procesu usmíření v oblasti kurdské otázky;

39. poukazuje na nutnost boje proti terorismu, odsuzuje nedávné teroristické útoky a vyjadřuje solidaritu s oběťmi, dále vyzývá k potírání radikalizace, včetně podporování začleňování na místní úrovni;

40. poznamenává, že fiskální decentralizace a zdroje na místní a regionální úrovni jsou dosud omezené, a zdůrazňuje, že je třeba jít nad rámec změn zákona o obcích z roku 2012;

41. vybízí ke spravedlivému, komplexnímu a funkčnímu řešení kyperské otázky vycházejícímu z příslušných rezolucí Rady bezpečnosti OSN, mezinárodního práva a hodnot a zásad, na nichž je založena EU, požaduje jej a podporuje; vítá pozitivní kroky a zapojení směrem k vzájemně akceptovatelnému řešení a vyzývá Turecko k aktivní podpoře úsilí v tomto směru;

42. vyzývá k plnému a nediskriminačnímu provádění dodatkového protokolu k dohodě o přidružení mezi EU a Tureckem vůči všem členským státům EU, včetně Kyperské republiky; žádá Turecko o zachování dobrých sousedských vztahů se všemi sousedy jakožto klíčového prvku procesu přistoupení; zdůrazňuje potřebu respektovat svrchovanost a svrchovaná práva členských států v souladu se zásadami EU, rezolucemi OSN a mezinárodním právem; vyzývá Turecko, aby začalo stahovat své ozbrojené síly z Kypru a v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 550 (1984) předalo uzavřenou část města Famagusta Organizaci spojených národů; zdůrazňuje, že takovéto budování důvěry by otevřelo možnost hospodářského, sociálního a regionálního růstu obou komunit; konstatuje, že dohodu mohou posílit rozhovory mezi oběma společenstvími a dialog občanské společnosti v rámci místních komunit;

43. vyzývá k dalšímu úsilí o rozšíření pracovní skupiny Výboru regionů a Turecka na smíšený poradní výbor;

44. domnívá se, že je nezbytné, aby občanská společnost členských států byla ve větší míře zapojena do celého procesu;

Černá Hora

45. vítá závazek Černé Hory a pokrok, kterého tato země dosáhla na cestě k přistoupení k EU, a rovněž příležitost k posílení stability, která je nedílnou součástí pozvání ke vstupu do NATO;

46. vyzývá všechny strany, aby posílily vzájemný politický dialog napříč politickým spektrem, a všechny úrovně správy, aby zajistily, že příští volby se uskuteční v souladu s nejvyššími demokratickými standardy na základě nových volebních zákonů;

47. zdůrazňuje, že je nutné zajistit věrohodné výsledky, pokud jde o právní stát a základní práva, a to i na místní úrovni; v tomto ohledu vítá místní akční plány pro předcházení korupci, které vypracovala velká většina obcí, a rovněž místní plány na sociální začleňování, a vyzývá k tomu, aby byly řádně prováděny a vhodně monitorovány;

48. vítá úsilí vynaložené v oblasti profesního rozvoje úředníků na místní úrovni, nicméně zdůrazňuje, že je třeba dalšího pokroku (např. odborná příprava a transparentnější přijímací řízení založené na zásadě zásluh); vítá přijaté změny zákona o financování místní samosprávy a vybízí k dalšímu úsilí o zajištění finanční soběstačnosti místní samosprávy;

49. vítá programy ministerstva hospodářství na podporu méně rozvinutých obcí a vývozu místních a regionálních společností;

Srbsko

50. vítá závazek Srbska účastnit se procesu přistoupení k EU, který již přinesl výsledky, pokud jde o postup včasného dokončení prověřování a otevření prvních vyjednávacích kapitol, a vybízí Srbsko, aby v těchto pozitivních krocích (např. dokončení různých strategických dokumentů) pokračovalo plněním svých závazků; zejména vyzývá příslušné orgány, aby protikorupční opatření pojalily trvale a udržitelně;

51. vítá předložení akčních plánů pro kapitoly 23 a 24 a je potěšen tím, že je zavedeno právní prostředí zaručující základní práva, nicméně zdůrazňuje, že je třeba zajistit jeho účinné, důsledné provádění v celé zemi;

52. vítá, že vláda přijala akční plán, který se bude cíleně věnovat národnostním menšinám, a vyzývá k jeho řádnému provedení a upozorňuje v této souvislosti na stanoviska Rady Evropy; oceňuje vysokou úroveň ochrany národnostních a etnických menšin ve Vojvodině a žádá, aby byla tato práva zajištěna rovněž na místní úrovni (v oblasti vzdělání, přístupu ke sdělovacím prostředkům a náboženským službám, používání menšinových jazyků včetně v postupech veřejné správy a registru obyvatel a v poměrném zastoupení ve veřejném sektoru); vítá obecně dobré vztahy mezi etnickými skupinami a vybízí k dalšímu pokroku; vítá rétoriku vstřícnou vůči etnickým a jiným menšinám, jež vládne v prohlášeních nejvyšších vládních představitelů;

53. domnívá se, že národní rady pro menšiny jsou dobrým příkladem, a zdůrazňuje, že je nutno zajistit slučitelnost zákona o národních radách pro menšiny s odvětvovými právními předpisy a zachovat přitom úroveň již získaných práv a pravomocí;

54. upozorňuje na to, že místní kapacita je často nízká a nevyrovnaná, a požaduje náležité zdroje na decentralizované úrovni, které budou odpovídat přiděleným úkolům a u nichž bude existovat vazba mezi účinností veřejných výdajů a následnými příjmy; zdůrazňuje, že je ještě třeba přijmout zákon o financování ve Vojvodině;

55. vítá strategii reformy veřejné správy a strategii odborné přípravy v oblasti místní samosprávy a vyzývá, aby byla tato strategie řádně provedena a aby byl přijat zákon o státní službě týkající se zaměstnanců místní správy; domnívá se, že pozitivní příklady představuje práce Národního konventu o evropské integraci a konzultace na místní úrovni;

56. vyzývá k provádění doporučení OBSE/ODIHR týkajících se obecních voleb;

57. vítá a podporuje pozitivní vývoj v procesu normalizace a dialogu mezi Bělehradem a Prištinou, který přináší výsledky pro občany, a vybízí k dalšímu pokroku plněním závazků a prováděním dohod, což posílí spolupráci a důvěru; vyzývá příslušné orgány, aby aktivně podporovaly normalizaci;

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

58. zdůrazňuje, že tato země byla první, která podepsala dohodu o stabilizaci a přidružení, a s ohledem na to vyjadřuje obavu ohledně patové situace, pokud jde o proces integrace a prosazování závazků a reforem. Vyzývá zemi, aby projevila obnovenou politickou vůli, a EU, aby potvrdila, že tato země má důvěryhodnou evropskou perspektivu, aby ji povzbudila ke splnění jejích závazků;

59. vyzývá všechny strany, aby dostály svým povinnostem tím, že budou plně a konstruktivně provádět politickou dohodu z června/července roku 2015, a k provedení „naléhavých reformních priorit“; zdůrazňuje, že je třeba bojovat s regresí situace v oblasti svobody projevu, zejména co se týče právního státu včetně justice a důvěry v politický systém, a vybízí k dalšímu pokroku (v návaznosti na dříve dosažené výsledky týkající se poměrně dobré úrovně souladu s *acquis*) založenému na věrohodných úspěších, včetně na místní úrovni;

60. na základě výše uvedených skutečností očekává, že Komise bude moci rozšířit svá doporučení na zahájení přístupových jednání v souladu se závěry Rady a stanovenými podmínkami;

61. zdůrazňuje, že je nezbytné dále provádět program decentralizace; v tomto ohledu vítá strategický program na období 2015–2020 a vyzývá k provádění druhé fáze fiskální decentralizace;

62. zdůrazňuje, že zásadním prvkem zůstávají dobré sousedské vztahy, včetně nalezení sjednaného a vzájemně přijatelného řešení problému pojmenování pod záštitou OSN, a také, že místní a regionální orgány hrají v tomto ohledu konstruktivní úlohu, v souladu s příslušným závazkem vedoucích představitelů hlavních politických stran uvedeným v politické dohodě z přelomu června a července 2015; v tomto duchu je třeba se vyvarovat akcí a prohlášení, jež podrývají dobré sousedské vztahy;

Albánie

63. vítá náležité zaměření a trvalý pokrok, který činí Albánie v oblasti klíčových reformních priorit, zejména v oblasti justice, a vybízí ji, aby zvýšila tempo reform, především v oblastech spadajících do klíčových priorit, a zaměřila se zvláště na právní stát, na odpolitizování veřejné správy a na účinnou ochranu lidských práv, včetně práv osob patřících k menšinám v celé Albánii, a aby zajistila výkon vlastnických práv a dále zlepšovala podnikatelské a investiční prostředí a řešila vysokou míru stínové ekonomiky, aby bylo možné zahájit přístupová jednání; připomíná, že musí být zajištěno trvalé, komplexní a inkluzivní plnění klíčových priorit; vítá zejména novou legislativu o vyloučení odsouzených osob z parlamentu a zároveň zdůrazňuje, že je zapotřebí řádného zápisu výsledků; vítá také protikorupční strategii a akční plán; naléhá na další pokrok, pokud jde o politická a legislativní opatření a řádné provádění;

64. je potěšen tím, že místní volby v roce 2015 proběhly bez významnějších mimořádných událostí, nicméně vyzývá k větší nestrannosti a profesionalitě; dále vítá výbor ad hoc zřízený parlamentem k volební reformě a poukazuje v tomto ohledu na doporučení OBSE/ODIHR a na doporučení Kongresu RE/volební pozorovatelské mise VR vyzývající k odpolitizování veřejné správy a zajištění nestrannosti;

65. vyzývá k tomu, aby bylo umožněno široké začleňování do procesu reform pomocí zapojení všech příslušných politických a občanských subjektů, včetně opozice a relevantních zúčastněných stran, a oceňuje práci národní rady pro evropskou integraci jakožto pozitivního příkladu v tomto směru;

66. vítá vnitrostátní strategii decentralizace a její přesně vymezené priority a prostředky přechodového fondu; vyzývá k dalšímu pokroku v provádění reformy územní správy inkluzivním způsobem prostřednictvím trvalého a úzkého dialogu se všemi zúčastněnými stranami, včetně menšin; vítá nový organický zákon o místní samosprávě, který vyjasňuje odpovědnosti a zlepšuje interinstitucionální spolupráci mezi různými úrovněmi správy, přičemž zdůrazňuje význam jeho účinného provádění;

Bosna a Hercegovina

67. je potěšen tím, že země přestala v procesu integrace zaostávat, neboť evropská perspektiva je pro tuto zemi klíčovou pobídkou, a vybízí k dalšímu plnění programu reform, protože vstup dohody o stabilizaci a přidružení v platnost ukazuje, že závazky mohou přinášet výsledky;

68. je proto potěšen, že Bosna a Hercegovina dne 15. února 2016 podala žádost o členství v EU, což je podporou jak pro zemi, tak pro proces rozšíření; poukazuje proto na nutnost využít tohoto momentu k dosažení smysluplného pokroku při provádění programu reforem nezbytného pro další postup vpřed na této cestě;

69. vyzývá, aby byla dohoda o stabilizaci a přidružení v návaznosti na přistoupení Chorvatska plně přizpůsobena a aby byla učiněna opatření, jež zajistí soulad ústavy s rozsudky Evropského soudu pro lidská práva;

70. vyzývá k lepší koordinaci mezi úrovněmi správy za účelem odstranění překážek fungování státu, účinného provádění programu reforem, mobility, investic a propojení v různých politických oblastech a vytvoření jednotného hospodářského prostoru. Poukazuje na to, že decentralizace neznamená roztříštění a že jsou zapotřebí rovněž koordinované rámcové strategie, protože je nutno pokročit v reformách na všech úrovních. Podporuje rozvoj společných cílů, jež jsou kompatibilní a přesahují individuální zájem;

71. v tomto ohledu bude pro zemi nezbytné hladké fungování účinného koordinačního mechanismu k evropským záležitostem, aby dokázala čelit výzvám stojícím na cestě do EU; pokrok pro Bosnu a Hercegovinu také otevře způsob, jak plně profitovat z dostupných finančních prostředků EU;

72. domnívá se, že předpisy týkající se úrovně entit jsou ve značné míře v souladu s Evropskou chartou místní samosprávy, nicméně vyzývá k účinnějšímu rozdělení odpovědností mezi entitami, kantony a obcemi;

Kosovo ⁽¹⁾

73. vítá podepsání a ratifikaci dohody o stabilizaci a přidružení a její vstup v platnost dne 1. dubna 2016, což by mohlo znamenat novou kapitolu vztahů Kosova s EU. Povzbuzuje Kosovo, aby pokračovalo v provádění reforem, jež mají souvislost s EU (např. přijetí souboru právních předpisů v oblasti lidských práv), a dalších příznivých opatření (např. ustanovení specializovaných senátů, proces normalizace vztahů);

74. zdůrazňuje, že je nepřijatelné bránit politické debatě násilnými prostředky, a vyzývá všechny strany, aby se vrátily k dialogu a obvyklým postupům;

75. vítá výsledky, jichž bylo dosaženo v oblasti uvolnění vízového režimu, zdůrazňuje význam splnění všech příslušných stanovených podmínek a povzbuzuje k dalšímu pokroku;

76. zdůrazňuje, že je třeba pokračovat v úsilí v oblasti ochrany kulturního a náboženského dědictví, zejména na místní úrovni;

77. vítá a podporuje pozitivní vývoj v procesu normalizace a dialogu mezi Bělehradem a Prištinou, který přináší výsledky pro občany, a vybízí k dalšímu pokroku plněním závazků a prováděním dohod, což posílí spolupráci a důvěru; vyzývá příslušné orgány, aby aktivně podporovaly normalizaci.

V Bruselu dne 16. června 2016.

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Tímto označením není dotčen postoj k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/99 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

